

TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VAKFI

Çalışma Raporu

Haziran 2018- Mayıs 2019

10. Dönem 30. Olağan Kurucular Kurulu

25 Mayıs 2019, Ankara

İÇİNDEKİLER

■ TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VAKFI HAKKINDA	3
TİHV Kurucuları	4
Aramızdan Ayrılan Kurucularımız	5
TİHV Çalışma Ekibi	6
■ SON ÇALIŞMA DÖNEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	7
■ ÇALIŞMALAR	17
1. Tedavi ve Rehabilitasyon Çalışmaları	17
1.1. Tedavi ve Rehabilitasyon Çalışmalarına Genel Bir Bakış	17
1.2. Temsilciliklerin Olmadığı Yerlerde Tedavi ve Rehabilitasyon Çalışmaları	18
1.3. Özel İhtiyaç Sahibi Gruplara Erişim	20
1.4. Sosyal Destek Çalışmaları	21
1.5. Tedavi ve Rehabilitasyonun Değerlendirilmesine Yönelik Çalışmalar	21
1.6. Araştırma Çalışmaları	22
1.7. Tedavi ve Rehabilitasyon Ekiplerinin ve TİHV Çalışanlarının Güçlendirilmesine Yönelik Faaliyetler	22
2. İşkencede Hesap Verilebilirliğin Artırılmasına Yönelik Çalışmalar	24
2.1. Hukuki Destek Çalışmaları	24
2.2. Alternatif Tıbbi Değerlendirme Çalışmaları	24
2.3. İstanbul Protokolü Eğitimleri	24
2.4. İstanbul Protokolüne Yönelik Çalışmalar	24
3. İşkencenin ve Diğer İnsan Hakları İhlallerinin Önlenmesine Yönelik Çalışmalar	26
3.1. TİHV Dokümantasyon Çalışmaları, Yayınları ve Açıklamaları	26
3.2. Farkındalık ve Savunuculuk Çalışmaları	30
3.3. Uluslararası Mekanizmalar, Ağlar ve İlişkilerin Etkin Kullanılması	32
3.4. İletişim Çalışmaları	34
4. Özel Projeler ve Diğer Çalışmalar	35
4.1. Türkiye, Filistin ve İsrail’de İşkencede Cezasızlıkla Mücadele Projesi	35
4.2. Travma ve İnsan Hakları Enstitüsü Projesi	37
4.3. İnsan Hakları Savunucusu olan Akademisyenleri Destekleme Projesi	39
4.4. İşkenceye Karşı Veri Tabanı (GATE) Projesi	43
4.5. Ödüller	43
4.6. Türkiye İnsan Hakları Vakfı işkence görenlerin ve yakınlarının tedavi ve rehabilitasyon sürecinde toplumsal cinsiyet eşitliği çalışması	44
4.7. TİHV Çalışanlarının Sorun, İhtiyaç ve Taleplerini Tespit Anketi	44
4.8. TİHV Temsilcilik ve Merkezlerinin Çalışmaları	44
5. Gelecek Çalışma Dönemine Dair	49
■ MALİ RAPOR	61

TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VAKFI HAKKINDA

İşkence görenlerin yaşadıkları travma ile baş ederek fiziksel – ruhsal – sosyal iyilik haline ulaşmalarına ve işkencenin önlenmesine katkı sağlamak amacıyla çalışmalar yürütmektedir.

TİHV, İnsan hakları savunucuların başta işkence ve diğer kötü muamele uygulamaları olmak üzere insan hakları ihlallerinin yoğun ve kitlesel olarak yaşandığı 12 Eylül 1980 askeri darbesi döneminde işkencenin önlenmesi ve işkenceye maruz kalmış kişilerin tedavi ve rehabilitasyonuna yönelik çaba ve arayışlar sonucu kurulmuştur. Tüm bu çabalar sonucu İnsan Hakları Derneği ve Türk Tabipleri Birliği'nin katkıları ile 1990 yılında kurulmuştur.

TİHV, hiçbir ayırım gözetmeden tüm işkence görenlere ve yakınlarına yüksek nitelikli tedavi ve rehabilitasyon hizmeti sunmakta, işkencenin hesap verilebilirliğin artırılması ve işkence görenlerin adalete erişimlerine yönelik çalışmalar yürütmekte ve işkencenin önlenmesine yönelik bilimsel çalışmalar, programlar, politikalar, öneriler geliştirmektedir.

Ankara, Diyarbakır, İstanbul ve İzmir'de Tedavi ve Rehabilitasyon Merkezleri ve Cizre ve Van'da Referans Merkezleri bulunan Türkiye İnsan Hakları Vakfı kurulduğu yıldan 2018 yılının sonuna kadar 17.462 işkence gören kişi ve yakınına tedavi ve rehabilitasyon hizmeti sunmuştur.

Türkiye İnsan Hakları Vakfı, başta Türkiye ve Ortadoğu olmak üzere yirmiden fazla ülkede işkencenin belgelenmesi ve önlenmesine ilişkin çalışmalar yürütmüştür. İşkencenin etkin soruşturulması ve belgelenmesinde tek uluslararası belge olan BM İşkence ve Diğer Zalimane, Gayri İnsani veya Aşağılayıcı Muamele ve Cezanın Etkin Soruşturulması ve Belgelenmesi Kılavuzu (İstanbul Protokolü)'nun hazırlanmasında öncü bir rol oynamıştır.

Türkiye ve diğer ülkelerde sağlık ve hukuk alanında çalışanlara yönelik işkencenin etkin soruşturulması ve belgelenmesine katkı sağlamak amacıyla hazırlanan İstanbul Protokolü Eğitimlerinin organizasyonunda önemli bir rol oynamıştır.

2008 yılında Adli Tıp Uzmanları Derneği ve Türk Tabipleri Birliği'nin katkılarıyla, işkencenin tıbbî olarak belgelendirilmesine ilişkin bu kapsamda dünyada bir ilk olan "İşkence Atlas"ını yayınlamıştır.

TİHV KURUCULARI

Vakfedenler (1990)

İHD Genel Merkezi	Muzaffer Erdost	Haldun Özen
Akın Birdal	Nart Bozkurt	<i>(05 Mayıs 2002 tarihinde kaybettik)</i>
Alpaslan Berktaş	Nevzat Helvacı	Halit Çelenk
<i>(17 Mart 1996 tarihinde istifa etmiştir)</i>	Okan Akhan	<i>(05 Mayıs 2011 tarihinde kaybettik)</i>
Aziz Gürsoy	Ömer Faruk Yenigün	İhsan Atar
Bekir Doğanay	Şükran İrençin	<i>(29 Ekim 2010 tarihinde kaybettik)</i>
Doğan Taşdelen	Veli Lök	Leman Fırtına
Fevzi Bahattin Argun	Yavuz Önen	<i>(02 Nisan 2015 tarihinde kaybettik)</i>
Gencay Gürsoy	Zeki Tavşancıl	Mahmut Tali Öngören
Haşim Aydıncağ	Ata Soyer	<i>(13 Ekim 1999 tarihinde kaybettik)</i>
Hüsnü Öndül	<i>(19 Mart 2013 tarihinde kaybettik)</i>	Mustafa Ekmekçi
Lalezar Mürşitpınar	İbrahim Emil Çelik Sandalcı	<i>(21 Mayıs 1997 tarihinde kaybettik)</i>
Mehmet Selim Ölçer	<i>(10 Mart 1993 tarihinde kaybettik)</i>	Nusret Fişek
Mehmet Vural	Ergin Atasü	<i>(03 Kasım 1990 tarihinde kaybettik)</i>
Murat Yetkin	<i>(09 Mart 1998 tarihinde kaybettik)</i>	Veli Devocioğlu
		<i>(09 Haziran 2015 tarihinde kaybettik)</i>

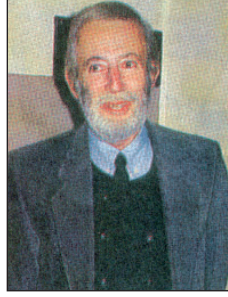
Kurucular Kurulu Tarafından Seçilen Kurucular

Şahika Yüksel	(12 Şubat 1991)	İoanna Kuçuradi	(30 Mart 2002)
Sabri Dokuzoğuz	(17 Mart 1996)	Sabih Ataç	(30 Mart 2002)
Ümit Erkol	(29 Mart 1998)	Önder Özkalıpçı	(30 Mart 2002)
Türkcan Baykal	(29 Mart 1998)	Metin Aksoy	(30 Mart 2002)
Şebnem Korur Fincancı	(29 Mart 1998)	Muhsin Bilal	(30 Mart 2002)
Necdet İpekyüz	(29 Mart 1998)	Hürriyet Şener	(04 Nisan 2004)
Mustafa Çinkılıç	(29 Mart 1998)	Turgut Tarhanlı	(04 Nisan 2004)
Yusuf Alataş	(29 Mart 1998)	Necmi Erdoğan	(04 Nisan 2004)
Günseli Kaya	(17 Ekim 1999)	Emirali Türkmen	(04 Nisan 2004)
Tanıl Bora	(17 Ekim 1999)	Levent Kutlu	(04 Nisan 2004)
Sezai Berber	(17 Ekim 1999)	Coşkun Üsterci	(26 Mart 2005)
M. Sezgin Tanrikulu	(17 Ekim 1999)	Mehmet Antmen	(26 Mart 2005)
Cem Kaptanoğlu	(17 Ekim 1999)	Nejat Taştan	(26 Mart 2005)
Sedat Aslantaş	(17 Ekim 1999)	Selahattin Demirtaş	(26 Mart 2005)
Yücel Sayman	(26 Mart 2000)	Ülkü Özen	(26 Mart 2005)
Lütfi Demirkapı	(26 Mart 2000)	Barış Yavuz	(15 Mart 2014)
Nadire Mater	(26 Mart 2000)	Öztürk Tükdoğan	(15 Mart 2014)
Mithat Sancar	(26 Mart 2000)	Ümit Biçer	(15 Mart 2014)
Gül Erdost	(26 Mart 2000)	Özge Yenier Duman	(15 Mart 2014)
Osman Baydemir	(25 Mart 2001)	Zeki Gül	(15 Mart 2014)
Metin Bakkalcı	(25 Mart 2001)	Eren Keskin	(28 Mart 2015)
Berna Arda	(25 Mart 2001)	Feray Salman	(28 Mart 2015)
Tahir Elçi	(25 Mart 2001)	Mehmet Emin Yüksel	(28 Mart 2015)
<i>(28 Kasım 2015 tarihinde kaybettik)</i>		Müge Yetener	(28 Mart 2015)
Nihat Bulut	(25 Mart 2001)	Nilgün Toker	(28 Mart 2015)

ARAMIZDAN AYRILAN KURUCULARIMIZ

Dr. Nusret FİŞEK
1914 - 1990

Emil Galip SANDALCI
1922-1993

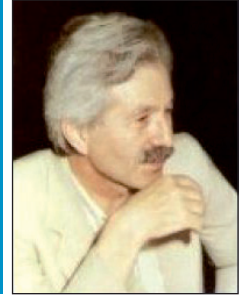
Mustafa EKMEKÇİ
1924 - 1997

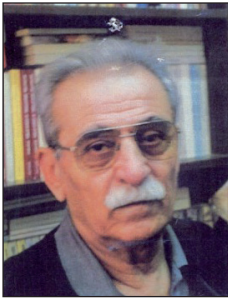
Ergin ATASÜ
1940 - 1998

Mahmut Tali ÖNGÖREN
1931 - 1999

Haldun ÖZEN
1933 - 2002

İhsan ATAR
1929 - 2010

HALİT ÇELENK
1924 - 2011

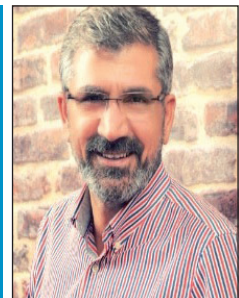
Ata SOYER
1955 -2013

Leman FIRTINA
1926 - 2015

Veli DEVECİOĞLU
1928 - 2015

Tahir ELÇİ
1966 - 2015

TİHV ÇALIŞMA EKİBİ

■ Mart 2018-Mart 2021 Dönemi Asıl Yönetim Kurulu Üyeleri

Rasime Şebnem KORUR (Başkan), Metin BAKKALCI (Genel Sekreter), Nihat BULUT (Sayman), Coşkun ÜSTERCİ, Ümit BİÇER, Mehmet Sezai BERBER, Türkcan BAYKAL, Mehmet Emin YÜKSEL, Rıdvan KONAK

■ Mart 2018-Mart 2021 Dönemi Yedek Yönetim Kurulu Üyeleri

Barış YAVUZ, Berna ARDA, Nilgün TOKER, Sabri DOKUZOĞUZ, Sevim SALİHOĞLU

■ Mart 2018-Mart 2021 Dönemi Asıl Vakıf Denetçileri

Mehmet VURAL, Mustafa ÇİNKILIÇ, Zeki GÜL

■ Mart 2018-Mart 2021 Dönemi Yedek Vakıf Denetçileri

Haşim AYDINCAK, Mehmet ANTMEN

■ Genel Merkez

Metin BAKKALCI, Sabri DOKUZOĞLU, Cihan Deniz ZARAKOLU, Halil Onur İPEK, Handan TAZE, Hülya ARAS, Hülya ULUĞTÜRKEN, Melahat BÜYÜKTANIR, Yücel BAZO (11 Haziran 2018 tarihinden itibaren), Esra KILIÇ (01 Ağustos 2018 tarihinden itibaren), Deniz YASİN (10 Eylül 2018 tarihinden itibaren)

■ İstanbul Temsilciliği

Elçin TÜRKDOĞAN, Ayşe ÇETİNTAŞ YÜKSEL, Canan KORKMAZ, Enver Baran GÖRSEL, Ceren ASLAN, Ümit EFE, Şükriye BİDER, Deniz AKYIL SOKULLU, Bilal YILDIZ, Ümit BİÇER, Pınar CEYLAN, Elif YILDIRIM, İdil KARŞIT, Ezgi GÜNEŞ (04 Ocak 2019 tarihinden itibaren), Ezgi YILMAZ (04 Ocak 2019 tarihinden itibaren), Nazım DİKBAŞ (15 Şubat 2019 tarihinden itibaren), Gözde BAŞKOÇ (11 Eylül 2018 tarihinden itibaren)

■ İzmir Temsilciliği

Aytül UÇAR, Coşkun ÜSTERCİ, Zekiye AYATA, Habibe GÜNEŞ

■ Diyarbakır Temsilciliği

Mehmet Zeki PARLAK, Murat ABA, Serkan DELİDERE, Azize EKER, Güldar ÖNERARI, Berivan ÇİLEN ŞAHİN, Elif TURAN, Gulan Çağın KALELİ (02 Nisan 2018 tarihinden itibaren), Mustafa ALTINTOP (15 Ekim 2018 tarihinden itibaren)

■ Cizre Referans Merkezi

İdris ÜZEN, Serdar KÜNİ, Rıdvan İDİZ (04 Haziran 2018 tarihinden itibaren)

■ Van Referans Merkezi

Ayfer HORASAN, Sevim ÇİÇEK

■ Akademisyenler Projesi

Zeynep BARKOT, Nermin BİTER, Cansu AKBAŞ DEMİREL, Güldem ÖZATAĞAN, Ali Serdar TEKİN, Hediye Aslı DAVAS, Hanifi KURT, Lülüfer KÖRÜKMEZ KURT, Zeynep Sedef VAROL (26 Aralık 2018 tarihine kadar)

■ Travma ve İnsan Hakları Enstitüsü Projesi

Nilgün TOKER KILINÇ, Alper YALÇIN, Ezgi KOMAN, Eylem YILDIZER KUZHEY, Nilay NAYMAN, Bünyamin ŞEKER, Bahar OKTAY

SON ÇALIŞMA DÖNEMİNİN (2 HAZİRAN 2018 –MAYIS 2019) DEĞERLENDİRİLMESİ

1. Genel Değerlendirme

Türkiye özellikle son yıllarda demokrasi, hukukun üstünlüğü ve insan hakları alanında derin bir tahribatın yaşandığı bir dönemden geçmektedir. Temmuz 2015'te yeniden başlayan silahlı çatışma ortamı, 15 Temmuz 2016'daki askeri darbe girişimi ve sonrasında ilan edilen ve her ne kadar 19 Temmuz 2018 tarihinde resmen sonlandırıldığı ifade edilmiş ise de 31 Temmuz 2018 tarihinde yürürlüğe giren “yeni güvenlik” yasasının gerekçesinde de açıkça belirtildiği gibi halen fiilen geçerliliğini koruyan/kalıcılaştıran olağanüstü hal uygulamaları ağır/ciddi insan hakları ihlallerine yol açmaktadır.

Bugün içinde yaşadığımız insan hakları ortamına ilişkin kapsamlı değerlendirmelere pek çok açıklama ve raporumuzda yer verildiği için bu bölümde sadece kimi başlıklardaki kimi örneklerle yer verilecektir:

Türkiye 2018 yılının yarısını yine “resmi” OHAL yönetimi altında geçirmiştir. 21 Temmuz 2016'da ilan edilen ve yedi kez uzatılarak 19 Temmuz 2018 tarihine kadar süren ve çoklu hak ihlallerine yol açan OHAL rejimi, Anayasa'nın çizdiği sınırların bile açıkça dışına çıkan denetimsiz bir yönetim biçimi tesis etmiş ve bunu kalıcı hale getirmiştir.

Bu süre içinde toplam 32 OHAL KHK'sı (2016'da 12 tane, 2017'de 18 tane ve 2018'de 2 tane) çıkarılmıştır. OHAL KHK'ları, gecikmeli olarak, yasa haline getirilmesi ile birlikte pek çoğu OHAL gerekçesiyle ilgisiz alanlarda 300'den fazla yasada yapılan değişiklik de mevzuata dahil edilerek kalıcılaştırmıştır.

Olağanüstü Hal süresince KHK'lara eklenen isim listeleri ile 135.147 kişi kamu görevinden çıkarılmıştır. Söz konusu kamu görevlileri kamu hizmetinde istihdam edilme imkânından ömür boyu mahrum bırakılmış, KHK'lar ile ihraçların yol açtığı işsizlik, ekonomik güvencesizlik, ifade özgürlüğünün kısıtlanması, medya ve sosyal medyada hedef gösterilmek de dahil olacak biçimde, kişi güvenliğinin tehdit altına girmesi, hukuka aykırı ev ve işyeri aramaları ile özel hayatın gizliliğinin ihlali, seyahat özgürlüğünün engellenmesi gibi hak ihlalleri ile birlikte düşünüldüğünde bu insanların “haklara sahip olma haklarından” mahrum bırakıp “sivil ölüme” mahkum edilmesi girişiminde bulunulmuştur.

Olağanüstü halden olumsuz etkilenen insanlar için hukuki prosedür ise neredeyse imkansız hale gelmiştir. Olağanüstü Hal Önlemlerine yönelik olarak Venedik Komisyonu'nun önerilerinde yer alan hiçbir kritere uygun olmayan bir şekilde 22 Mayıs 2017 tarihinde oluşturulan OHAL İşlemleri İnceleme Komisyonu'na yapılan başvuru sayısı 3 Mayıs 2019 tarihi itibarı ile 126.120'dir. Komisyon bunlardan 5.250'si kabul (%7), 65.156'si ret olmak toplam 70.406 başvuru hakkında karara varmıştır. Sadece bu rakamlar bile bu Komisyonun –özellikle çözüm arama ve onarım hakkının gerçekleştirilmesine yönelik uygun araçlarla donatılmış bağımsız bir organa dair tavsiyelerne denli işlevsiz olduğunu ortaya koymaktadır.

Olağanüstü Hal süresince yayınlanan Olağanüstü Hal Kararnameleri ile bugün itibarıyla 176 medya kuruluşu, 1.424 dernek, 145 vakıf ve 15 üniversite kapatılmıştır.

Düşünce ve ifade özgürlüğü alanında çok ciddi ihlaller yaşanmaktadır. Son dönemde de gazeteci, yazar, akademisyen, insan hakları savunucusu/aktivisti vb. çok sayıda kişiye davalar açılmış, tutuklamalar olmuş, dergi ve kitaplar toplatılmıştır. En son 31 Aralık 2018 tarihinde güncellenen BİA Medya Gözlem Raporuna göre 123 gazeteci hâlâ hapsededir.

Türkiye'deki akademik ortam da bu koşullar altında ağır bir yıkıma uğramıştır. 6081 akademisyen gerekçesiz olarak ya da uygun hukuki süreç olmaksızın görevlerinden alınmıştır. Üniversitelerdeki görevlerinden alınan 407 akademisyen Barış İçin Akademisyenlerin 10 Ocak 2016'da “Bu suça ortak olmayacağız” bildirisini imzalayanlar arasında yer almaktadır. 13 Mayıs 2019 tarihi itibarı ile bu bildiriye imzalayan 610 akademisyene dava açılmıştır. Yerel mahkemede sonuçlanan davalarda 191 akademisyene 1'er yıl 3'er ay ile üç yıl arasında hapis cezaları verilmiş, başkanımız sevgili Şebnem dahil olmak üzere, 34'ü bölgesel mahkemeye iletilmiş, bunlardan Prof. Dr. Zübeyde Füsün Üstel'in cezası bölgesel mahkeme tarafından onaylanmış ve cezaevine alınmıştır.

Özgür Gündem gazetesi ile dayanışmak amacıyla 2016 yılında nöbetçi genel yayın yönetmenliği yapan,

başkanımız sevgili Şebnem dahil olmak üzere, 39 nöbetçi yayın yönetmeni hakkında TMK 6/2 ve 7/2 maddelerince göre açılan davalar ile Cumhuriyet gazetesi yazarlarına verilen hapis cezaları diğer bir örnektir.

Son yıllar kural olarak barışçıl toplantı ve gösteri özgürlüğünün ortadan kaldırıldığı, ihlallerin ve kısıtlamaların kural haline getirildiği, keyfi bir şekilde izin verildiği ölçüde istisnai olarak ancak toplantı ve gösteri yapılabileceğinin olağan hale getirilmeye çalışıldığı bir dönem olarak yaşanmaktadır.

Örgütlenme özgürlüğü ve insan hakları örgütleri ve savunucular üzerindeki baskılar sadece insan hakları kurumları dahil dernek, vakıf ve sendika gibi sivil kurumların kapatılması ile sınırlı olmayıp, kurumlarımızın yönetici, üye ve çalışanları olmak üzere çok sayıda insan hakları savunucusunun ve avukatın BM İnsan Hakları Savunucularının Korunması Bildirgesinde yer alan ilkelerinin çiğnenerek gözaltına alınıp, hatta tutuklanarak Türkiye'deki sivil alanı daraltmak için bir araç olarak kullanılmaktadır.

İnsan hakları aktivistlerine özelde de İHD yöneticilerine açılan davalarla ile savunma hakkını aktif olarak yerine getirmek amacıyla özellikle toplumsal dava avukatlığı başta olmak üzere insan hakları avukatlığı yapan avukatlara yönelik açılan davalar konusunda İHD tarafından hazırlanan Yargı baskısı altındaki avukatlar ile İHD ve İHD yöneticilerine yönelik yargı baskısı raporlarına bakılabilir.

TİHV'nin kurucuları, Başkanı, yönetim kurulu üyeleri ve gönüllülerine yönelik de en az 30 soruşturma ve dava süreci sürmektedir. Bunun yanı sıra, TİHV ve İHD gibi insan hakları kuruluşlarının tüzel kişiliklerine yönelik hem idari hem de adli soruşturmalar söz konusudur.

24 Ocak 2018 tarihinde "Savaş bir halk sağlığı sorunudur" başlıklı bildiri yayınladıkları için Türk Tabipleri Birliği'nin (TTB) Merkez Konseyi gözaltına alınması, bu konuda "terör örgütü propagandası yapmak", "halkı kin ve düşmanlığa tahrik etmek" suçlamalarıyla haklarında dava açılması, dahası 3 Mayıs 2019 tarihinde içlerinde Yönetim Kurulu üyemiz Dr. Sezai Berber'in ve Van Temsilciliğimiz başvuru hekimi Dr. Ayfer Horasan'ın da bulunduğu Türk Tabipleri Birliği (TTB) Merkez Konseyi (MK) nin 11 üyesine ayrı ayrı 20'şer ay ceza verilirken Dr. Hande Arpat'a ise twitter paylaşımları nedeniyle ayrıca 1 yıl 6 ay 22 gün ceza verilmiştir. Bugüne kadar mesleki değerler, insan hakları ve barıştan yana aldığı tutum ve yürüttüğü çalışmalar nedeniyle dünyada da çok özel ve saygın bir yeri olan TTB'nin yöneticilerine verilen ceza asla kabul edilemez.

5 Temmuz 2017'de 8 insan hakları savunucusu ve iki danışman Uluslararası Af Örgütü Türkiye birimi tarafından düzenlenen insan hakları savunucularının refahı ve güvenliği konulu atölye çalışmasına katıldıkları sırada İstanbul Büyükkada'da göz altına alınması ile başlayan dava süreci, savaşı kınayan açıklamaları nedeniyle KESK MYK üyeleri hakkında dava açılması, çeşitli sivil toplum örgütünde kurucu üye, yönetim kurulu üyesi veya danışma kurulu üyesi olan Osman Kavala ve 15 hak savunucusu hakkında dava açılması diğer örnekler arasındadır.

Kamuoyuna yansıyan bu özel örneklerin dışında isimleri tarafımızca bilinen ya da bilinmeyen çok sayıda insanın bu baskı ortamından doğrudan etkilenmektedir. Bu kapsamda birçok kişiye ifade özgürlüğü çerçevesindeki ifadeleri ve eylemleri nedeniyle farklı kanun maddeleri kullanılarak dava açılmıştır. Örneğin, Adalet Bakanlığının verilerine göre, Terörle Mücadele Yasasının 6. ve 7/2. maddesi uyarınca 2013 yılında 10.745 kişiye dava açılmış olup, bu rakam her yıl sürekli artış göstererek 2017 yılında 24.585'e ulaşmıştır. Ayrıca, Adalet Bakanlığının verilerine göre, Türk Ceza Kanunu'nun 314/2. Maddesi –bu tür davalarda sıklıkla kullanılan bir maddedir- kapsamında kendilerine dava açılan kişi sayısı dramatik bir artış göstererek 2013 yılında 8.110'dan 2017 yılında 136.795'e yükselmiştir.

Öte yandan Kürt meselesinin barışçıl ve demokratik çözümüne yönelik esas olarak iktidar tarafından içtenlikli, bütünlüklü adımların atılmaması, yanı sıra Ortadoğu'daki gelişmelerin de etkisi ile 7 Haziran 2015 Genel Seçimlerinin hemen ardından başlayan silahlı çatışma ortamı halen sürmektedir. Yakın zamanın bu en yoğun çatışmalı ortamı başta yaşam hakkı olmak üzere ağır ve ciddi insan hakları ihlallerinin yaşanmasına yol açmış ve açmaktadır. 2015'in Temmuz ayında yeniden başlayan çatışma ortamının sonucu olarak 2018 yılında TİHV verilerine göre 196 güvenlik gücü, 441 militan ve 20 sivil, toplam 657 kişi yaşamını yitirmiştir. 2015 yılında 198 güvenlik gücü, 414 militan ve 222 sivil, toplam 834 insan yaşamını yitirmiştir. (TİHV verilerine göre 2012 yılında çatışmalarda 796 insan yaşamını yitirmişken 2013 yılında 18, 2014 yılında ise 16 insan yaşamını yitirmiş idi). 2015'in Temmuz ayında çatışma ortamının yeniden başlaması sonucu olarak 2015 yılında 198 güvenlik gücü, 414 militan ve 222 sivil, toplam 834 insan, 2016 yılında İHD verilerine göre toplam 1669 insan, 2017 yılında ise 656 insan yaşamını yitirmiş idi.

BM İnsan Hakları Yüksek Komisyonu tarafından hazırlanan ve Mart 2018'de yayınlanan "Güneydoğuya dair bir güncelleme içeren, Türkiye'de olağanüstü halin insan haklarına etkisine ilişkin rapor" başlıklı raporda belirtildiği üzere, büyük/ciddi insan hakları ihlallerine ilişkin ciddi

iddiaların varlığında bile, etkin soruşturmalar ve güvenlik güçlerinin dokunulmazlığı büyük bir sorundur. Güvenlik güçlerinin yetkilerinin genişletilmesiyle, başlatılan soruşturmaların sayısında azalma olmuştur. “Aralıksız sokağa çıkma yasağı” sırasında Cizre’de “bodrum” diye nitelenen mekanlarda öldürülen çok sayıda kişiye (130 ila 189 kişi) ilişkin olarak Cumhuriyet Başsavcılığına yapılan ilk suç duyurusu kovuşturmayaya yer olmadığı gerekçesi ile takipsizlik kararı ile sonuçlanmıştır. Karar “olayda yasal dayanaklar bulunması” ve “meşru müdafaa sınırlarının aşıldığına dair kanıt bulunmaması” argümanlarına dayanmaktadır. Ekim 2018 itibariyle, Cizre Cumhuriyet Savcılığına yapılan 120 suç duyurusundan 72’si hakkında takipsizlik kararı verilmiş ve geriye kalan suç duyuruları hakkında henüz bir işlem yapılmamıştır.

Bu konuda Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine (AİHM) yapılan başvurular sonucu 34 dava dosyası ile ilgili AİHM’deki 13 Kasım 2018 tarihindeki duruşmaya Hafıza Merkezi, İHD ve TİHV olarak 30 sayfalık değerlendirme raporumuz iletilmiştir. Avrupa Konseyi’nin bir önceki dönem İnsan Hakları Komiserinin de müdahil olduğu bu sürece ilişkin olarak AİHM’in 7 Şubat 2019 tarihinde iç hukuk yolları tüketilmediği için söz konusu iddiaları kabul edilemez kararı vermesi, yine AİHM’in 17 Mayıs 2018 tarihinde Roboski katliamı ile ilgili başvuruyu “kabul edilemez” kararından sonra, son dönemde başta AİHM olmak üzere ağır bürokratik yapılara dönüşmüş olan uluslararası mekanizmaların günümüzün kriz rejimleri karşısındaki durumu konusunda özel bir örnek oluşturmuştur.

Temmuz 2015’te yeniden başlayan silahlı çatışma ortamı ile birlikte aralıksız/günboyu sokağa çıkma yasağı uygulamaları başlatılmıştır. TİHV Dokümantasyon Merkezi tarafından 16 Ağustos 2015 ile 1 Ocak 2019 tarihleri arasında toplanan bilgilere göre, Türkiye’nin 11 şehrinde ve en az 51 ilçesinde en az 351 tane resmi olarak teyit edilmiş gün boyu ve/veya ucu açık sokağa çıkma yasağı ilan edilmiştir. 2018’de çoğu Güneydoğu bölgesinde olmak üzere 62 defa yeni sokağa çıkma yasağı uygulanmıştır.

Tüm bu tablo uluslararası raporlarda da kendini göstermektedir, örneğin;

Türkiye, Sınır Tanımayan Gazeteciler (RSF) tarafından hazırlanan Dünya Basın Özgürlüğü Endeksinde 2018 yılında bir önceki yıla göre iki sıra gerileyerek 180 ülke arasında 157. sırada yer almıştır. Bu rapora göre Türkiye sadece son 13 yılda 59 sıra gerilemiş gözükmektedir.

Dünya Adalet Platformu tarafından 2008 yılından bu yana hazırlanan “Hukukun Üstünlüğü Endeksinde” ise Türkiye Şubat 2019’da açıklanan verilere göre 126 ülke arasında 109. sırada yer almıştır.

Avustralya’da bulunan Ekonomi ve Barış Enstitüsü tarafından yıllık olarak yayınlanan Küresel Barış Endeksinde Türkiye 2018 yılında 163 ülke arasında 149. sırada yer almıştır.

2018 yılında ise özellikle iki önemli gelişme olağanüstü durumun kalıcılaşması/süreklilik kazandırılması ve demokrasi ve insan hakları ortamındaki tahribatin daha da derinleşmesi riski açısından dönüm noktaları olarak ele alınabilir.

Bunlardan birincisi, anti demokratik bir ortamda gerçekleşen 16 Nisan 2017 referandumunu ile onaylanan anayasa değişikliği ile kurulmuş olan ve 24 Haziran 2018 tarihinde yapılan Genel Seçimlerin sonuçları ile birlikte uygulamaya konulan “yeni rejimdir”. Bu “yeni rejim” çerçevesinde, tüm yetkileri tek merkezde, Cumhurbaşkanında toplayarak kuvvetler ayrılığı ilkesinin sağladığı güvenceler ortadan kaldırılmış, kendisine bakanları atamaya, bütçeyi hazırlamaya, yargıların çoğunluğunu seçmeye ve kararnameler ile bazı kanunları yürürlüğe koymaya ilişkin yeni yetkiler verilmiş, Parlamento denge ve denetleme fonksiyonuna sahip bir siyasal kuvvet olmaktan çıkarılmış, yürütme gücünün basit bir meşrulaştırma/onay aracına dönüştürülmüştür.

2018 yılı içindeki ikinci dönüm noktası 31 Temmuz 2018’de Resmi Gazetede yayımlandıktan sonra yürürlüğe giren “yeni güvenlik” yasasıdır. Resmi OHAL 19 Temmuz 2018 tarihinde sonlanmıştır. Ne var ki, sadece 12 gün sonra yürürlüğe giren “yeni güvenlik” yasası OHAL fiilen en az üç yıl daha uzatılmıştır.

Söz konusu yasanın gerekçe bölümünde iki yıldır süren OHAL’in artık uzatılmayacağı için bu değişikliklerin gerekli olduğu ifade edilen bu kanun ile üç yıl süre ile gözaltı süresinin 12 güne kadar uzatılabileceği, bir kişinin aynı olayla ilgili olarak yeniden ifadesinin alınması ihtiyacı ortaya çıktığında bu işlemin, savcının yazılı emriyle kolluk tarafından yapılabileceği, tutukluluğa itiraz ve tahliye taleplerinin dosya üzerinden karara bağlanabileceği gibi usul güvencelerini ve adil yargılama hakkını ortadan kaldıran pek çok düzenleme yapılmıştır. Yanısıra yine üç yıl süre ile kamu görevlilerinin “yetkililerin” onayıyla, KHK’lara gerek kalmaksızın ihraç edilebilmesi gibi OHAL uygulamalarıyla paralel pek çok düzenlemeye de bu kanunda yer verilmiştir. Yine bu kanun ile valilere uygun görülmeyen kişilerin kente giriş çıkışlarının 15 güne kadar yasaklama, “belli saatlerde ve belli yerlerde” insanların dolaşmasının veya toplanmasının kısıtlama yetkisi verilmiş, toplantı ile gösteri yürüyüşü hakkının engellenmesine yönelik pek çok anti demokratik düzenleme yapılmıştır.

Bu kanun ile temel hakların ortadan kaldırılmasına yönelik OHAL zihniyet ve uygulamalarının kalıcılaştırılarak olağanlaştırılması girişiminde bulunmaktadır.

Sonuç olarak, 2018 yılı içinde gerçekleşen bu iki gelişmenin de etkisi ile hak temelli bir rejim fikri terk edilmiş; hukuk kurumu, minnet ve rıza göstermeyen toplumsal kesimleri susturma ve sindirme aracı haline getirilmiştir. OHAL’le birlikte kurumlaşan ve yerleşik kılınmaya çalışılan rejim, insan haklarının sistematik ihlalinden öte, ilgasına yöneliyor. İnsanlığımızı tehdit eden ağır bir kriz haline dönüşen bu durum gerek bireysel olarak kişilerin gerek sivil toplumun ve gerekse bir bütün olarak toplumun üzerinde tahripkâr etkiler yaratmaktadır. Bir yandan ülke içinde ve dışında sürdürülen militarist ve savaş yanlısı politikaların etkisiyle diğer yandan uzun yıllardır uygulana gelen neoliberal ekonomi politikalarının bir sonucu olarak ülke siyasal, kültürel ve ekonomik ağır bir kriz içine girmiştir.

Özel olarak 31 Mart 2019 tarihinde gerçekleştirilen yerel seçimler pek çok açıdan bir yandan günümüzün bir fotoğrafını sergilerken öte yandan da geleceğe ilişkin önemli kimi ipuçlarını vermektedir. Bir yandan 31 Mart gecesi itibari ile toplumun pek çok kesimdeki yeniden hissedilen temkinli umut, öte yandan da değerlere dayalı kural ve kurumlardaki tahribatın ulaştığı tahayyül sınırlarını zorlayan boyutun (OHAL KHK’ları ile kamudan ihraç edilenlerin adaylıklarının kabul edilip seçimi kazanmaları halinde ise özellikle HDP’li belediye başkanlarının mazbatalarının iptal edilerek yerlerine başka adayların getirilmesi, seçilen mahalle muhtarlarının görevden alınıp, yerlerine kayyum atanması, YSK’nın İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı seçimlerinin yenilenmesi kararı, herkesin tanıklığında partili partisiz insanlara yönelik fiziksel dahil her düzeydeki saldırılar ve her düzeydeki saldırganların cezasızlığı sıradanlaştırarak korunması gibi) derin kaygısı üstünde hep birlikte düşünmekte yarar olsa gerektir.

Önceki raporlarımızda da yer verdiğimiz gibi “Her ne kadar bunca çabaya karşın derin tahribat yaratan bu süreç bugüne kadar önlenememiş ise de makul bir sürede bu sürecin önlenebileceğinin üç temel dayanağı üstünde düşünmek yararlı olsa gerektir. Birincisi tarihsel boyut içindeki kısa bir zaman diliminde yaşıyor olduğumuz gerçeğinin ötesinde, tüm bu kötücül süreç sağlık alanında sıkça dillendirdiğimiz gibi insan eliyle gerçekleşiyor olduğu, dolayısı ile “kader” olmadığı için kısa bir süre içinde önlenmesi mümkündür. İkincisi 1980’lerdeki doğrudan “resmi” OHAL ortamında kendini var eden ve ortaya çıkışından itibaren “olağanüstü koşullarda insan haklarını savunma ve geliştirme” çabasında olan insan hakları hareketinin biriktirdikleri önemli bir imkân olsa gerektir. Kuşkusuz bu imkânın kıymeti, insan hakları hareketinin uzun tarihini ve bizzat kavramlarını eleştirel bir gözle, taze deneyimler ışığında ele alarak bu hareketi acilen güçlendirme ve etki zeminini olabildiğince

geliştirme çabası ile yakından ilişkilidir. Üçüncü olarak ise son dönemde sadece insan hakları alanı ile sınırlı olmayıp yaşanan bu tahribatı aşmak üzere toplumun çeşitli kesimlerinde gözlenen yaratıcı arayış çabaları son derece kıymetlidir. Öte yandan, pek çok düzeyde bir tür “çürüme”nin derinleştiği bu ortamın sürdürülebilmesinin nesnel sınırları olduğu gerçeği yukarıda yer verilen üç dayanağın gereklerinin yerine getirilebildiği ölçüde kendi başına bir başka dayanak anlamına gelebilecektir.

Tüm bu derin tahribat yaratan sürecin sonlandırılması başarıldığında bile olumsuz sürecin etkilerinin bir hayli sürebileceği gerçeği de her halde göz önüne tutulmalıdır. Bu nedenledir ki, bugün hak savunucuları açısından hem dayanışma ve iş birliğinin geliştirilmesi ve güçlendirilmesi hem de yaptıkları çalışmalarda etkinliklerini artırmaları varoluşsal bir mesele olarak özel gündemimizdir.”

2. Çalışma Raporuna Konu Olan Dönemde (1 Ocak 2018–Nisan 2019) İşkence ve Diğer Kötü Muamele

Son yıllarda, kişileri cezalandırmaya ve/veya yıldırmaya ve/veya otorite kurmaya yönelik ve/veya bir ceza muhakemesinin (itiraf almak veya bilgi edinmek/“delil toplamak” amaçlı) bir aracı olarak işkence ve diğer kötü muamele uygulamalarının büyük artış gösterdiğine işaret eden ciddi ve geniş alana yansıyan tespitler ve iddialar bulunmaktadır. Resmi gözaltı merkezlerinde, resmi olmayan gözaltı yerlerinde, sokakta, cezaevlerinde hemen her yerde işkence uygulamaları, yanısıra toplantı ve gösterilerde güvenlik güçlerinin “işkence” düzeyine ulaşan “aşırı ve orantısız güç kullanarak müdahalesi” yaygınlaşmıştır. Ayrıca, toplumun farklı kesimlerinde iktidarın kontrolünü ve baskısını artırmak, dehşet ve korku yaymak amacı ile işkencenin ve diğer kötü muamele biçimlerinin uygulandığına tanık olunmaktadır. Diğer taraftan, insan hakları ile ilgili yasalar alanında –işkencenin ve diğer kötü muamele biçimlerinin yasaklanmasına ilişkin düzenlemeler de dahil olmak üzere- son dönemde son derece yıkıcı ve uzun süreli etkileri olabilecek gelişmeler olmuştur.

Bu değerlendirmenin benzeri, özellikle Birleşmiş Milletler (BM) İşkence Özel Raportörü’nün 27 Kasım-2 Aralık 2016 tarihindeki Türkiye ziyaretine dayalı olarak hazırladığı, 18 Aralık 2017 tarihinde yayınlanan raporunda da yer almakta idi. Söz konusu raporda durum değerlendirme ve tespitinin ötesinde somut olarak 31 öneri de yer almaktadır. BM İşkence Özel Raportörü bu rapor ile yetinmemiş, 27 Şubat 2018 tarihinde bu konudaki derin kaygılarını bir kez daha açıklama ihtiyacı duymuştur. Benzer değerlendirmelere BM İnsan Hakları

Yüksek Komiserliği'nin Mart 2018 tarihinde yayınlanan "Güneydoğu'daki güncelleştirmeler dâhil OHAL'in Türkiye'de insan haklarına etkisi" başlıklı raporunda ve Avrupa Komisyonu tarafından 17 Nisan 2018 ve 13 Mart 2019 tarihlerinde yayınlanan "Türkiye Raporu" nda da yer verilmektedir.

Yanısıra, Avrupa İşkencenin ve İnsanlık dışı veya Onur kırıcı Ceza veya Muamelenin Önlenmesi Komitesi'nin (CPT) 29 Ağustos-6 Eylül 2016 tarihlerinde Türkiye'ye gerçekleştirdiği "özel amaçlı/ad-hoc" ziyareti ile 10-23 Mayıs 2017 tarihindeki dönemsel ziyaretleri sırasında yaptığı gözlem ve tespitler hakkında tamamlanmış iki raporun da yayınlanmasına hükümet tarafından hâlâ izin verilmemesi Türkiye'deki işkence sorunu ile ilgili bir başka göstergedir.

2.1. İşkencenin ve Diğer Kötü Muamele Uygulanmaları

2.1.1. Resmi gözaltı yerlerinde işkence ve diğer kötü muamele uygulamaları

2018 yılında TİHV'e başvuran 584 kişiden 51 başvuru yakını dışında doğrudan işkence ve diğer kötü muameleyle maruz kalan 533 başvurunun 262'si (%45) emniyet müdürlükleri, 90'nu ise (%15) polis karakolu gibi resmi gözaltı merkezlerinde işkenceye maruz kaldıkları gerekçesi ile başvurmuştur. Bunun yanı sıra 206 (%35) kişinin aynı zamanda güvenlik güçlerinin araçlarında işkenceye maruz kalmış olduğu da göz önünde tutulmalıdır. Her zaman ifade edildiği gibi TİHV tedavi merkezlerine başvuranların sayıları ve özellikleri ile ülke sathında işkenceye maruz kalanlar arasında doğrusal bir ilişki kurulması uygun değil ise de bu veriler de resmi gözaltı yerlerdeki işkence uygulamalarının yaygınlığı ve ciddiyeti konusunda önemli göstergelerdir.

2.1.2. Resmi olmayan gözaltı yerlerinde ve gözaltı dışındaki ortamlarda işkence ya da diğer kötü muamele şekilleri

Ülke genelindeki barışçıl kamu gösterileri sırasında güvenlik güçleri tarafından toplanma ve gösteri yapma hakkını kullanan kişilere yönelik "aşırı ve orantısız güç" kullanımının işkenceye ya da diğer kötü muamele şekillerine denk gelecek düzeye ulaştığına ilişkin insan hakları kuruluşlarının ve uluslararası gözlem organlarının düzenlediği raporları¹ ve medyada yer alan video çekimlerini ve görüntüleri de içeren kanıtlar bulunmaktadır.

2018 yılında TİHV başvurularının 222'sinin (%38) açık alan ve gösteri sırasında, 87'sinin ise (%15) ev ve iş yeri gibi mekânlarda işkence ve diğer kötü muameleyle maruz kaldıkları göz önüne alındığında son yıllarda belirginleşen resmi olmayan gözaltı yerlerinde işkence ve diğer kötü muamele uygulamalarının oldukça vahim bir boyuta ulaştığı görülebilmektedir.

Bu konu ile ilgili olarak, AİHM'in 2012 yılından itibaren geliştirdiği kararların yanısıra 20 Temmuz 2017 tarihinde BM İşkence Özel Raportörü tarafından yayınlanan "Gözaltı dışı yerlerdeki zor kullanımı ve işkence ve diğer zalimane, insanlık dışı veya aşağılayıcı muamele veya cezalandırma yasağı" başlıklı özel raporunun, 47. paragrafında yer verilen "resmi olarak deklarasyonlarda yer alan "işkence" tanımına uygunluk için gerekli olan ek koşullar mevcut olmasa bile, toplantı ve gösteri hakkının kullanmak isteyen kişiler dahil belirli bir amaç doğrultusunda kaçma imkânı olmayan, "çaresiz" bir kişiye yönelik acı veya ıstırap yaratma amaçlı kasti zor kullanımı, her zaman ağırlaştırılmış zalimane, insanlık dışı veya aşağılayıcı muamele veya cezalandırma (işkence) olarak kabul edilecektir." cümlesi konu ile ilgili önemli bir değerlendirmedir.

2.1.3. Zorla kaçırma/kaybetme girişimleri

Yakın tarihimizin ve aslında uygarlığımızın bir karadeliği olan zorla kaybetme örneklerinin özellikle yeniden yaşanması son derece endişe vericidir.

TİHV Dokümantasyon Merkezinin tespit edebildiği kadarıyla 2018 yılında 16 kişiye yönelik zorla kaçırma girişiminde bulunulmuş olup işkenceye de maruz kalan bu kişiler bir süre sonra serbest bırakılmıştır.

İHD Dokümantasyon Biriminin tespit edebildiği kadarıyla da, 2018 yılında 28 kişi zorla kaçırılmış ya da kaçırma girişiminde bulunulmuştur. İşkenceye de maruz kalan bu kişiler bir süre sonra serbest bırakılmıştır. 2018 yılında, 160 kişiye gözaltında ya da gözaltı yerleri dışında ajanlık dayatılmıştır. Bu konuda İHD'nin baskı ve tehdit yöntemleriyle ifade alma, mülakat yapma, ajanlaştırma ve kaçırma olaylarıyla ilgili özel raporuna bakılabilir.

"Kayıp" yakınları açısından "işkence ve zalimce, insanlık dışı ve aşağılayıcı muamele" yasağının ihlali anlamına da gelen bu konu uzun yıllardır sürdürülmekte olan "Gözaltında Kayıplarla Mücadele" çabalarının kıymetini daha da artırmaktadır. Bu konu kurumlarımız açısından da öncelikli bir konudur.

¹ 20 Temmuz 2017 tarihinde yayınlanan ve BM İşkence Özel Raportörü tarafından hazırlanan "Gözaltı dışında güç kullanımı ve işkencenin ve diğer acımasız, insanlık dışı ya da aşağılayıcı muamelelerin ya da cezaların yasaklanması" başlıklı özel rapora bakınız.

2.1.4. Gözaltı koşulları, gözaltında ölümler dahil olmak üzere hapisanelerde işkence ve kötü muamele

Adalet Bakanlığı verilerine göre 2005 yılında 55.870 olan tutuklu ve hükümlü sayısı, 16 Kasım 2018 itibari ile 260.144'e yükselmiştir. Bunların 202.434'ü hükümlü, 57.710'u ise tutukludur. Uzunca bir zamandır hükmen tutuklu dediğimiz yani cezası onanmamış kişilerin sayısı verilmemektedir. Bunlar hükümlü sayısı içerisinde gösterilmektedir.

1 Mayıs 2019 itibariyle 455.120 kişinin de denetimli serbestlik kapsamında olduğu gerçeği ülkenin genel atmosferini yani toplumun tamamen denetim altında tutulduğunu ve çok büyük bir kitlenin özgürlüğünün kısıtlandığını veya özgürlüğünden mahrum bırakıldığını göstermektedir.

Ülkemiz tarihinde örneği olmayan bir şekilde sadece 13 yıl içinde tutuklu ve hükümlü sayısının yaklaşık beş misli artması, son yıllarda ülkemizde yaşanan gelişmelerin de bir düzeyde özeti niteliğindedir. Dahası bu aşırı artış rakamları Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), resmi internet sitesinden yayınlanan 2017 yılına ait cezaevi istatistiklerinde yer verildiği gibi cezaevlerine her yıl giriş ve çıkış kaydı yapılan kişi sayıları ile birlikte düşünüldüğünde durumun vahameti daha da ortaya çıkmaktadır. Örneğin, 1 Ocak-31 Aralık 2017 tarihleri arasında ceza infaz kurumlarına 215.761 hükümlü giriş kaydı yapılmış, aynı tarihler arasında 193.662 hükümlünün çıkış kaydı yapılmıştır.

Mevcut durumda cezaevleri kapasitesinin 211.766 olduğu gözönünde tutulduğunda son yıllarda cezaevlerindeki nüfusun sürekli olarak artması fiziksel koşulların kötüleşmesini ve hak mahrumiyetinde artışı beraberinde getirmiştir.

Kaldı ki, özellikle 2015 Temmuz ayında yeniden başlayan çatışma ortamında ve askeri darbe girişiminin bastırılma sürecinden itibaren OHAL sürecinde tutuklu ve hükümlülere yönelik cezaevlerindeki işkence ve diğer kötü muamele uygulamaları da, ne yazık ki, olağanüstü düzeyde artmıştır.

- i. Cezaevine çeşitli nedenlerle (çıplak arama, kelepçeli muayene, ayakta tekmil vererek sayım gibi) girişte ve sonrasında devam eden kaba dayak, her türden keyfi muamele ve keyfi disiplin cezaları, hücre cezaları sürgün ve sevk uygulamaları yakın tarihte görülmedik boyutlara ulaşmıştır.
- ii. Sağlık hizmetine erişimin kısıtlanması, cezaevi reviri ziyaret hakkının reddedilmesi, Adli Tıp Kurumu'na, adliyeye ve hastaneye götürülürken kelepçe takılması dâhil kötü muamele uygulamaları, mahpusların sağlık sorunlarının zamanında ve etkili

bir şekilde çözülmemesi, uzun bir süredir devam eden bir başka sorun alanıdır. Özellikle son dönemde tedavilerini zorlukla sürdüren mahpusların büyük bir çoğunluğunun başka cezaevlerine sürgün edilmesi sağlık hizmetine erişim hakkına önemli ölçüde zarar vermiştir.

- iii. Cezaevleri ile ilgili bir diğer önemli konu da hasta mahpuslardır. 12 Nisan 2019 tarihli son İHD verilerine göre toplam 456 ağır hasta mahpus bulunmaktadır. Bu kişilerin sağlık hizmetine erişiminde önemli sorunları olmasının yanı sıra bağımsız ve nitelikli değerlendirmelere dayalı tıbbi değerlendirme raporu almaları önünde de Adli Tıp Kurumu'nun bağımsız olmaması dâhil, ciddi sorunlar bulunmaktadır. Öte yandan Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunu'nda "toplum güvenliği bakımından ağır ve somut tehlike oluşturmayacağı değerlendirilen" şeklindeki 28 Haziran 2014 tarihli değişiklikteki "toplum güvenliği" ibaresi hasta mahpusların hayatı için kesin bir tehlike teşkil ettiğini ortaya koyan raporlar olsa bile mahpusların salınmalarını bütünüyle keyfiyete bağlamıştır.
- iv. 696 sayılı KHK ile (24 Aralık 2017 tarihli) TMK kapsamındaki suçlardan dolayı tutuklu ve hükümlü bulunanların duruşmaya sevkleri için cezaevi dışına nakillerinde tek tip elbise giyme zorunluluğu getirilmiştir. Cezaevleri ile ilgili bunca sorunun varlığında son dönemde gündeme getirilen ve kendi başına onur kırıcı bir ceza anlamına gelen "Tek Tip Elbise Uygulamasının Dayatılması" bugün ve gelecek açısından son derece ciddi sakıncalara yol açabilecektir.
- v. İHD dokümantasyon biriminin tespit edebildiği kadarıyla 2018 yılında cezaevlerinde en az 23 mahpus şüpheli bir şekilde yaşamını yitirmiştir. Bu şüpheli ölümlere ilişkin iddiaların mevcudiyetine rağmen bilgimiz dahilinde olan etkin soruşturma süreçleri bulunmamaktadır.
- vi. 2000 yılından bu yana uygulanmakta olan ve tutuklu ve hükümlülerin fiziksel ve psikolojik bütünlüklerinin ciddi şekilde zarar görmesine neden olan tek kişi ya da küçük grup izolasyon/tecrit uygulamaları ağırlaşarak yaygınlaşan bir sorundur. Bir kez daha Avrupa İşkencenin ve İnsanlık Dışı veya Onur Kırıcı Ceza veya Muamelenin Önlenmesi Komitesi'nin (CPT) "Tutukevlerindeki mahkumların günün makul bir kısmını (sekiz saat veya daha fazla) hücreleri dışında, belirli amacı olan ve değişen faaliyetler yaparak geçirmeleri hedeflenmelidir. Doğal olarak, hüküm giymiş mahkumların bulunduğu kurumlardaki programlar daha da uygun olmalıdır."

şeklinde ifade edilen standart ilkesine yer vermekte yarar olacaktır. Buna karşın Adalet Bakanlığı'nın 10 tutuklu ve hükümlünün haftada 10 saat bir araya gelerek sosyalleşmesini öngören 22 Ocak 2007 tarihli genelgesi (45/1) bile yürürlükte olmakla birlikte uygulanmamaktadır.

- vii. Hükümlü mahpus statüsünde bulunan Abdullah Öcalan'ın 27 Temmuz 2011'den bu yana avukatlarıyla (2 Mayıs 2019 tarihinde iki avukatı ile görüşmesinin dışında) ve 11 Eylül 2016 tarihinden beri (13 Ocak 2019 tarihinde bir kardeşi ile görüşmesinin dışında) aile bireyleri ile görüştürülmemesi insan hakları ihlalidir.
- viii. İmralı Hapishanesi'nde Abdullah Öcalan ve diğer 3 mahpus üzerindeki tecridin kaldırılması amacı ile 8 Kasım 2018 günü Leyla Güven tarafından başlatılan süresiz ve dönüşümsüz açlık grevleri halen Türkiye'de 90 hapishanede 13 Mayıs 2019 tarihi itibarı ile 3065 kişi tarafından sürdürülmektedir.

Açlık grevlerinin olası ölüm ve geri dönüşü olmayan sakatlıklar yaşanmadan önce insanı esas alan çözüm yollarının bulunarak sona erdirilmesine yönelik çabalar kurumlarımız açısından da öncelikli bir konudur.

2.1.5. Buna ek olarak, Türkiye Suriye'deki silahlı çalışmalar nedeniyle yer değiştirmek zorunda kalan yaklaşık 3.5 milyon Suriyeliye, bunların yanı sıra çoğunluğu büyük/ciddi insan hakları ihlallerine maruz kalmış olan Iraklılara ve diğerlerine ev sahipliği yapmaktadır.

2.2. Mevzuatta İşkence ve Diğer Kötü Muamele Yasağı

İşkence ile mevzuatta 2005 yılından itibaren gözlenen olumsuz düzenlemeler, daha önceki raporlarımızda yer verildiği gibi, özellikle 2015 Temmuz ayında yeniden başlayan çatışma ortamında ve askeri darbe girişiminin bastırılma sürecinden itibaren ilan edilen OHAL süresince her düzeyde sistematik bir şekilde belirginleşmiştir. Bu düzenlemelerin sonuçları OHAL uygulamasına son verildikten sonra da tüm geçerliliğini koruyacak şekilde daha belirgin bir biçime bürünmüştür.

- i. 31 Temmuz 2018 günü onaylanarak yürürlüğe giren "Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun" ile gözaltı süresinin hâkim kararıyla dörder günlük sürelerle uzatılarak, mevcut Anayasa hükümlerine bile aykırı bir şekilde, toplamda 12 güne çıkarılabileceği düzenlenmiştir.
- ii. 676 sayılı OHAL KHK'nın 6. Maddesine eklenen fıkralar 1 Şubat 2018 tarihinde yasalaşarak kalıcılaşması ile tutukluların avukatları ile görüşmelerine "toplumun ve ceza infaz kurumunun güvenliğinin tehlikeye

düşürülmesi, terör örgütü veya diğer suç örgütlerinin yönlendirilmesi, bunlara emir ve tâlimat verilmesi veya yorumlarıyla gizli, açık ya da şifreli mesajlar iletilmesi ihtimalinin varlığı halinde, Cumhuriyet Başsavcılığının istemi ve infaz hakiminin kararıyla," aşağıda belirtilen kısıtlamaların konulabileceği hükme bağlanmıştır.

- Görüşmelerin teknik cihazla sesli veya görüntülü olarak kaydedilmesi,
- Tutuklu ile avukatın yaptığı görüşmeleri izlemek amacıyla görevli bulundurulması,
- Tutuklunun avukatına veya avukatın tutukluya verdiği belge veya belge örnekleri, dosyalar ve aralarındaki konuşmalara ilişkin tuttukları kayıtlara el konulması,
- Görüşmelerin gün ve saatlerinin sınırlandırılması,
- Tutuklunun yaptığı görüşmenin, belirtilen amaçla yapıldığının anlaşılması hâlinde, görüşmeye derhal son verilmesi,
- Tutuklu hakkında, tutanak tutulması hâlinde, Cumhuriyet Savcısı'nın istemiyle tutuklunun avukatlarıyla görüşmesinin Sulh Ceza Hâkimliği tarafından yasaklanması ve Barodan yeni bir avukat görevlendirilmesinin istenmesi. Baro tarafından bildirilen avukatın değiştirilmesinin Cumhuriyet Savcısı tarafından istenebilmesi.

Bu nedenle de OHAL kalktıktan sonra benzer soruşturma altında olan avukatın müvekkilleri ile görüşmesinin kısıtlanması, tutuklu ile görüşmelerde dosya ile ilgili belgelerin incelenmesi gibi çeşitli görüş kısıtlaması uygulamaları devam etmektedir.

2.3. Özgürlüğün Sınırlandırılması Sürecinde İşkenceye Karşı Temel/Usul Güvenceleri

İşkencenin önlenmesinde önemli rolü olan ancak yıllardır uygulamada büyük ölçüde ihmal edilen usul güvenceleri, işkence ile ilgili mevzuatta özellikle son dönemdeki olumsuz düzenlemeler ve siyasi iktidar temsilcilerinin söylem ve tutumlarının da etkisiyle önemli ölçüde tahrip olmuştur. Bu yasal düzenlemelere de dayalı olarak, kişiye gözaltı hakkında bilgilendirme, üçüncü taraflara bilgilendirme, avukata erişim, hekime erişim, uygun ortamlarda uygun muayenelerinin gerçekleştirilmesi ve usulüne uygun raporların düzenlenmesi, hukukilik denetimi için süratle yargısal makama başvurabilme, gözaltı kayıtlarının düzgün tutulması, bağımsız izlemelerin mümkün olması başlıklarında toplanabilecek usuli güvencelerin son dönemde büyük ölçüde ortadan kaldırıldığını ve bu konuda bütünüyle keyfi bir ortam yaratıldığını ifade etmek mümkündür.

2.4. Ulusal Önleme Mekanizması İşlevini de Üstlendiği İddia Edilen Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu

2016 yılında Türkiye İnsan Hakları Kurumu'nun (TİHK) ilga edilerek, yerine oluşturulan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TİHEK); hâlihazırda kuruluş yasası, yapısı, işlevi, çalışmaları, yapısal, işlevsel ve mali bağımsızlığı, kurul üyelerinin bağımsızlığı, üyelik teminatı ve seçilme kriterleri meseleleri itibariyle Paris İlkeleri ile uyarlı değil iken, 9 Temmuz 2018 tarihli 703 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile TİHEK kanununun kurul üyelerinin seçimini düzenleyen maddesi değiştirilerek kurul üyelerinin tamamının, yanısıra Başkanın ve İkinci Başkanın da Cumhurbaşkanı tarafından atanması hükmüne bağlanmıştır. Aynı düzenleme ile varolan kimi kriterler bile ortadan kaldırılmıştır. 15 Temmuz 2018 tarihindeki ilk Cumhurbaşkanlığı genelgesi ile de TİHEK Adalet Bakanlığı ile ilişkilendirilmiştir. Yapısal, işlevsel ve mali bağımsızlığı dahil pek çok konuda uluslararası raporlarda hakkında endişe dile getirilen TİHEK, lağvedilen Türkiye İnsan Hakları Kurumunda belirtilen bağımsızlık sorunlarını çözmemiş aksine yürütme erkine tam bağımlı bir Kurul oluşumuna olanak sağlamıştır.

Kurum, 2015 yılı sonrasında Türkiye'de meydana gelen Çatışmalı ortam ve Askeri Darbe Teşebbüsü sonrası Olağanüstü Hal döneminde yaygın ve yoğun olarak yaşanan insan hakları ihlallerine karşı etkili izleme ve soruşturma gerçekleştirilmemiş olması önemli bir göstergedir.

Ulusal önleme mekanizmasının Anayasa ya da en azından yasa ile kurulması gerekirken, 2016 yılında Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TİHEK)'in yasasında ulusal önleme mekanizması görevinin TİHEK'e devredildiği düzenlenmiştir. Fakat yukarıda açıklandığı üzere ulusal önleme mekanizması görevi üstlenen TİHEK, zaten daha önceden bağımsızlığı, yetkinliği ve işlevselliği tartışmalı iken 2018 yılında Kanun Hükmünde Kararname ile yasasında yapılan değişiklik sonrası, bağımsızlığı, yetkinliği, işlevselliği konularında tamamen OPCAT ve Paris İlkelerinden ayrı düşmüştür.

Sonuç olarak işkence başta olmak üzere çok sayıda insan hakkı ihlalinin yaşandığı Türkiye'de, ulusal önleme mekanizması görevini üstlenmesi öngörülen TİHEK'in gerek yapısı gerekse de faaliyetleri itibariyle, söz konusu sorunları çözmekten uzak olduğu açıktır.

2.5. Cezasızlık Kültürü

Devlet ve kamu görevlilerinin söylemleri, tavırları ve yaklaşımları işkencenin ve diğer kötü muamele şekillerinin önlenmesinde önemli unsurlardır. Ancak, son dönemde devlet ve kamu görevlilerinin işkencenin ve diğer kötü

muamele şekillerinin yasaklanmasına yönelik olumsuz tavırları, yanısıra yine son dönemde adeta cezasızlığı "güvence" altına almaya yönelik yasal düzenlemeler ile daha ciddi bir hal almıştır. Her zaman belirttiğimiz gibi, cezasızlığın arkasında yatan köklü neden işkence iddialarına yönelik bütün iddiaların ivedilikle, eksiksiz, tarafsız, bağımsız ve etkin bir şekilde soruşturmaya konu edilmemesidir. Failler genellikle hiç ceza almamaktadır. Siyasi iktidar aynı zamanda işkenceyi "terörizm ile mücadele", "olağanüstü hal", "milli güvenlik" ve "kamu düzeni" adı altında yasallaştırma eğilimindedir.

- i. Kamu personelinin faili olduğu işkence, yargısız infaz ve zorla kaybetme suçlarında yasal kısıtlanmaların kaldırılması yerine 2015 yılından sonra daha güçlü yasal kısıtlamalar getirilmiştir. 14 Temmuz 2016 tarihinde çıkarılan 6722 sayılı kanuna göre operasyonlara katılan askeri personelin işkence ve diğer kötü muamele iddialarına yönelik soruşturulması özel izin prosedürüne tabi kılınmış, geriye dönük olarak cezasızlık zırhı tesis edilmiştir. OHAL Kararnamesi ile OHAL ile ilgili işlerde karar veren ve görev alan kişilerin bu görevleri nedeniyle hukuki, idari, mali ve cezai sorumluluklarının olmayacağı düzenlenmiş, mutlak dokunulmazlık getirilmiştir.
- ii. İşkence suçunun kovuşturulması için yasadaki muğlaklık yerini korumaktadır. İşkence suçu nedeniyle yapılan suç duyurusu başvuruları daha az cezayı öngören ve zamanaşımına tabi olan basit yaralama, zor kullanma sınırının aşılması ya da görevi kötüye kullanma suçlarından soruşturulmaktadır.
- iii. Ayrıca işkence suçunun soruşturulmasının önüne geçmek amacıyla işkence görenleri yıldırmaya yönelik başlatılan karşı davalar da bu dönemde oldukça artış göstermiştir. Örneğin, Adalet Bakanlığı'nın Adli Sicil ve İstatistik Genel Müdürlüğü'nün verilerine göre; 2017 yılında TCK (İşkence) 94 md. nedeniyle başlatılan 85 kovuşturmadan 7 kişiye mahkûmiyet hapis cezası kararı verilmiş, TCK 95 md. nedeniyle ise hiç dava açılmamış, 256 md. (zor kullanma sınırının aşılması) nedeniyle 10 kişiye mahkûmiyet kararı verilmiş iken, 265 md. (görevi yaptırmamak için direnme) nedeniyle 17.793 kişi hakkında mahkûmiyet kararı verilmiştir. Görüldüğü gibi, OHAL koşullarında bile, bu kadar çok polisin korunması için açılan davalar aslında işkence ve kötü muamele uygulamalarını perdelemek için açılmış davalardır. Bu istatistikler cezasızlığın ne denli güçlü olarak uygulandığını göstermektedir. Her bir kolluk görevlisinin cezalandırılmasına karşı 1000 kat vatandaşın cezalandırılmış olması karşı dava tehdidinin yıldırıcı bir silah olarak kullanıldığını göstermektedir.

iv. Sadece 2019 yılındaki kimi örnekler bile cezasızlığın ulaştığı boyutu göstermektedir:

- 75 yaşındaki Perihan Pulat'a 1 Mayıs 2018 tarihinde Ankara Yüksel caddesinde 'işimi geri istiyorum' eyleminde polisin uyguladığı kötü muameleye ilişkin yargılamada sanık polise 7 Şubat 2019 tarihindeki duruşmada 3 bin TL para cezası verilmiş ve bu ceza ertelenmiştir.
- "Gezi Parkı protestoları" sırasında Ethem Sarısülük'ü başından vurarak öldüren polis memuru Ahmet Şahbaz hakkında 15 bin 200 TL para cezası 11 Nisan 2019 tarihinde Yargıtay tarafından onanmıştır.
- "Gezi Parkı protestoları" sırasında 31 Mayıs 2013 günü İstanbul Harbiye'de bir TOMA'dan sıkılan tazyikli su sonucu yaralanan Gökçe Algan'ın şikayeti üzerine açılan davada yargılanan iki polis memuru hakkında 8 Şubat 2019 tarihinde beraat kararı verilmiştir.
- 2018 Ağustos ayında 700. Cumartesi Anneleri eylemine yapılan polis müdahalesinde Aydın Aydoğan isimli vatandaşın kolu kırılmış, başlatılan soruşturmada 12 Nisan 2019 tarihinde polis hakkında takipsizlik kararı verilmiştir.
- 2017 yılının Haziran ayında ise Van ili Gevaş ilçesinde mantar toplamaktan dönen 4 köylü ağır işkenceye maruz kalmış, darp izlerinin açıkça görüldüğü fotoğraflar kamuoyunda tepki çekmiştir, yalnızca bir polis memuru hakkında açılan ceza davasında 24 Nisan 2019 tarihinde kameraya yansıyan görüntülerin "aydınlık olmaması" gerekçesiyle beraat kararı verilmiştir.
- Öte yandan, 2019 yılı Şubat ayında Van Asayiş Şube Müdürlüğü'nde gözaltına alınan O.D. (17, e), Ş.Y. (16, e) ve Ö.S. (14, e) isimli 3 çocuk işkence ve diğer kötü muameleye maruz kalmışlar, konuyu gündeme getiren Van Barosu Yönetimi hakkında Valilik tarafından suç duyurusunda bulunulmuştur.

Sonuç olarak;

Şiddetin her türünün sistematikleştiği ve sıradanlaştığı, uzun yıllardır sorgulanan hukukun üstünlüğü kavramının, kökleştirilen OHAL zihniyeti ve kalıcılaştırılan OHAL sürecindeki gelişmelerle tamamen işlemez hale geldiği, kâğıt üstündeki kadarı ile bile mevcut olmayan anayasal ilkelerin, yasal kural ve güvencelerin tüm işlevlerini yitirdiği, sorumlu kamu görevlilerinin her türlü cezasızlık güvencesinden yararlanır hale geldiği bir ortamda işkence gündelik hayatın içinde herkes tarafından hissedilir, yaygın bir pratik hale getirilmiştir.

Çalışma raporuna konu olan dönemde demokratik hayatın ağır tahribatının bir sonucu aynı zamanda bir nedeni olarak işkence ve diğer kötü muamele uygulamaları iktidarın toplumun çok farklı kesimleri üzerindeki kontrol ve baskısını artırmak için alenileştirilerek pervasız bir şekilde yaygınlık göstermiştir.

Dahası son dönemdeki olumsuz yasal düzenlemeler ile bu süreçte işkencenin kolluğa her düzeyde öğretilmiş olma hali, işkenceyi sıradanlaştıran zihniyetin ve buna dayalı uygulamaların ve yasal düzenlemelerin önümüzdeki dönemde de ne denli kalıcı ve yıkıcı olabileceğine ilişkin büyük bir risk oluşturmaktadır.

Öte yandan, özellikle Kürt meselesinde sivil ve siyasal çözüm arayışlarının yerini çatışmaya bıraktığı 2015 yılından bugüne, şiddet politikasının her gün yükseldiği bir ortamda çaresizlik ve sıkışma hissi toplumun geneline yayılma riski taşımaktadır.

Belirsizlik ve öngörülemezliğin de baskın olduğu bu koşullar karşısında insan hakları mücadelesinin etkin ve etkili bir tarzda sürdürülmesi, insan haklarının "kurucu rolü"nü öne çıkaran bir yaklaşımın geliştirilmesine ve kamusal alanda yaygınlaştırılmasına bağlıdır.

Bu kapsamda temel varlık sebebi işkence görenlerin tedavi ve rehabilitasyonu, işkencesiz bir dünya için işkencenin önlenmesi ve "sürmekte olan toplumsal travma ile başetme"ye yönelik çabalar olan TİHV'in gerek içinde bulunduğumuz çalışma döneminde, gerekse de hazırlık süreci başlamış olan TİHV 2020-2024 Stratejik Planı kapsamında önümüzdeki dönem çalışmalarımızın niteliksel ve niceliksel olarak daha da etkinleştirilmesi hedeflenecektir. Bu kapsamda özellikle yeni kuşaklarla buluşmayı ve toplumun kendisini yeniden iyi hissedeceği, umutsuzluk-çaresizlik kısılacından iyi hissetmeye ve "umut"a yöneltecek işlerin parçası olmak daha da önem arz etmektedir. Türkiye'deki çalışmalarımızın yanısıra işlevsiz hale getirilmeye çalışılan uluslararası mekanizmaların dönemin ihtiyaçlarına yanıt verecek şekilde yeniden tahkim edilmesi dahil uluslararası ortama yönelik programların geliştirilmesi hedeflenecektir.

Özel olarak, bir yandan sürmekte olan çatışmalı sürecin derhal sonlanması, öte yandan da son dönem itibari ile yaklaşık son dört yıldır özellikle Güneydoğu ve Doğu Anadolu bölgesindeki derin tahribatın onarılmasına yönelik bütünlüklü programların geliştirilmesi de önemli bir başlık olacaktır.

Ve insan eliyle gerçekleştiği için önlenebilir olan Türkiye ve dünyadaki bu kötücül sürecin son bulması ve insan haklarına dayalı bir ortak yaşam idealini geliştirmek için çok daha fazla çaba göstereceğimiz aşikârdır.

1. TEDAVİ VE REHABİLİTASYON ÇALIŞMALARI

1.1. Tedavi ve Rehabilitasyon Çalışmalarına Genel Bir Bakış

Başvuru Sayıları ve Dağılımı

TİHV 2018 yılında toplam 704 işkence gören ve yakınına tedavi ve rehabilitasyon hizmeti sunmuştur. 2018 yılı için de toplam 450 yeni başvuruya (işkence gören ve yakını) hizmet sunulması öngörülürken yeni başvuru sayımız 584 olmuştur. 120 başvurumuzun tedavi ve rehabilitasyon hizmetleri geçtiğimiz yıllarda başlayıp 2018 yılında da devam etmiştir.

Tablo 1. 1999-2018 Yılları Arasında TİHV Başvuru Sayıları

Yıllar	Adana	Ankara	Cizre	Diyarbakır	İstanbul	İzmir	Toplam
1999	163	71		73	207	172	686
2000	207	126		122	430	138	1023
2001	215	131		174	483	226	1229
2002	166	84		188	346	181	965
2003	193	64		195	312	160	924
2004	203	47		155	364	153	922
2005	126	26		125	300	115	692
2006	111	10		61	117	38	337
2007	117	35		36	185	79	452
2008	145	12		40	133	95	425
2009	118	26		51	183	81	459
2010	87	31		101	102	42	363
2011	130	56		116	163	54	519
2012	132	28		114	220	59	553
2013	99	97		171	403	99	869
2014	40	33		321	301	92	787
2015	14	66		130	324	63	597
2016	-	35	16	149	212	75	487
2017	-	81	42	208	221	64	616
2018	-	44	50	131	241	73	584

Yukarıdaki tabloda görüldüğü gibi toplam 584 yeni başvurunun 241'i İstanbul merkezimize, 131'i ise Diyarbakır merkezimize olmak üzere başvurularımızın %64'ünün tedavi ve rehabilitasyon süreçleri bu iki ana merkezimiz tarafından gerçekleştirilmiştir.

Toplam 584 yeni başvuru içinde aynı yıl içinde işkence gören başvuru sayısı 298 (%51) olarak gerçekleşmiştir. 2017 yılında %62, 2016 yılında %64, 2015 yılında %62, 2014 yılında %36, 2013 yılında %58, 2012 yılında %43, 2011 yılında %43, 2010 yılında %45 idi.

Toplam 584 yeni başvurunun %9'si (51) başvuru yakını olup, 533'ü doğrudan işkence ve kötü muameleye maruz kalan kişilerdir.

Başvuruların Sosyal ve Demografik Özellikleri

Aşağıda sunulan tabloda da görüldüğü gibi geçmiş yıllarda olduğu gibi 2018 yılında da başvurularımızın çoğunluğu Güneydoğu ve Doğu Anadolu bölgesi doğumludur. Önceki yıllarla karşılaştığımız da devam eden bir artış olduğunu söyleyebiliriz. Bu artışın özellikle 2015'in Temmuz

Tablo 2. 2018 Yılı Başvurularının Demografik Özellikleri

	Doğum Yeri			Yaş ve Cinsiyet						
	Erkek	Kadın	Toplam	2017	2016	2015	Erkek	Kadın	Toplam	
Güneydoğu Anadolu	132	72	204 (%35)	243 (%40)	202 (%41)	183 (%31)	0-18	37	26	63
Doğu Anadolu	77	57	134 (%23)	100 (%16)	68 (%14)	104 (%17)	19-25	86	43	129
Akdeniz	20	12	32 (%6)	45 (%7)	33 (%7)	42 (%7)	26-35	99	55	154
Marmara	53	36	89 (%16)	79 (%13)	62 (%13)	95 (%16)	36-45	47	46	93
İç Anadolu	14	22	36 (%6)	57 (%9)	46 (%9)	63 (%11)	46-60	69	55	124
Ege	23	12	35 (%6)	34 (%6)	32 (%7)	43 (%7)	60+	11	10	21
Karadeniz	16	11	27 (%4)	37 (%6)	25 (%5)	49 (%8)		349	235	584
Türkiye dışı	14	13	27 (%4)	21 (%3)	19 (%4)	18 (%3)		(%60)	(%40)	

Tablo 3. İşkence Yöntemleri ve İşkencenin Yapıldığı Yer

İşkence ve Diğer Kötü Muamelenin Yapıldığı Yer	İşkence ve Diğer Kötü Muamele Yöntemi
Emniyet Müdürlükleri	Hakaret/Aşağılama 409 (%70)
Açık alan ve gösteri sırasında	Dayak 278 (%48)
Polis aracı	Kendisine yönelik diğer tehditler 185 (%32)
Polis Karakolu	İşkenceye tanıklık 145 (%25)
Ev ve İş yeri	Ters/sıkı kelepçe 97 (%16)

* Bazı başvurularımız birden fazla kez işkence ve diğer kötü muameleyle maruz kalmıştır. Oranlar bu gözle değerlendirilmiştir.

ayında yeniden başlayan çatışma ortamında özel olarak Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da olağanüstü yoğunlaşan işkence ve diğer ağır/ciddi insan hakları ihlallerinden kaynaklandığını söyleyebiliriz. Son dönemde ihlallerin artması göz önünde bulundurularak özellikle Diyarbakır tedavi merkezi ve Cizre referans merkezimizdeki bütünlüklü programların daha da geliştirilmesine yönelik çabalarımız artırıldı ve 2018 Ocak ayında Van ilinde yeni bir referans merkezimiz açıldı.

Başvurularımıza İlişkin İşkence Süreci:

Tablo 3.'de verildiği üzere 2018 yılında başvurularımız işkence ve diğer kötü muameleyle en fazla emniyet müdürlüklerinde maruz kaldıklarını ifade ettiler. 2018 yılında da işkence ve kötü muamelenin açık alan ve gösteriler sırasında sıklıkla uygulanmaya devam ettiği tablodan anlaşılan 2018 yılında başvurularımız önemli bir kısmı hakaret, aşağılama ve dayağa maruz kaldıklarını ifade ettiler. Bir önceki yıla karşılaştığımızda işkence ve diğer kötü muamele uygulamalarında büyük bir değişimin olmadığını söyleyebiliriz.

Başvurularımıza İlişkin Tıbbi Değerlendirme:

Başvurularımızın 394'ü sadece fiziksel yakınmaları nedeniyle başvurmuş olup, 347'si psikiyatrist/psikolog ile görüşmeyi uygun görmüştür.

Tablo 4 ve Tablo 3 beraber değerlendirildiğinde işkence yöntemleri ve başvurularımızın aldığı tanılar arasında uyum olduğunu söyleyebiliriz. Görüldüğü gibi başvurularımız en fazla kas iskelet sistemi yaralanmaları, diğer yumuşak doku yaralanmaları, baş boyun yaralanmaları ve travma sonrası stres bozukluğu tanısı almıştır.

2018 yılında başvurularımızın %40'de tam/kısmen iyileşme gözlenirken %30'ünün tedavi ve rehabilitasyon süreçleri yarım kalmıştır. Tedaviyi yarıda bırakma oranının yüksek olmasının en temel nedenlerinin birçok başvurumuzun tedavi süreci sırasında tutuklanması ve başvurularımızın bir kısmının da başka bir ülkeye sığınma talebinde bulunmak üzere ülkeyi terk etmesi ile ilgili olduğu düşünülmektedir.

1.2. Temsilciliklerin Olmadığı Yerlerde Tedavi ve Rehabilitasyon Çalışmaları

Temmuz 2015'te yeniden başlayan silahlı çatışma ortamı, halen fiilen geçerliliğini koruyan/kalıcılaşan olağanüstü hal uygulamalarının yol açtığı ağır/ciddi insan hakları ihlalleri gözönünde tutularak, 2018 yılında da Cizre Referans Merkezi'nin geliştirilmesi çabasının yanısıra, uzun yıllardır gündemimizde olan Van'da 13 Ocak 2018

Tablo 4. 2018 Yılı İçin Tıbbi Değerlendirme

Tanımlar		Tedavi süreçlerinin sonuçları	
Kas iskelet sistemi ile ilgili tanımlar	281	Tam/kısmen iyileşme	235 (%40)
Diğer yumuşak doku yaralanmaları	249	2019 yılında tedavisi sürenler	175 (%30)
Baş boyun yaralanmaları	154	Tedavi süreci yarım kalanlar	174 (%30)
Sindirim sistemi ile ilgili tanımlar	139		
TSSB	70		

tarihinde bir referans merkezi açılmıştır. Yine gezici sağlık ekipleri ziyaretleri gerçekleştirilmiştir. Öte yandan son dönemde gittikçe yoğunlaşan işkence ve kötü muamele nedeniyle TİHV merkezi bulunmayan yerlerde de çalışmalarımızı yoğunlaştırdık.

Bu kapsamda TİHV tedavi ve rehabilitasyon merkezi bulunmayan bölgelerde toplam 144 işkence görmüş kişiye tedavi ve rehabilitasyon hizmeti sunulmuştur. 43'üne TİHV'in bölgedeki yerel kuruluşlar ile olan iş birlikleri sayesinde ulaşılmıştır. İşkence gören 50 kişiye TİHV Cizre Referans Merkezi aracılığıyla, 45 kişiye TİHV Van Referans Merkezi aracılığıyla, 6 kişiye ise gezici sağlık ekipleri aracılığıyla ulaşılmıştır.

1.2.1. Referans Merkezleri

TİHV 2015-2019 Strateji Planında da yer verilen, uzun yıllardır süren ve son dönemlerde giderek yoğunlaşan insan hakları ihlalleri göz önünde bulundurulduğunda başta Güneydoğu Anadolu ve Doğu Anadolu bölgeleri olmak üzere temsilciliklerimizin bulunmadığı yerlerdeki işkence görünlere ve yakınlarına ulaşma hedefini gerçekleştirmek için çalışmalarımızı 2018 yılında güçlendirerek devam ettirdik. Bu kapsamda geçtiğimiz yıllarda kurduğumuz Cizre Referans Merkezimiz güçlendirildi ve Van ilinde yeni bir referans merkezi açıldı.

"Referans merkezi"nden beklentimiz, bir tedavi ve rehabilitasyon merkezinin çalışma koşullarının tüm unsurlarının oluşturulmadığı yerlerde esas olarak gönüllü arkadaşların katkısı ile "işkenceye maruz kalanların onarım" süreçleri konusunda "ilk değerlendirme"nin yapılması, gerektiği ölçüde başvuruların diğer tedavi merkezlerimize sevklerin sağlanması, işkenceye maruz kalanların tıbbi belgelenmesi süreçlerinin organizasyonu, ağır insan hakları ihlallerine maruz kalanlara yönelik bir tür "psiko-sosyal programlar"ın geliştirilmesi ve tüm bu çalışmaların sağlanabilmesi için gerekli ekip çalışmasının kuvvetlendirilmesi olarak özetlenebilir. Kuşkusuz tedavi ve rehabilitasyon merkezlerimizin bulunmadığı bölgelerde işkenceye maruz kalan insanlara ulaşmak konusunda çalışmaların, yaşanan deneyimlerimiz de gözönüne tutularak, önümüzdeki dönem daha da yapılandırılmasında yarar olacaktır.

TİHV Cizre Referans Merkezi: Her gün karşılaştığımız baskı ortamına rağmen Cizre Referans Merkezi'nin bölgedeki varlığının silahlı çatışmalardan sonra artan işkence ve kötü muamele koşulları göz önünde bulundurulduğunda, tüm zorluklarına karşın, çok önemli ve değerli olduğu inancındayız.

2018 yılı içinde Cizre Referans Merkezimizde işkence ve kötü muameleye maruz kalan 50 kişiye rehabilitasyon programına dahil edildi. 14 kişi psikolojik değerlendirme talep/kabul ederken, kalanlar yalnızca fiziksel tedavi gördüler. Ek olarak iki başvuru sosyal hizmet programına dâhil edildi.

İnsan hakları ihlallerine maruz kalmış kişilere daha kolay ulaşabilmek adına merkez çalışanları, ağır insan hakları ihlallerine maruz kalmış ve aralarında rehabilitasyon programına dahil edilmesi gereken kişilerin de bulunduğu 22 aileye ev ziyaretleri yaptı.

2018 yılında merkez aynı zamanda rehabilitasyon hizmeti verebilmesi amacıyla güçlendirildi. Merkezin güçlendirilmesi için İsviçre'de yer alan Travma Vakfı ve Basel Dayanışma Derneği'nden ek fon sağlandı. Bu fonlar sayesinde merkezin insan kaynaklarını güçlendirme imkânımız doğdu. 2017 yılında Cizre Merkez'de tam zamanlı bir hekimin işe başlamasından sonra 2018 yılında Van'da da tam gün bir hekim, Cizre'de ise tam gün bir psikolog arkadaşın ekibe katılması sağlandı.

Ayrıca içerisinde gönüllülerimizin de yer aldığı Cizre Referans Merkezi ekibini güçlendirmek için altta yer verilen eğitim ve deneyim paylaşımı toplantıları organize edildi.

- 10-11 Mart 2018 tarihinde Diyarbakır'da organize edilen EMDR eğitimine Cizre'den 2 psikolog arkadaşımız katılım sağlamıştır.
- 8-9 Eylül 2018 tarihinde Diyarbakır'da gerçekleştirilen Cizre, Diyarbakır ve Van merkezlerimizin katılımı ile bir yıllık değerlendirme ve gelecek dönem planlaması toplantısı düzenlenmiştir.
- 27-28 Ekim 2018 tarihinde İzmir'de gerçekleştirilen İnsan hakları ihlallerini izleme ve belgeleme eğitimine Cizre'den katılım sağlanmıştır.

- iv. 29 Ekim 2018 tarihinde İzmir’de gerçekleştirilen İnsan hakları ihlallerini izleme ziyaretleri hazırlık toplantısına Cizre’den katılım sağlanmıştır.
- v. 10-11 Kasım 2018 tarihinde İzmir’de gerçekleştirilen Bilimsel araştırma etiği ve yöntemleri eğitimine Cizre’den katılım sağlanmıştır.
- vi. 24-25 Kasım 2018 tarihinde İzmir’de gerçekleştirilen Vakıf çalışanları toplantısına Cizre’den katılım sağlanmıştır.
- vii. 27-28 Kasım 2018 tarihinde İnsan hakları ihlallerinin izlenmesine yönelik Cizre’ye bir ziyaret düzenlenmiştir.
- viii. 7-10 Şubat 2019 tarihinde Cizre referans merkezi çalışmalarının değerlendirmesine yönelik özel bir rapor hazırlanması için Cizre’ye bir ziyaret düzenlenmiştir.
- ix. 4-5 Mayıs 2019 tarihinde Ankara’da gerçekleştirilen TİHV 2020-2024 dönemi Stratejik Planı hazırlık toplantısına Cizre’den katılım sağlanmıştır.

Son olarak, altı aylık tutukluluk süresinden sonra 24 Nisan 2017 tarihinde salınan TİHV Cizre hekimi Dr. Serdar Küni’nin duruşmalarının izlenmesine devam edildi. Kuşkusuz hep birlikte sevgili Serdar ve yargılama süreçleri devam etmekte olan tüm arkadaşlarımızın bu kabul edilemez dava süreçlerini olumlu sonuçlanmasına yönelik hep birlikte daha da etkin programları gerçekleştireceğiz.

Van Referans Merkezi: TİHV’in işkence görenlerin rehabilitasyonu için AB’ye sunduğu projenin kabul edilmesi üzerine 1 Aralık 2017’de başlayan bu proje kapsamında Van’da yeni bir referans merkezi açma fırsatı doğmuş oldu. Van Referans Merkezi 13 Ocak 2017’de bir açılış töreniyle çalışmalarına başladı.

2018 yılı içinde Van Referans Merkezimizde işkence ve kötü muameleye maruz kalan 50 kişi rehabilitasyon programına dahil edilmiştir. 2019 yılının sadece ilk dört ayında ise Van referans merkezinin başvuru sayısının 53 olduğu gözönüne alındığında Van referans merkezimizin tahkimi özel bir gündem maddesine dönüşmüştür.

8-9 Mart 2018 tarihinde Van’da yeni başlayan çalışmalar nedeniyle İstanbul’dan bir hekim ile İzmir’den bir tıbbi sekreterin katılımı ile Van referans merkezinde bir program gerçekleştirilmiştir.

Yine, 12-13 Nisan 2018 tarihinde İstanbul’dan bir hekim ve tıbbi sekreterin katılımı ile Van’da bu deneyim paylaşımı programı sürdürülmüştür.

Bundan sonra ise Van için Skype üstünden supervizyon çalışmaları sürdürülmüştür.

1.2.2. Gezici Sağlık Ekibi Ziyaretleri

2018 yılında gezici sağlık ekibi TİHV Temsilciliklerinin

bulunmadığı yerlere bulunan işkence ve diğer kötü muameleye maruz kalan kişilere ve yakınlarına erişebilmek için toplam iki ziyarette bulundu.

i. Urfa Ziyareti: İki hekim, iki sosyal çalışmacı, bir hukukçu, bir tıbbi sekreter ve bir sekreterden oluşan ekip, Urfa’yı 19 Ekim 2018 tarihinde ziyaret ederek toplam 4 başvurunun tıbbi değerlendirmesini yaptı. Bunun yanı sıra bölgedeki ilgili kurum ve kişilerle görüşmeler de yapıldı.

ii. Batman Ziyareti: İki hekim, iki sosyal çalışmacı, bir hukukçu ve bir tıbbi sekreterden oluşan ekip, Batman’ı 19 Ekim 2018 tarihinde ziyaret ederek toplam 2 başvurunun tıbbi değerlendirmesini yaptı. Bunun yanı sıra bölgedeki ilgili kurum ve kişilerle görüşmeler de yapıldı.

1.3. Özel İhtiyaç Sahibi Gruplara Erişim

- i. 2018 yılında TİHV’e toplam 235 (%40) kadın işkence gören ve yakını başvurdu. Kadınların tedavi ve rehabilitasyon hizmetlerine erişimlerinin artırılmasına yönelik çabalarımız önümüzdeki dönemlerde de sürdürülecektir.
- ii. Çocuk başvuru sayımız 2018 yılında 63’dür. Beklenenden daha fazla çocuğa erişebilmemiz son dönemde güçlendirdiğimiz sosyal destek programımızla ilgilidir.
- iii. 2018 yılında 9 LGBTİ+ birey TİHV’e başvurarak tedavi ve rehabilitasyon hizmetlerimize erişti. Her ne kadar bir önceki yıldan (2017 yılında sadece 4 idi) daha fazla ise de ne yazık ki planlanan sayının altında kalmıştır. Bu durum son yıllarda vakfın LGBTİ+ kişilere ulaşma konusunda çabasının devam ettirmesi gereğini göstermektedir.

Daha fazla işkence gören ve görenin yakını olan LGBTİ+ bireylere ulaşmaya yönelik çalışmalarımızın daha da kuvvetlendirilmesi için çabalarımızı 2018 yılında da sürdürdük. 3-4 Mart 2018 tarihinde İşkencenin Önlenmesine yönelik LGBTİ+ Örgütleri ile Deneyim Paylaşımı Programı gerçekleştirdik. Programa katılan 15 kişiyle işkence gören LGBTİ+ bireylerin tedavi ve rehabilitasyonlara erişimleri ve LGBTİ+ bireylerin gördükleri işkencenin daha etkili bir şekilde raporlanması konuşuldu.

- iv. 2018 yılında 22 işkence gören mülteciye tedavi ve rehabilitasyon hizmeti sunduk. Bu başvurularımızın 6’sı Azerbaycan, dördü İran, üçü Çin (Uygur), ikisi Suriye, biri Afganistan ve Türkmenistan uyrukludur. 15’i geldikleri ülkede işkence görmüş, ikisi Türkiye’de işkence görmüştür. Kalan üçü ise de başvuru yakınıdır. Her ne kadar bir önceki yıldan (2017 yılında sadece 17 idi) daha fazla ise de beklenenden az sayıda mülteciye

ulaşmamızın sebebinin vakfa mülteci yönlendiren kurumların daha çok BMMYK'ya kayıtlı olan mültecilerle çalışıyor olması ve kayıtlı mültecilerin "uydu kent" uygulaması nedeniyle çoğunlukla vakfın temsilciliğinin olmadığı şehirlerde yaşıyor olması olduğunu düşünüyoruz.

2018 yılında da TİHV, Sınır Tanımayan Hekimler (MSF) ile ilişkilerini güçlendirerek, İstanbul'da başlattıkları işkence gören mültecilerin tedavi ve rehabilitasyonu programının geliştirilmesi için destek vermiştir. TİHV Tedavi Ekibi ve MSF ekibi birden çok deneyim paylaşımı programı gerçekleştirerek, vakıf bu alandaki deneyimini paylaşmıştır.

- v. İşkence ve diğer kötü muameleye maruz kalan 533 başvurumuzun 20'si (%4) adli sebeplerle işkence gördüğünü ifade etti. Beklenen oranda başvuruya ulaşılamamasının en temel sebebinin son dönemlerde yaşanan yoğun devlet baskısı nedeniyle karşıt her görüşün devlet tarafından hedef alınarak siyasetleştirilmesi olduğunu söyleyebiliriz. Buna ek olarak vakfın siyasi olmayan kişilere, özellikle basın araçlığı ile, erişiminin son dönemlerde giderek kısıtlandığını da söylemek doğru olur. Ayrıca son dönemde işkence gören kişileri vakfa yönlendiren kimi avukatların tutuklanması da siyasi olmayan başvurulara erişimimizi etkiledi.

1.4. Sosyal Destek Çalışmaları

2018 yılında toplam 28 başvurumuz sosyal destek çalışmalarımıza dahil edildi. Bu başvuruların 16'sı çocuk (8'i İstanbul, 6'sı Diyarbakır ve 2'si Ankara Temsilciliğinde) ve 12'si ise genç ve yetişkindir (beşi İstanbul, 4'ü Cizre, üçü Diyarbakır ve ikisi Ankara Temsilciliğinde).

Beş çocuk başvurumuzun okul öncesi eğitim ihtiyaçları, altı çocuk başvurumuzun okul ihtiyaçları, bir çocuk başvurumuzun okul servis ihtiyacı, bir mülteci çocuk başvurumuzun gitar kursuna katılımı, iki başvurumuzun müzik kursuna katılımı, bir erişkin başvurumuz ile kamudan ihraç edilen bir eğitimci başvurumuza çalışmalarını sürdürebilmesi için video kamera ve lap top alımına katkı sağlanmıştır.

Yukarıda özetlenen katkıların yanı sıra, sosyal çalışmacılar vakıf başvurularıyla düzenli görüşmeler yaparak onların sosyal durumlarını takip etmekte ve gerektiğinde çözüm ve öneriler geliştirmektedir. Çoğunlukla başvuruların ihtiyaç ve problemleri belirlendikten sonra ilgili kurum ve örgütlere yönlendirmeler yapılmaktadır. Sosyal çalışmacılar ayda ortalama 20-25 görüşme yaparak başvuruların sosyal durumlarını takip etmektedir.

1.5. Tedavi ve Rehabilitasyonun Değerlendirmesine Yönelik Çalışmalar

- 2016 yılında başlattığımız ve 2019 yılında sonlandırılmayı hedeflediğimiz Ruhsal Tedavinin Değerlendirilmesi ve Ruhsal Tedavide Erken Sonlanım ve Nedenleri çalışmaları 2018 yılında da sürdürülmüştür.

Bir önceki raporumuzda paylaşılan ara değerlendirme sonuçlarına göre:

- 62 başvuru dahil edilen Ruhsal Tedavinin Değerlendirilmesi çalışmasının ön değerlendirmesine göre TİHV'in genel başvurularının çoğunluğu erkek olmasına karşılık (erkek %70) (Yılmaz ve ark. 2014) çalışmaya alınanların çoğunluğu kadındır (%55). Bu fark kadın başvuruların ruhsal tedaviyi daha sıklıkla kabul etmeleri ile ilişkili görünmektedir. Çalışmaya alınan başvuruların ilk değerlendirmelerinde yaklaşık %79'unda PTSD, %40'ında Depresif Bozukluk bulunduğu belirlenmiştir.

Çalışmaya dahil edilen başvuruların %19'u mülteci, geri kalanları Türkiyeli'dir. TİHV'in tüm başvuruları içinde çocukların oranı %5 civarında iken çalışmaya katılan çocuk başvuruların oranı %13'dür. Çocukların doğrudan işkence yerinde yaşananların ruhsal etkilerine maruziyetleri nedeniyle başvuruları sonucu ruhsal tedaviye öncelikleri ve ihtiyaçları ön plana geçmektedir.

İlk geri dönüşlerde başvuruların büyük çoğunluğunun tedaviden yararlandıkları gözlenmiştir. Başvuruların çoğunda (%84) CGI-Improvement ölçeğinde düzelme izlenmiştir. Ancak tedavi süreçleri devam ettiği, tedavi içinde dalgalanmalar olabileceği için şu an kesin sonuçlar vermek mümkün görünmemektedir. Uygulanan tedavilerin çok büyük oranının psikoterapi olduğu görülmektedir. Bu psikoterapiler temelde psikanalitik yönelimlidir.

Çalışmanın yüzü aşkın başvuru dahil edilmiş olarak 2019 yılı sonunda tamamlanması planlanmaktadır.

- Ruhsal Tedavide Erken Sonlanım ve Nedenleri çalışmasına 54 başvurumuz dahil edildi. Fakat bunların sadece 40'nın psikiyatrik değerlendirilmesi yapıldığı için çalışma 40 başvuru üzerinden devam ettirildi. Psikiyatrik değerlendirmesi yapılan 40 başvurudan 11'inde (%27) tedavi süreci tamamlanmadan erken sonlanım olduğu görüldü. Ancak bu erken sonlanımlar illa tedavi gerekirken tedavisiz kaldığı ya da var olduğu kadarıyla tedaviden bir fayda görülmediği anlamına gelmemektedir. Sonuçta bu erken sonlanımlardan; belirgin tedavi gerekliliği bulunmayan ancak takip sırasında düşmüş uç ve

tedaviden belli bir fayda elde etmiş ancak erken sonlanmış dört başvuruyu çıkarırsak temelde kırk başvurudan dört başvurunun (%10) belirgin gereklilik varken tedavisinin erken sonlandığı söylenebilir.

Çalışmanın yüzü aşkın başvuru dahil edilmiş olarak 2019 yılı sonunda tamamlanması ve daha ayrıntılı karşılaştırmalı sonuçlara ulaşılması planlanmaktadır.

2. Çalışma raporunun kapsadığı süre zarfında TİHV çalışanları ve gönüllülerin katılımı ile iki TİHV Değerlendirme Toplantısı yapıldı.

İlk olarak, 19-20 Mayıs 2018 tarihinde 24 katılımcı ile İstanbul'da tedavi ekiplerine yönelik sürekli mesleki gelişim kapsamında "TİHV tedavi merkezleri standardizasyon eğitim programı" gerçekleştirildi. TİHV tedavi merkezleri standardizasyonu başlığı önümüzdeki dönemin öncelikli gündemlerinden birisi olacaktır.

İkinci olarak; 8-9 Eylül 2018 tarihinde 21 katılımcı ile Diyarbakır'da, esas olarak "Cizre, Diyarbakır ve Van'da TİHV çalışma programının geliştirilmesi" toplantısı gerçekleştirilmiştir.

1.6. Araştırma Çalışmaları

2018 yılında aşağıda detaylandırdığımız beş araştırma çalışması yürütülmüştür.

- i. *Travmaya maruz kalmış insanlarda Dijital Infrared Termal Kamera/görüntüleme (DIGT) bulguları*: DIGT metodu, vücut yüzeyinden infrared ışınları ölçerek vücut ısısını kaydeden noninvaziv ve yeni bir tanılama yöntemidir. Dijital infrared termografik görüntüleme, çeşitli enfeksiyon hastalıklarının, dolaşım hastalıkları, deri hastalıkları, kas / kemik hastalıkları ve kanser için yaygın olarak kullanılmaktadır. DIGT yöntemini ilk kez İzmir Temsilciliğinde uzun yıllar önce ağır fiziksel işkence yöntemlerine maruz kalmış bir olguda kullanılarak travmanın tanısı konabilmiş idi. Ve ilk kez bir travma olgusunda DIGT yöntemi kullanılarak travmanın tanısı konulmuş olan bu olgu sunumu 5-7 Aralık 2016 tarihlerinde Meksika'da gerçekleştirilen 'IRCT Uluslararası Sempozyumu'nda sözel bildiri olarak sunulmuş idi.

2018 yılında planlanan bu çalışma kapsamına Ağustos-Aralık 2018 döneminde TİHV başvurularından 20 başvuru da alınmıştır. Altısı kadın, dördü erkek akut olgular ile yine altısı kadın, dördü erkek kronik olguların kapsama alındığı bu çalışma değerlendirme aşamasındadır.

- ii. *Raporun İnsan Hakları Savunucusu olan Akademisyenleri Destekleme Projesi bölümünde yer verilen "Aka-*

demisyenlerin Maruz Kaldığı İnsan Hakları İhlalleri ve Akademik Ortamdaki Baskılar Üzerine Araştırma Çalışması: Bu çalışmanın 30 Kasım 2019 tarihine kadar tamamlanıp yayınlanması planlanmıştır.

- iii. *Yine Raporun İnsan Hakları Savunucu olan Akademisyenleri Destekleme Projesi bölümünde yer verilen Akademik Tahribat Üzerine Araştırma*: Bu çalışmanın da 30 Kasım 2019 tarihine kadar tamamlanıp yayınlanması planlanmıştır.

- iv. *Raporun Travma ve İnsan Hakları Enstitüsü Projesi bölümünde yer verilen Toplumun farklı kesimlerin travmatik deneyimlerinin karşılaştırılması araştırması*: Bu çalışmanın da 30 Kasım 2019 tarihine kadar tamamlanıp yayınlanması planlanmıştır.

- v. *Yine Raporun Travma ve İnsan Hakları Enstitüsü Projesi bölümünde yer verilen silahlı çatışma koşullarında çocuklara karşı ağır hak ihlallerinin belgelenmesi çalışması*: Bu çalışmanın da 30 Kasım 2019 tarihine kadar tamamlanıp yayınlanması planlanmıştır.

- vi. *Yine Raporun Travma ve İnsan Hakları Enstitüsü Projesi bölümünde yer verilen tutuklular ve hükümlülerin sağlık hakkı çalışması*: Bu çalışmanın da 30 Kasım 2019 tarihine kadar tamamlanıp yayınlanması planlanmıştır.

- vii. 12 -15 Nisan 2018 tarihinde gerçekleştirilen 15. Adli Bilimler kongresinde "İstanbul Protokolü'nün etkinliği ve tıbbi belgeleme yönünden analizi" çalışması sözel bildiri olarak sunulmuştur.

1.7. Tedavi ve Rehabilitasyon Ekiplerinin ve TİHV Çalışanlarının Güçlendirilmesine Yönelik Faaliyetler

1.7.1. Süddeutsche Akademie für Psychotherapie" ile Psikoterapi Eğitimi

TİHV çalışanı ve vakıf çalışmalarına katkı sunan psikiyatrist ve psikologlar için Almanya'daki "Süddeutsche Akademie für Psychotherapie" ile birlikte 2006 yılından beri oryantasyon semineri ve eğitim programlarını içeren "Psikoterapi Eğitim Programı" sürdürülmektedir. Bu eğitim programı "Gelişimsel Psikoloji, Kişilik Öğretisi, Nevrozlar, Psikodinamik Psikolojisi ve Psikoterapisi, Psikopatoloji, Psikosomatik, Bağımlılıklar, ilk görüşme tekniği; Genel ve Özel Psikodinamik, Aile ve Grup Teorisi; diğer bilimsel yöntemler (Davranışsal Terapi, Sistemik Hipnoz Terapisi); çeşitli psikoterapi yöntemleri açısından endikasyon ve uygulama; Travma Terapisi" başlıklarını içermektedir. Üç yıl içinde yedişer günlük altı ayrı eğitim modülünü içeren ve Alman Tabip Odası'nın Ek Eğitim Örnek Yönergesi doğrultusunda psikoterapist

sertifikası alınmasını sağlayan bu eğitimler ile özellikle travma tedavisinde önemli bir model olan dinamik yönelimli terapiler konusunda uygulamaya dönük birikim sağlanmaktadır. 2006 yılında ilki başlatılan “Psikoterapi Eğitim Programı” 2009 yılında, 2011 yılında başlatılan ikincisi ise 2014 yılında tamamlanmış idi.

Çok talep olması nedeniyle 14 psikiyatrist ve psikoloğun katılımı ile üç yıllık gözden geçirilmiş ve üç buçuk günlük altı eğitim bölümünden oluşan toplam 21 günlük yeni program 28-30 Mayıs 2016 tarihinde başlatıldı. Bu program 2018 yılında da sürdürüldü. Eğitimin dördüncü oturumu 31 Mayıs-3 Haziran 2018 tarihinde İzmir’de gerçekleştirildi. Beşinci oturumu ise 22-25 Eylül 2018 tarihinde yine İzmir’de gerçekleştirildi. Altıncı ve son oturum ise 24-27 Mayıs 2019 tarihinde yine İzmir’de gerçekleştirilerek üçüncü eğitim programı 14 katılımcı ile tamamlanmış olacaktır.

1.7.2. Oryantasyon Programları

TİHV çalışma ekibine katılan yeni çalışma arkadaşlarının, vakıf çalışmaları, değerleri, prensipleri, çalışma akışı ve özellikle de tedavi ve rehabilitasyon çalışmaları konusunda bilgilendirilmesi için programlar düzenlendi.

8-9 Mart 2018 tarihinde Van’da yeni başlayan çalışmalar nedeniyle İstanbul’dan bir hekim ile İzmir’den bir tıbbi sekreterin katılımı ile Van referans merkezinde bir program gerçekleştirilmiştir.

Yine, 12-13 Nisan 2018 tarihinde İstanbul’dan bir hekim ve tıbbi sekreterin katılımı ile Van’da bu deneyim paylaşımı programı sürdürülmüştür.

Bundan sonra ise Van için Skype üstünden supervizyon çalışmaları sürdürülmüştür.

1.7.3. İsveç İşkence Gören Mülteciler için Kızılhaç’ı (RCC) ile Değişim Programı

1992 yılından itibaren ortak çalışmalar yürüttüğümüz İsveç Kızılhaç Merkezi ile yıllar içerisinde deneyim paylaşımı programları geliştirilmişti. Son yıllarda özel olarak ruh sağlığıcularına yönelik programlar gerçekleştirilmektedir. Bu deneyim paylaşım programına 2015-2019 TİHV Strateji Planında da yer verildi.

2015 yılında başlatılan yeni program 2018 yılında da sürdürüldü. 2018 yılında da TİHV ve RCC arasında iki değişim ziyareti gerçekleştirildi. İlki 25-26 Haziran 2018 tarihinde Stockholm’de ikincisi 6-7 Aralık 2018 tarihinde İstanbul’da gerçekleştirildi. İlk programa TİHV çalışma ekibinden bir psikolog ve bir sosyal çalışmacı katıldı. Programın ilk günü TİHV olarak “işkencenin sosyal ve ruhsal etkileri; aile ile çalışma”, Travma ve İnsan Hakları Enstitüsü ile TİHV bakımverenlerin programları konularında deneyim paylaşımında bulunulmuş, ikinci günde

ise çalışma grupları oluşturulmuştur. İstanbul’da yapılan ikinci programın ilk günü TİHV ekibinin “İşkencenin belgelenmesi ve raporlanması” ile “Türkiye’deki insan haklarının durumu” başlıkları sunumları başlamış, ikinci günde ise İstanbul’da mülteci alanında çalışan diğer kurumların temsilcilerinin de katılımı ile “Mültecilerle Çalışmak: Çocuklar ve Aileler” ve “Mültecilerle Çalışmak: Tercümanın Rolü” başlıklarında İsveç Kızılhaç Merkezi ekibinin bilgi ve deneyimleri paylaşılmıştır.

1.7.4. Bakım Verenlerin Bakımı

TİHV İstanbul Temsilciliğine 2018 yılında supervizyon çalışmaları sürdürüldü. Bu çalışmalar ekibin çalışma ilkelere belirginleştirmek, geliştirmek ve ortaklaştırmak; birlikte çalışma uyumunu ve birliktelik ruhunu desteklemek; çeşitli teorik, pratik ve duygulanımsal zorlukları paylaşmak amacıyla çeşitli değerlendirme ve supervizyon buluşmaları düzenlendi. Çalışmaların olabildiğince sistemli, yapılandırılmış, sürdürülür olmasına gayret gösterildi. Buluşmalar her ayın belli bir haftasının belli bir gününe sabitlendi ve düzenli katılım beklendi. Bu buluşmalardan biri ayda bir yapılan sadece ruhsal ekip üyelerinin katıldığı supervizyon toplantıları diğeri ise yine ayda bir yapılan ruhsal ekip yanında tüm vakıf çalışanlarının katıldığı toplantılardır.

TİHV İzmir Temsilciliğinde grup supervizyon çalışması 2018 yılında da sürdürülmüştür.

İkisi İstanbul’dan birisi ise Diyarbakır’dan üç psikoloğun supervizyon programları 2018 yılında da sürmüştür.

24-25 Kasım 2018 tarihinde İzmir’de 43 çalışan ve gönüllünün katıldığı bakımverenlerin bakımı kapsamında özel bir program gerçekleştirilmiştir.

Son olarak 2016 yılında başlattığımız tüm vakıf çalışanlarını kapsayan Bakım Verenlerin Bakımı programı 2018 yılında da sürdürüldü. Bu program kapsamında yıllık öngörülen bütçe büyüklüğünün %1’ine denk gelen bir fon programın amacına uygun şekilde kullanılmak üzere Bakım verenlerin bakımı için tahsis edildi. Bu tutarın çalışan sayısına bölünmesi sureti ile de her bir çalışan için bireysel bütçe, bireysel bütçenin temsilciliklerde çalışan sayısı ile çarpılması sureti ile temsilcilik bütçesi hesap edildi. Gerek bireysel gerekse toplu (temsilcilik olarak) yapılacak çalışmalara her temsilciliğin kendi arasında tartışarak karar vermesi uygun görüldü.

2018 yılında toplam 26 çalışan programdan faydalandı. Program kapsamında çalışanlar, terapi desteği, supervizyon, hobi ve sanat kursları, eğitim programları, spor ve kültürel etkinlikler gibi vakıf dışında yapabilecekleri programlara, kişilere ayrılan bütçeyi gözeterek katılım gerçekleştirebildi.

2. İŞKENCEDE HESAP VERİLEBİLİRLİĞİN ARTIRILMASINA YÖNELİK ÇALIŞMALAR

2.1. Hukuki Destek Çalışmaları

Geçtiğimiz yıllarda olduğu gibi 2018 yılında altı başvurumuz daha hukuki destek programımıza dahil edildi. Önceki yıllardaki başvurularımızın hukuki süreçlerinin takibi de 2018 yılında devam ettirildi.

2018 hukuk destek programına dahil edilen başvurularımızdan biri Nusaybin’de aralıksız sokağa çıkma yasağı döneminde, bir diğeri Hatay’da, bir diğeri Urfa’da işkenceye maruz kalmış ve her üçünün de soruşturma süreçleri sürmektedir. Çocuğun yanında işkenceye maruz kalan bir kişinin başvurusuna takipsizlik kararı verilmiş, buna karşı itirazda bulunulmuştur. Sincan cezaevinde kirli su konusundaki başvuruya henüz yanıt alınmamıştır. Son olarak da, Antalya’da gözaltında intihar iddiası ile yaşamını yitiren bir kişi ile soruşturma süreci sürmektedir.

2.2. Alternatif Tıbbi Değerlendirme Çalışmaları

İşkence ve diğer kötü muamelenin raporlanması/tespiti de adalete erişimde önemli rol oynamaktadır. Fakat işkence ve diğer kötü muamelenin varlığının tespiti konusunda yetersiz ve eksik olan adli raporlar işkence ve kötü muameleye maruz kalmış kişileri yasal mücadelelerinde çaresiz bırakmaktadır. Yanlış raporlama bir yandan işkencecilerin cezasızlığına yol açmakta, öte yandan da işkence görenin bu ağır travma ile baş etmesini olumsuz etkilemektedir. Bu nedenle TİHV, TTB ve ATUD ile birlikte tıp biliminin tüm olanaklarını kullanarak ve etik değerlere hürmet ederek “alternatif tıbbi değerlendirme raporu” hazırlama yöntemini geliştirmiştir.

2018 yılında da alternatif tıbbi değerlendirme çalışmalarımız devam ettirildi. Toplam 78 başvurumuza alternatif raporlar hazırlandı (54’ü İstanbul Temsilciliği, 10’u İzmir, 13’ü Diyarbakır ve biri Ankara Temsilciliği tarafından). Bunlardan 26’sı Türkiye’de sürmekte olan davalarını desteklemek ya da yeni dava açmak istedikleri için (tamamının hukuki süreçleri sürüyor), 24’ü başka bir ülkede mülteci başvurusu için, 19’u ise kendileri ile sürmekte olan ceza davalarında sunulmak üzere, ikisi ise bir başka ülkeden geri gönderilme girişimleri nedeniyle talep etmeleri üzerine alternatif tıbbi değerlendirme/epikriz hazırlanmıştır.

2.3. İstanbul Protokolü Eğitim Çalışmaları

2018 yılında AB tarafından desteklenen “Türkiye, Filistin ve İsrail’de İşkencede Cezasızlıkla Mücadele Projesi” kapsamında dört İstanbul Protokolü eğitimi düzenlenmiştir.

İlk IP eğitimi, 15-16 Eylül 2018 tarihinde İstanbul’da İstanbul Tabip Odası ve ATUD ile işbirliğinde sağlıkçılara yönelik gerçekleştirildi. Dört eğitmen tarafından verilen eğitime toplam 23 sağlık çalışanı katıldı.

İkinci eğitim Urfa’da 22-23 Eylül 2018 tarihinde Urfa Barosu ve Urfa Tabip Odası işbirliğinde sağlık çalışanı ve hukukçulara yönelik olarak gerçekleştirildi. Altı eğitmen tarafından verilen eğitime 41 sağlıkçı ve hukukçu katıldı.

Üçüncü IP Eğitimi, 16-18 Ekim 2018 tarihinde Filistin’de (Betlehem) GTC işbirliğinde sağlıkçılara yönelik gerçekleştirildi. Beş eğitmen tarafından verilen eğitime toplam 16 sağlık çalışanı katıldı.

Dördüncü eğitim ise 2-4 Kasım 2018 tarihinde İsrail’de (Tel Aviv) PCATI işbirliğinde sağlık çalışanlarına yönelik olarak gerçekleştirildi. Beş eğitmen tarafından verilen eğitime 11 sağlıkçı katıldı.

Ayrıca; beşinci İstanbul Protokolü eğitimi 4-5 Ağustos 2018 tarihinde İzmir Tabip Odası işbirliğinde İzmir’de gerçekleştirilmiştir.

2.4. İstanbul Protokolü’ne İlişkin Çalışmalar

20 yıl önce basılan İstanbul Protokolü’nün, yasal mevzuat ve sağlık alanında gerçekleşen yenilikler ve dünya genelinde yeni işkence yöntemlerinin ortaya çıkması nedeniyle kimi eklerin yapılması gerektiği düşünülmektedir. Bu nedenle, İstanbul Protokolü’nün uygulanması konusunda uzun yıllardır deneyimi olan İnsan Hakları için Hekimler (PHR), Uluslararası İşkence Görenler Konseyi (IRCT), REDRESS ve Türkiye İnsan Hakları Vakfı (TİHV) olarak bu konuda 2016 yılında bir çalışma başlatılmıştır. 2017 yılında durum değerlendirmesi ve risk değerlendirme amacı ile yaygın bir anket gerçekleştirilmiştir.

Bu anket sonuçları dahil yapılan değerlendirme göz önünde tutularak, bu çalışmanın öncü kurumları olarak

PHR, IRCT, REDRESS ve TİHV, BM'nin işkence organları (BM İşkenceye Karşı Komitesi, BM İşkenceye Karşı Alt Komitesi, BM İşkence Özel Raportörü, BM İşkence Görenler için Gönüllüler Fonu) ile birlikte İstanbul Protokolü Eki (Supplement to IP-IPS) çalışması başlatılmıştır. Sekiz çalışma grubu ile yürütülen bu çalışma için 23-24 Mayıs Cenevre'de, 13-14 Aralık 2108'da Kopenhag'da ve 12-13 Mart 2019 tarihinde ise yine Kopenhag'daki toplantılara katılmıştır.

Bu çalışmanın 2019 sonbaharına kadar bitmesi planlandı. IPS çalışmasının 2019 yılında yani İstanbul Protokolü'nün 20. yılında bitmesi planlandığı için bu çalışma çıktısının (İstanbul Protokolü Eki'nin) 20. Yıldönümünde uluslararası kamuoyu ile birtakım etkinliklerle paylaşılması kararlaştırıldı.

3. İŞKENCENİN VE DİĞER İNSAN HAKLARI İHLALLERİNİN ÖNLENMESİNE YÖNELİK ÇALIŞMALAR

3.1. TİHV Dokümantasyon Çalışmaları, Yayınları ve Açıklamaları

3.1.1. Dokümantasyon Çalışmaları

Türkiye İnsan Hakları Vakfı'nın kurulmasıyla birlikte çalışmalarına başlayan ve o dönemden bu yana aralıksız olarak faaliyetlerini sürdüren Dokümantasyon Biriminin amacı; belli başlı insan hakları ihlallerini (yaşam hakkı, işkence görmeme hakkı, ifade özgürlüğü, toplantı ve gösteri özgürlüğü, örgütlenme özgürlüğü, cezaevleri) izleyerek bu ihlalleri düzenli raporlar ile kamuoyuna iletmek, insan hakları ihlallerinin önlenmesine yönelik bilgilendirme yapmak ve Vakfın güncel hak ihlalleri karşısında alacağı tutumun belirlenmesi için gerekli bilgi altyapısını oluşturmaktır.

TİHV, işkence ve kötü muamelenin belgelenmesine ek olarak Türkiye'de yaşanan insan hakları ihlallerini düzenli olarak izleyerek iki dilde (Türkçe ve İngilizce) günlük ve yıllık insan hakları raporları çıkarmakta, özel ihlal ve olaylara özgülenmiş raporlar yayınlamaktadır. Tüm bu çalışmalarında verilerin toplanması, değerlendirilmesi ve yayınlanmasında; yalnızca resmî açıklamalarla yetinmeyip, hakikati ortaya çıkarmak için bütüncül bir yaklaşımla hareket etmeye, güvenilir, objektif ve bilimsel kriterler kullanmaya özen göstermektedir.

Bu kapsamda bugüne kadar hazırlanan günlük ve yıllık raporlar 5 temel bir özel başlıktan oluşmaktadır: "Yaşam Hakkı", Kişi Güvenliği", "Cezaevleri ve İnsan Hakları", "Düşünce ve İfade Özgürlüğü", Örgütlenme Özgürlüğü" ve "Toplantı ve Gösteri Özgürlüğü" ile "Kürt Sorunu."

Türkiye'deki hak ihlallerinin belgelenmesi konusunda uluslararası kurumlar tarafından referans kabul edilen Dokümantasyon Merkezi'nin verileri Türkiye ile ilgili raporlamalarda doğrudan kullanılmaktadır. Yurtiçinde ise hak ihlallerini gündeme getirmek isteyen pek çok kişi ve kurum kaynak belirterek ya da belirtmeyerek günlük, yıllık ve özel raporlarımızı kamuoyuyla paylaşmaktadır.

Dokümantasyon merkezimiz halen bir yandan medya taraması üzerinden günlük insan hakları ihlalleri

raporlarını (Türkçe ve İngilizce) hazırlarken diğer yandan bu raporları hak temelli bir yaklaşımla sayısal verilere dönüştürerek analiz yapılabilir bir veri tabanı oluşturma çalışmasını yürütüyor.

İlki 2017 yılında gerçekleştirilen, bu alanda çalışma yapan hak temelli diğer kurumlar ile deneyim paylaşımında bulunmak, dokümantasyon çalışmalarını standart hale getirmek, dijital güvenliği geliştirmek vb. amaçlar ile yapılan eğitim çalışmalarının ikinci ve üçüncüsü 2018 yılında gerçekleştirilmiştir.

Dokümantasyon merkezimiz halen bir yandan medya taraması üzerinden günlük insan hakları ihlalleri raporlarını (Türkçe ve İngilizce) hazırlarken diğer yandan bu raporları hak temelli bir yaklaşımla sayısal verilere dönüştürerek analiz yapılabilir bir veri tabanı oluşturma çalışmasını yürütüyor. Bu çerçevede;

- Oluşturulacak yeni veri tabanını online olarak kamusal erişime açılması;
- Sayısallaştırma işleminin geriye dönük olarak da yapılması;
- Dokümantasyon çalışmalarının başladığı ilk günden bu yana biriken tüm yazılı belge ve dokümanların dijital ortama aktarılabilmesi için fizibilite çalışmasının yapılması;

dokümantasyon merkezimizin öncelikli hedefleridir.

3.1.2. TİHV Yayınları

- 2017 yılı Tedavi Merkezleri Türkçe Raporu ve İngilizce Raporu 2018 yılı içinde basıldı. 2018 Tedavi Merkezleri raporlarının ise basım hazırlıkları son aşamasına gelmiştir.
- 20 Nisan 2016 tarihinde yürürlüğe giren ve Ulusal Önleme Mekanizması olarak da çalışması planlanan İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu'na ilişkin 2018 yılı değerlendirme raporu hazırlandı.
- Sokağa çıkma yasakları sırasında meydana gelen insan hakları ihlallerine yönelik bilgi notları Türkçe ve İngilizce olarak 2018 yılında da hazırlanmaya devam etti.

3.1.3 Basın Açıklamaları

1 Ocak 2018 – 4 Mayıs 2019 tarihleri arasında hem işkencenin önlenmesine yönelik hem de insan hakları alanındaki gelişmelere yönelik TİHV Genel Merkezi veya temsilcilikleri olarak ve kimi zaman da diğer kurumlarla birlikte 46 basın açıklaması yapılmıştır.

- İçişleri Bakanı Süleyman Soylu'nun polisin şüpheli gördüğü kişilerin ayaklarını kırması gerektiği yönündeki açıklaması karşısında 4 Ocak 2018 tarihinde İnsan Hakları Derneği ile ortaklaşa yaptığımız açıklama ile İçişleri Bakanı'nı istifaya davet ettik.
- Türk Silahlı Kuvvetleri'nin Suriye topraklarında bulunan Afrin'e yönelik başlattığı askeri operasyon karşısında İHD ile birlikte 21 Ocak 2018 tarihinde yaptığımız açıklama ile bir kez daha savaşın öldürdüğünü, savaş değil barış istediğimizi dile getirdik.
- Türkiye İnsan Hakları Vakfı olarak 30 Ocak 2018 tarihinde yaptığımız açıklama ile gözaltına alınan Türk Tabipleri Birliği yöneticilerinin derhal serbest bırakılmasını istedik.
- Hak örgütleri ile birlikte 31 Ocak 2018 tarihinde bir basın açıklaması yaparak 11 hak savunucusu hakkında açılan davada tutuklu yargılanan Uluslararası Af Örgütü Türkiye Şubesi Yönetim Kurulu Başkanı Taner Kılıç'ın derhal tahliye edilmesi ve tüm hak savunucuları hakkında derhal beraat kararı verilmesi talebimizi dile getirdik.
- N. M. A.'nın 16 Şubat 2018 tarihinde kaçırılması ve bir hafta süreyle bilinmeyen bir yerde tutularak işkenceye maruz bırakılması üzerine 13 Mart 2018 tarihinde İHD ile ortak yaptığımız açıklamada Kontrgerilla geri mi döndü sorusunu sorduk.
- İHD Eş Genel Başkanı Eren Keskin hakkında Özgür Gündem Gazetesi'nin Genel Yayın Yönetmenliğini yaptığı gerekçesiyle açılan davalar ile ilgili olarak 30 Mart 2018 tarihinde İHD ile ortak bir açıklama yaptık.
- 11 Mart 2018 tarihinde yaptığımız açıklama ile şiddet içermeyen açıklamaları nedeniyle tutuklanan 9 Boğaziçi Üniversitesi öğrencisinin derhal serbest bırakılmasını istedik.
- 1 Mayıs 2018 tarihinde Ankara Yüksel Caddesi üzerinde yapılan "İşimizi Geri İstiyoruz" eylemine yönelik polis müdahalesi sırasında 75 yaşındaki Perihan Pulat'ın yaralanması ile ilgili olarak 3 Mayıs 2018 tarihinde TİHV, İHD, Ankara Tabip Odası ve Sağlık ve Sosyal Hizmet Emekçileri Sendikası olarak ortak bir açıklama yaptık.
- Prof. Dr. Onur Hamzaoğlu'nun annesinin vefatı üzerine 5 Mayıs 2018 tarihinde bir açıklama yaptık.
- Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin Roboski Katliamı'na ilişkin aldığı karar hakkında 23 Mayıs 2018 tarihinde TİHV, İHD, Diyarbakır Barosu, Hak İnisyatifi Derneği, Mülkiye İnsan Hakları Merkezi olarak ortak bir açıklama yaptık.
- TİHV, İHD ve Gözaltında Kayıplara Karşı Komisyon olarak 18 Mayıs 2018 tarihinde ortak bir açıklama yaparak gözaltına alınarak kaybedilenleri unuttuğumuzu, cezasızlık ve adaletsizlik üreten sistemde köklü yasal, idari değişiklikler yapılması gerektiğini dile getirdik.
- 6 Haziran 2018 tarihinde 10. Dönem 29. Genel Kurul Sonuç Bildirgesi'ni kamuoyu ile paylaştık.
- 4 Haziran 2018 tarihinde Urfa'nın Suruç ilçesinde yaşanan ve 4 kişinin öldüğü ve çok sayıda kişinin yaralandığı olay üzerine TİHV Diyarbakır Temsilciliği'nin de aralarında bulunduğu çok sayıda kurumun Suruç'u ziyaret edeceğini 16 Haziran 2018 tarihinde yaptığımız ortak açıklama ile duyurduk.
- 11 hak savunucusu hakkında açılan davanın 21 Haziran 2018 tarihinde görülecek duruşması öncesinde TİHV, İHD, Eşit Haklar için İzleme Derneği, Hak İnisyatifi, İnsan Hakları Gündemi Derneği, Yurttaşlık Derneği ve Uluslararası Af Örgütü Türkiye Şubesi olarak ortak bir açıklama yaptık ve 11 hak savunucusu hakkında beraat kararı verilmesi talebimizi bir kez daha dile getirdik.
- TİHV ve İHD olarak 22 Haziran 2018 tarihinde yaptığımız ortak açıklamada seçim sürecinde tespit ettiğimiz ihlalleri kamuoyu ile paylaştık.
- 26 Haziran İşkenceye Karşı Mücadele ve İşkence Görenlerle Dayanışma Günü dolayısıyla TİHV ve İHD olarak ortak bir açıklama yaptık.
- Ağrı Doğubeyazıt Yaygınyurt Köyü'nden Mevlüt Bengi, Diyarbakır Lice Yalımlı Köyü'nden Remzi Güler ve Mahmut Güler'in PKK/HPG tarafından infaz edilmesi ile ilgili olarak TİHV ve İHD olarak 9 Temmuz 2018 tarihinde ortak bir basın açıklaması yaparak yaşam hakkının her koşulda korunması gereken bir hak olduğunu dile getirdik.
- 26 Ağustos 2018 tarihinde TİHV ve İHD olarak ortak bir basına açıklaması yaparak İstanbul Galatasaray Meydanı'nda kayıp yakınları tarafından yapılan oturma eyleminin 700. haftasında yaşanan polis müdahalesini kınadık.
- 31 Ağustos 2018 tarihinde TİHV ve İHD olarak kayıp yakınlarının İstanbul Galatasaray Meydanı'nda yaptığı

eyleme yönelik yasaklama kararının kabul edilemez olduğunu dile getirdik.

- Diyarbakır Koşuyolu Parkı'ndaki Yaşam Hakkı Anıtı önünde yapılan "Kayıplar Bulunsun Failler Yargılsın" eyleminin Diyarbakır Valiliği'nin kararı ile yasaklanması üzerine TİHV Diyarbakır Temsilciliği, İHD Diyarbakır Şubesi, Diyarbakır Barosu, Diyarbakır Tabip Odası ve Hak İnisyatifi Diyarbakır Temsilciliği olarak 3 Eylül 2018 tarihinde ortak bir açıklama yaptık.
- Meclis gündeminde olan "Sağlıkta Şiddet Yasası" olarak bilinen yasa teklifi hakkında TİHV Diyarbakır Temsilciliği, İHD Diyarbakır Şubesi, Diyarbakır Barosu, Hak İnisyatifi Diyarbakır Temsilciliği ve Diyarbakır Barosu olarak ortak bir açıklama yaparak tasarının Kanun Hükmünde Kararnamelerin sebep olduğu çalışma hakkı ihlallerini kalıcılaştıracaklarını ifade ettik.
- 11 hak savunucusu hakkında açılan davanın 7 Kasım 2018 tarihinde görülecek duruşması öncesinde TİHV, İHD, Eşit Haklar için İzleme Derneği, Hak İnisyatifi, İnsan Hakları Gündemi Derneği, Yurttaşlık Derneği ve Uluslararası Af Örgütü Türkiye Şubesi olarak ortak bir açıklama yaptık ve 11 hak savunucusu hakkında beraat kararı verilmesi talebimizi bir kez daha dile getirdik.
- Van F Tipi Cezaevi'nde yaşanan hak ihlalleri ve insan onuru ile bağdaşmayan uygulamalara son verilmesi talebiyle 2 mahpusun başlattığı ölüm orucuna ilişkin olarak TİHV Van Temsilciliği, İHD Van Şubesi, Van ve Hakkari Tabipler Odası, Van Barosu, Tutuklu ve Hükümlü Aileleri Yardımlaşma Derneği, Özgürlükçü Hukukçular Platformu olarak 19 Kasım 2018 tarihinde bir açıklama yaparak yaşanan hak ihlallerine son verilmesi çağrısında bulunduk.
- 10 Aralık İnsan Hakları Günü dolayısıyla İHD ile ortak bir açıklama yaparak 2018 yılı içinde yaşanan insan hakları ihlallerine ilişkin tespitlerimizi kamuoyu ile paylaştık.
- TİHV Genel Başkanı Prof. Dr. Şebnem Korur Fincancı hakkında "Bu Suça Ortak Olmayacağız" açıklamasını imzaladığı gerekçesiyle açılan davanın 19 Aralık 2018 tarihinde görülen duruşması öncesinde yaptığımız açıklamada Prof. Dr. Şebnem Korur Fincancı hakkında açılan davanın aslında ne anlama geldiği sorusunun yanıtını verdik.
- TİHV Genel Başkanı Prof. Dr. Şebnem Korur Fincancı'ya verilen ceza üzerine 20 Aralık 2018 tarihinde, bu kez, hakikate tanıklık eden, hakikatin kaydını tutan ve onu görünür kılmak için zorbalığa direnen vicdanın sesi, insan hakları savunuculuğu cezalandıramaz dedik.
- TİHV, İHD, İHD Ankara Şubesi, Ankara Barosu Cezaevi Sorunları İzleme Komisyonu, Ankara Barosu Çocuk

Hakları Merkezi, Ankara Tabip Odası, Ceza İnfaz Sisteminde Sivil Toplum, Çocuklar İçin Daha İyi Bir Dünya Girişimi, Sağlık ve Sosyal Hizmet Emekçileri Sendikası olarak 22 Aralık 2018 tarihinde yaptığımız ortak açıklamada Ankara Sincan Kapalı Çocuk Cezaevi'nde meydana gelen olayların aydınlatılması için gereken adımların atılması çağrısında bulunduk.

- TİHV Genel Başkanı Prof. Dr. Şebnem Korur Fincancı'ya verilen ceza sonrasında TİHV, İHD, İstanbul Tabip Odası, Ceza İnfaz Sisteminde Sivil Toplum, Çağdaş Hukukçular Derneği, Hakikat Adalet Hafıza Merkezi, Özgürlükçü Hukukçular Platformu, Toplumsal Dayanışma için Psikologlar Derneği, Toplum ve Hukuk Araştırmaları Vakfı, Uluslararası Af Örgütü olarak 24 Aralık 2018 tarihinde yaptığımız ortak açıklamada bir kez daha insan hakları savunuculuğunun cezalandırılmayacağını belirttik.
- Genel Başkanımız Prof. Dr. Şebnem Korur Fincancı'ya verilen ceza ile ilgili olarak 25 Aralık 2018 tarihinde TİHV İzmir Temsilciliği, İHD İzmir Şubesi, İzmir Tabip Odası, İzmir Barosu, Sağlık ve Sosyal Hizmet Emekçileri Sendikası İzmir Şubesi, Çağdaş Hukukçular Derneği, Özgürlük İçin Hukukçular Derneği, İnsan Hakları Gündemi Derneği, Halklararası Dayanışma Köprüsü Derneği, Hak İnisyatifi İzmir, İMECE Dostluk ve Dayanışma Derneği olarak bir açıklama daha yaptık ve bir kez daha barış ve insan hakları savunuculuğunun cezalandırılmayacağını ifade ettik.
- TİHV Van Temsilciliği, İHD Van Şubesi, Van ve Hakkari Tabipler Odası, Van Barosu, Tutuklu ve Hükümlü Aileleri Yardımlaşma Derneği, Özgürlükçü Hukukçular Platformu, KESK Şubeler Platformu, SES Van Şubesi olarak 27 Aralık 2018 tarihinde Van F Tipi Cezaevi'nde hak ihlallerinin sona ermesi talebiyle ölüm orucunda olan 2 mahpusun durumuna ilişkin ortak bir basın açıklaması yaptık.
- Abdullah Öcalan üzerindeki tecridin sona ermesi talebiyle HDP Hakkari Milletvekili Leyla Güven'in başladığı ve daha sonra değişik tarihlerde 80 mahpusun katılımı ile büyüyen açlık grevine ilişkin olarak 28 Aralık 2018 tarihinde TİHV, İHD, Özgürlükçü Hukukçular Platformu, Çağdaş Hukukçular Platformu olarak ortak bir açıklama yaparak Adalet Bakanlığı'na gecikmeksizin tecridi kaldırma çağrısında bulunduk.
- TİHV Van Temsilciliği, İHD Van Şubesi, Van Hakkari Tabip Odası, Van Barosu, KESK Şubeler Platformu, SES Van Şubesi Özgürlükçü Hukukçular Platformu, TUHAY-DER Van Şubesi Genel Başkanımız Prof. Dr. Şebnem Korur Fincancı'ya verilen ceza ile ilgili 28 Aralık 2018 tarihinde yaptıkları açıklama ile barış ve insan hakları savunuculuğunun cezalandırılmayacağını bir kez daha ifade etti.

- TİHV, İHD Diyarbakır Şubesi Cezaevi Komisyonu, Özgürlük İçin Hukukçular Derneği, Diyarbakır Tabip Odası olarak 7 Ocak 2019 tarihinde yaptığımız ortak açıklama ile cezaevlerinde devam eden açlık grevlerini izlemek ve raporlaştırmak üzere bir platform kurduğumuzu açıkladık.
- Kocaeli, Kırklareli, Edirne, Tekirdağ ile Antalya’da çevresel faktörlerin sağlık üzerine etkilerini değerlendiren araştırmanın sonuçlarını kamuoyuyla paylaştığı gerekçesiyle hakkında dava açılan Bülent Şık’a destek olmak için 1 Şubat 2019 tarihinde bir açıklama yaptık.
- İstanbul Tabip Odası, SES İstanbul Şubeleri ve İHD ile beraber ortak bir açıklama yaparak açlık grevinde olan mahpusların maruz kaldıkları tıbbi, etik ve hukuki sorunlara dikkat çektik.
- TİHV Diyarbakır Temsilciliği, İHD Diyarbakır Şubesi, Diyarbakır Barosu, Diyarbakır Tabip Odası, Özgürlük İçin Hukukçular Derneği’nin bir araya gelmesiyle kurulan Açlık Grevleri Takip Platformu olarak cezaevlerinde devam etmekte olan açlık grevlerine ilişkin 11 Şubat 2019 tarihinde bir basın açıklaması yaparak Adalet Bakanlığını, ulusal ve uluslararası hukuk ve insan hakları kurumlarını duyarlı olmaya davet ettik.
- Türkiye İnsan Hakları Vakfı’nın da aralarında olduğu 28 kurum olarak 20 Şubat 2019 tarihinde yaptığımız ortak açıklamada prematüre olarak doğan ikiz bebekleri ile birlikte Patnos L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu’nda tutulan Filiz Karaoğlan’ın durumuna dikkat çektik ve Filiz Karaoğlan ile ikiz bebeklerinin maruz kaldığı hak ihlallerinin bir an önce sona ermesi için gerekli adımların acilen atılması gerektiğini belirttik.
- TİHV, İHD, Civil Rights Defenders, Eşit Haklar İçin İzleme Derneği, Hakikat Adalet Hafıza Merkezi, Hak İnisyatifi Derneği, İnsan Hakları Gündemi Derneği, Sınır Tanımayan Gazeteciler (RSF), Yurttaşlık Derneği, Uluslararası Af Örgütü olarak 27 Şubat 2019 tarihinde Osman Kavala ve Yiğit Aksakoğlu’nun da aralarında bulunduğu 16 sivil toplum aktörü hakkında hazırlanan iddianame ile ilgili olarak yaptığımız açıklamada sivil topluma yönelik giderek artan baskılara ve sivil toplumun suçlu haline getirilmesine son verilmesi çağrısında bulunduk.
- TİHV, İHD, Ankara Barosu, Article 19, Civil Rights Defenders, Eşit Haklar İçin İzleme Derneği, Diyarbakır Barosu, Hak İnisyatifi Derneği, Hak ve Adalet Platformu, Hakikat Adalet Hafıza Merkezi, İzmir Barosu, Kaos GL Derneği, Medya ve Hukuk Çalışmaları Derneği, Yurttaşlık Derneği, Sınır Tanımayan Gazeteciler, Sosyal Politikalar, Cinsiyet Kimliği ve Cinsel Yönelim Çalışmaları Derneği, P24 Bağımsız Gazetecilik Platformu, Uluslararası Af Örgütü, Van Barosu olarak haklarında iddianame hazırlanan ve aralarında Osman Kavala ve Yiğit Aksakoğlu’nun da bulunduğu 16 sivil toplum aktörü ile ilgili olarak 3 Mart 2019 tarihinde bir açıklama daha yaptık.
- TİHV ve İHD olarak 21 Mart 2019 tarihinde yaptığımız ortak açıklamada Çağdaş Hukukçular Derneği Genel Başkanı Av. Selçuk Kozagaçlı ile birlikte ÇHD ve Halkın Hukuk Bürosu üyesi 16 avukat hakkında verilen mahkûmiyet kararlarını kınadık.
- 11 hak savunucusu hakkında açılan davanın 21 Mart 2019 tarihinde görülecek duruşması öncesinde TİHV, İHD Civil Rights Defenders, Eşit Haklar İçin İzleme Derneği, Hakikat Adalet Hafıza Merkezi, Hak İnisyatifi Derneği, İnsan Hakları Gündemi Derneği, Medya ve Hukuk Çalışmaları, Uluslararası Af Örgütü Türkiye, Yurttaşlık Derneği olarak ortak bir açıklama yaptık ve 11 hak savunucusu hakkında beraat kararı verilmesi talebimizi bir kez daha dile getirdik.
- TİHV ve İHD olarak 25 Mart 2019 tarihinde cezaevlerinde devam etmekte olan açlık grevleri ile ilgili yaptığımız ortak açıklamada bir kez daha “yaşam hakkı vazgeçilmezdir ve tecride hayır” dedik.
- Cezaevlerinde devam etmekte olan açlık grevlerine ilişkin olarak aralarında TİHV’in de bulunduğu 150 kurumun imzacısı olduğu ve “Hukuk işletilsin kimse ölmesin” çağrısının yapıldığı ortak deklarasyon 18 Nisan 2019 tarihinde açıklandı.
- TİHV İzmir Temsilciliği, İHD İzmir Şubesi, Özgürlükçü Hukukçular Derneği İzmir Şubesi ve Çağdaş Hukukçular Derneği İzmir Şubesi olarak 22 Nisan 2019 tarihinde ortak bir açıklama yaparak cezaevlerinde devam etmekte olan açlık grevleriyle ilgili olarak Adalet Bakanlığı ile görüşmek isteyen avukatlara yönelik Ankara Güvenpark’taki polis müdahalesi karşısında “yaşamı savunmak suç değildir” dedik.
- “Savaş bir Halk Sağlığı Sorunudur” başlıklı bildiri gerekçe gösterilerek Türk Tabipleri Birliği Merkez Konsey üyelerine verilen cezalar ile ilgili olarak 4 Mayıs 2019 tarihine yaptığımız açıklamada bu kabul edilemez ve hukuk dışı uygulamalara son verme kararlılığımızı kamuoyu ile paylaştık.
- 10 Mayıs 2019 tarihinde İHD ile ortak yaptığımız açıklamada cezaevlerinde tecride karşı sürmekte olan açlık grevleri ile ilgili olarak başta siyasi iktidar olmak üzere herkesi insanın sahip olduğu onur ve değere sahip çıkmaya çağırdık.

3.2. Farkındalık ve Savunuculuk Çalışmaları

- i. **Göztaltında Kayıplar Haftası:** 17-27 Mayıs 2018 tarihleri arasında İstanbul'da Göztaltında Kayıplar Haftası nedeniyle İHD ile birlikte düzenlenen 10 günlük bir program gerçekleştirilmiştir.
- ii. **Cumartesi Anneleri'nin 700. hafta buluşmasına yönelik kampanya:** Cumartesi Annelerinin 25 Ağustos 2018 tarihine denk gelen haftada İHD ile birlikte özel bir program gerçekleştirilmiştir.
- iii. **26 Haziran İşkence Görenlerle Dayanışma günü:** 2018 yılında olağanüstü halin yarattığı içinde bulunduğumuz ortam sebebiyle 26 Haziran Dayanışma günü için TİHV temsilcilik ve merkezlerinin bulunduğu tüm şehirlerde basın toplantısı yapıldı.
- iv. **10 Aralık İnsan Hakları Haftası: Ankara'da** İHD ile birlikte bir basın toplantısı ve resepsiyon düzenlendi. **İzmir'de** 9. İnsan Hakları Film Festivali Ege Üniversitesi İletişim Bölümü ve Fransız Kültür İşbirliğinde 5-8 Aralık 2018 tarihleri arasında kabul edilmesinin 70. yılında Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Evrensel Beyannameyi ana teması ile gerçekleştirildi. Festival süresince toplam 2920 izleyicinin katıldığı 23 belgesel gösterimi yapıldı. **Diyarbakır'da** Diyarbakır Barosu, Diyarbakır Tabip Odası, İnsan Hakları Derneği, Hak İnişiyatı ve TİHV olarak 10 Aralık tarihinde bir basın açıklaması ile başlayan haftalık program kapsamında zorla kaybedilenlerin yakınlarının katılımıyla oturma eylemi, Tahir Elçi anması, Amedspor futbol takımına yönelik ayrımcı yaklaşımlar için Stadyumda dayanışma programı, iki belgesel gösterimi, Cezaevleri: Sağlık ve Açlık Grevleri paneli düzenlendi. **İstanbul'da** İHD ile ortak düzenlenen İnsan Hakları Haftası Programı Sultanahmet Meydanı'nda yapılan bir basın açıklaması ve bir resepsiyon ile başladı. Program süresince belgesel ve film gösterimleri, insan hakları panorama-

sı, eğitimde hak ihlalleri, Türkiye'de ırkçılık başlıklı üç panel; Cumartesi Anneleri ile dayanışma ve hasta mahpuslara mektup gönderme dahil pek çok etkinlik düzenlendi.

v. Bilgi ve Deneyim Paylaşımı Programı

TİHV İstanbul Temsilciliği'nin 2015 yılında başlattığı "Türkiye İnsan Hakları Vakfı Genç Gönüllülerle Çalışma Programı" 2018 yılında "TİHV Bilgi ve Deneyim Paylaşımı Programı" adıyla sürdürüldü. Program 2 Mart-25 Mayıs 2018 tarihleri arasında sürdürüldü.

Programın temel amacı işkenceye yönelik duyarlılığı artırmak, işkencenin önlenmesine katkı sağlamak ve belki gelecekte olası ortak çalışma alanları yaratmak üzere özellikle genç meslektaşlarımızla ilişki kurmak ve onların işkence görenlerin değerlendirilmesi ve tedavisinde mesleki birikimlerine olabildiğince katkı sağlamaktır.

Program 6 hafta süren bir temel modül ve devamında altışar haftalık iki alt modülden oluşmaktadır. Tüm katılımcıların birlikte olabileceği ortak bir çalışma alanı sağlayan temel modüle; çeşitli (tıp, sosyal bilimler ve ruhsallık) alanlardan gelen uzmanlarla, TİHV'in kuruluşu, misyonu, ilkeleri, işkencenin tıbbi, ruhsal ve sosyal etkileri, adalet ve onarım mekanizmaları, işkencenin belgelenmesi ve İstanbul Protokolü gibi konular ele alınmaktadır. Devamında tıp ve sosyal bilimler alt dalında, tıp ve sosyal bilimler kökenli uzmanlarla; işkence yöntemleri ve yarattığı sağlık sorunları ile göztaltında kaybetmeler ve açlık grevleri gibi daha özgül bazı durum ve sonuçları değerlendirilmektedir. Ruhsallık alt dalında ise, psikoloji/psikiyatri/ sosyal hizmetler alanından gelen uzmanlarla işkencenin ruhsal/sosyal etkileri ve bu etkilere yönelik terapötik çalışma yaklaşımı konuşulmaktadır.

2018 yılındaki programa ruhsallık alanı ile tıp ve sosyal bilimler alanından toplam 35 kişi katıldı.

TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VAKFI (TİHV) DENEYİM PAYLAŞIMI PROGRAMI (2018)

TEMEL MODÜL

2 Mart 2018, 18:00-20:30

İnsan Hakları Mücadelesi / TİHV'in Kuruluşu, Misyonu, İlkeleri, Organizasyonu, Geçmiş ve Güncel Çalışmaları
Prof. Dr.Şebnem Korur Fincancı-TİHV Genel Başkanı/ Ümit Efe- TİHV İstanbul Temsilcisi

9 Mart 2018, 18:00-20:30

Şiddetin Toplumsal Dinamiği
Doç. Dr. Halis Ulaş-Psikiyatri Uzmanı

16 Mart 2018, 18:00-20:30

Gözetiminde Kaybetmeler ve Cezasızlık
Sebla Arcan-İnsan Hakları Derneği Kayıplara Karşı Komisyon

23 Mart 2017, 18:00-20:30

İşkencenin Değerlendirilmesi; Tedavinin Organizasyonu/İlkeleri; Tanılama ve Belgeleme Süreçleri-İstanbul Protokolü
Prof. Dr. Ümit Biçer-Adli Tıp Uzmanı

30 Mart 2018, 18:00-20:30

İşkencenin Ruhsal ve Sosyal Etkileri; Sosyal ve Psikiyatrik /Psikolojik; Psikiyatrik Tanılama ve Belgelemenin İlkeleri
Dr. Banu Aslantaş Ertekin-Psikiyatri Uzmanı / Bilal Yıldız-Sosyal Hizmet Uzmanı

6 Nisan 2018,18:00-20:30

İşkencenin Değişen Yüzü
Dr. Metin Bakkalcı-TİHV Genel Sekreteri

13 Nisan 2018,18:00-20:30

Travma Yaşayanlarla Karşılaşmalarda Ruhsallık Bilgisi Duyarlılığıyla Görüşme
Baran Gürsel-Klinik Psikolog /Günseli Yarkın-Klinik Psikolog

TIP VE SOSYAL BİLİMLER ALT DALI

20 Nisan 2018, 18:00-20:30

İnsancıl Hukuk Felsefesi
Av. Ercan Kanar

27 Nisan 2018, 18:00-20:30

Hukuksal Bağlamda Hakikat, Adalet ve Onarım Mekanizmaları
Av. Emel Ataktürk Sevimli

4 Mayıs 2018, 18:00-20:30

Kurgusal Bir Olgunun Değerlendirilmesi ve Belgeleme
Dr.Canan Korkmaz-TİHV Başvuru Hekimi / Prof. Dr. Ümit Biçer-Adli Tıp Uzmanı

11 Mayıs 2018,18:00-20:30

Açlık Grevine Etik ve Tıbbi Yaklaşım, WKS Başvuruları İle Çalışma Pratikleri
Yrd. Doç. Dr. Hamiyet Yüce-Fizyoterapi ve Rehabilitasyon

18 Mayıs 2018, 18:00-20:30

İşkence Yöntemleri ve Yaratdığı Sağlık Sorunları
Doç. Dr.Ümit Ünüvar-Adli Tıp Uzmanı

25 Mayıs 2018, 18:30-20:30

Genel Değerlendirme ve Kapanış

RUHSALLIK ALT DALI**20 Nisan 2018, 18:00-20:30**

İşkence Görenlere Yönelik Sosyal Çalışma

Cansu Turan-Sosyal Hizmet Uzmanı/ Bilal Yıldız- Sosyal Hizmet Uzmanı

27 Nisan 2018, 18:00-20:30

Psikanaliz Bağlamında 'Travma' Kavramsallaştırması, Toplumsal Travmatik Yaşantılar ve İşkence

Baran Gürsel-Klinik Psikolog / Dr. İlker Özyıldırım-Psikiyatri Uzmanı

4 Mayıs 2018, 18:00-20:30

İşkence Görenlere Yönelik Psikanalitik Psikoterapi; Temel 'Duyuş', 'Duruş' ve 'Tutumlar'

A.Lale Orhon Baykal-Klinik Psikolog/ Dr. İlker Özyıldırım-Psikiyatri Uzmanı

11 Mayıs 2018, 18:00-20:30

Toplumsal Travma İçinde Çocuk Olmak/Çocuklarla Çalışmak

Deniz Akyl Sokullu-Psikolog /Tuğba Kocaefe-Klinik Psikolog

18 Mayıs 2018, 18:00-20:30

Çeşitli Bağlamlardan Kurgusal Bir Olgunun Değerlendirilmesi

Baran Gürsel-Klinik Psikolog /Aylin Kula Güney-Klinik Psikolog

25 Mayıs 2018, 18:30-20:30

Genel Değerlendirme ve Kapanış

2019 yılındaki programında 1 Mart 2109 tarihinde başlaması ve 31 Mayıs 2019 tarihinde sonlanması planlanmıştır.

iv. İnsan Hakları Hareketi Konferansı

1998 yılından beri düzenli olarak toplanmakta olan Türkiye İnsan Hakları Hareketi Konferansı'nın 15'si "Demokratik Siyasetin Koşulu Olarak İnsan Hakları" ana temasıyla 16-18 Kasım 2018 tarihleri arasında İzmir'de gerçekleşti.

İnsan Hakları Derneği (İHD) ve Türkiye İnsan Hakları Vakfı'nın (TİHV) düzenleyici olarak görev almasına karşın, özerk ve kalıcı bir yapıya sahip olan Türkiye İnsan Hakları Hareketi Konferansı'nın genel amacı, Türkiye insan hakları savunucularının, insan hakları kavramının ve hareketinin bazı sorunlarını tartışması ve bu tartışmanın temelinde de geleceğe yönelik bazı belirlemeleri yapması için bir platform oluşturmaktır.

Türkiye'de faaliyet yürüten insan hakları kuruluşlarından temsilciler, ilgili akademisyenler, yazılı ve görsel medya mensupları ve parlamenterlerden oluşan 59 katılımcı ile gerçekleşen Konferans, aşağıda yer alan dört ayrı başlık altında oluşturulan çalışma grupları ile sürdürüldü.

- Yeni Rejimin "Hukuku": Hukuksuzluk Karşısında İnsan Hakları
- Siyasal Kapanış, Devlet Şiddeti ve İnsan Hakları Mücadelesinin Demokratik Değeri

- Medeni Ölüm'den İş Cinayetlerine: Sosyal ve Ekonomik Haklar

- Toplumun Ruhu Daralırken İnsan Hakları

15. Türkiye İnsan Hakları Hareketi Konferansı'nın söz konusu panelinin özeti ve çalışma gruplarının raporlarından oluşan "Nihai Rapor ve Sonuç Bildirgesi" kamuoyu ile paylaşıldı.

Raporun girişinde de yer verilen "Bugün ülkede var olan siyasal, ekonomik ve kültürel krizden çıkabilmenin tek yolu, insan haklarını demokrasinin koşulu, sınırı ve içeriği olarak gören bir demokratik siyaseti genişletme mücadelesidir. Çünkü bugün insanların haklara sahip olduğunda ısrar etmek bile bir direnç alanı yaratmaktadır ve insan hakları mücadelesinin siyasal karakteri kendisini her zamankinden daha fazla duyurmaktadır..." değerlendirmesinin kıymeti her geçen gün daha da anlam kazanmaktadır.

16. Türkiye İnsan Hakları Hareketi Konferansı'nın 2019 yılı sonunda gerçekleştirilmesi için hazırlıklara başlanmıştır.

3.3. Uluslararası Mekanizmalar, Ağlar ve İlişkilerin Etkin Kullanılması

Söz konusu çalışma döneminde uluslararası ilişkiler aşağıda belirtilen konu başlıkları özelinde kuvvetlendi-

rilmeye çalışıldı. Bu başlıklara ilişkin acil eylem çağruları, bilgilendirme notları ve işbirliği çağruları yayınlandı.

- i. 2015 Temmuz’unda yeniden başlayan çatışma ortamı, özellikle olağanüstü yıkımlara yol açan ve aylar süren “aralıksız sokağa çıkma yasağı” uygulamaları,
- ii. 2016 Temmuz’undaki askeri darbe girişiminden sonra yaşanan ve 2018 Temmuz’unda sonra kalıcılaştırılan OHAL uygulamalarında yaşanmakta olan insan hakları ihlalleri,
- iii. TİHV ve arkadaşlarımız dahil insan hakları kurumları ve savunucularına yönelik baskılar,
- iv. Özel olarak işkence görenlerin rehabilitasyonu ve işkencenin belgelenmesine yönelik bilimsel çalışma ve eğitim programları,
- v. Uluslararası düzeyde insan hakları ortamındaki tahribat ile ilgili çabalar, başlıklarında çeşitli düzeylerde çalışmalar gerçekleştirilmiştir.

3.3.1. Uluslararası Sivil Ağlar ve Uluslararası Kurumlar ile İlişkiler

TİHV bu dönem içerisinde de insan hakları alanında çalışan ve dünyanın farklı yerlerinde merkezleri olan sivil toplum kuruluşlarının üye olduğu sivil ağlar ve insan haklarının korumasına yönelik çalışma ve faaliyet gösteren insan hakları kurumları ile ilişkilerini sürdürdü.

- i. Uzun yıllardır ilişki içerisinde olduğumuz İşkence Görenler için Uluslararası Rehabilitasyon Konseyi (IRCT) ile bu dönemde de ilişkimiz sürdürüldü.

IRCT Konsey üyeliği TİHV Genel Sekreteri Metin Bakkalcı tarafından sürdürüldü. Konsey üyesi olarak tüm konsey çalışmalarına etkin katkı sağlandı. Özellikle IRCT’nin Strateji Planının güncellenmesi, işkence görenler için rehabilitasyon merkezleri için standartlar çalışmalarına önemli katkılar sunuldu, IRCT tüzüğüne güncelleştirilmesi tartışmalarında esas olarak uyarılarımız paylaşıldı.

İlgili konu başlığında yer verildiği üzere yurt dışında organize edilen İstanbul Protokolü eğitimlerine IRCT ile olan ilişkilerimiz aracılığıyla destek verildi.

Diğer Projeler kısmında detaylı yer verilecek olan IRCT tarafından yürütülen İşkenceye karşı veri tabanı projesinin uygulama partneri olarak yer alındı.

- ii. TİHV gözlemci üyesi olduğu Uluslararası İnsan Hakları Federasyonu (FIDH) ile 2018 yılı içerisinde de ilişkilerini sürdürdü.
- iii. Avrupa Akdeniz İnsan Hakları Ağı (EMHRN) ile olan ilişkilerimiz 2018 yılında da devam etti. Özellikle son dönemde yaşanan hak ihlalleri ve baskılara yönelik

olarak EMHRN’nin açıklamalarda bulunulmasına katkı sağlandı.

3.3.2. Dayanışma Komiteleri ve Yurtdışında Bulunan Sivil Kurumlar ile İlişkiler

- i. Yaklaşık 26 yıldır TİHV çalışmalarına pek çok açıdan katkı sağlayan İsveç Dayanışma Komitemizin çalışmaları raporda pek çok kez yinelenmiş olan gündemler nedeniyle de daha yoğunlaştı.
- ii. Yine yaklaşık 26 yıldır dayanışma içerisinde olduğumuz İsveç Kızılhaç (RCC) ile ortak çalışmalarımız 2018 yılında devam ettirildi. RCC ile ilişkiler özellikle yukarıda detaylı olarak tarif edilen deneyim paylaşımı çalışmaları kapsamında kuvvetlenerek devam etti.
- iii. Norveç Tabipler Birliği ile uzun yıllardır devam eden iş birliğimiz 2018 yılında da sürdürüldü.
- iv. 2018 yılında İsviçre dayanışma komitemiz ile ilişkiler sürdürüldü. Bu ilişkiler sonucu Cizre Referans Merkezimizin güçlendirilmesi İsviçre’deki Savaş Travması Vakfı’nın, Van Referans Merkezimizin güçlendirilmesi ise yine İsviçre’deki Basel Van dayanışma derneğinin katkıları ile sağlandı.
- v. Başta Demokratik Türkiye Forumu ve çeşitli sağlık örgütlerinin katkısı ile Almanya’da çeşitli düzeyde etkin çalışmalar sürdürüldü.

Yanısıra çeşitli ülkelerde pek çok toplantıya katıldı.

3.3.3. Uluslararası Kurumlarla İlişkiler

- i. BM İşkence Karşıtı Komite Türkiye ile ilgili 4. Periyodik Raporunu 26-27 Nisan 2016 tarihlerindeki oturumdaki değerlendirmelerden sonra yayınlamış idi. Komitenin muhtemelen 2020 yılında Türkiye ile ilgili 5. Periyodik Raporunu hazırlaması beklenmektedir. Bunun için Komite Türkiye devletine bir dizi sorulardan oluşan bir liste (List of Issues) gönderdikten sonra Türkiye devletinin yanıtlarını da gözönünde tutarak TİHV tarafından tabii ki bir alternatif rapor hazırlanacaktır. Bu kapsamda Komite’nin 2018 Kasım ayında soru listesini Türkiye devletine iletmesi bekleniyor. Bu süreci usulü gereği sivil kurumlar tarafından 25 Haziran 2018 tarihine kadar Türkiye devletine Komite tarafından iletilecek soru listesi için önerilerini iletmesi beklendiği için TİHV tarafından hazırlanan Soru listesi önerileri 25 Haziran 2018 tarihinde iletilmiştir. Doğal olarak alternatif rapor için de hep birlikte çok daha kapsamlı bir hazırlık yapılacaktır.
- ii. Yine Birleşmiş Milletler Evrensel Periyodik Gözden Geçirme 3. Turu için 20 Haziran’a kadar TİHV tarafından sunulacak olan alternatif rapor hazırlıkları sürmektedir. Bilindiği gibi Birleşmiş Milletler Evrensel

Periyodik Gözden Geçirme sürecinde sadece işkence başlığında olmayıp üye devletlerin insan haklarının genel durumuna ek olarak, bir önceki inceleme sonunda kendisine yöneltilen tavsiyeleri yerine getirip getirmediği de incelemeye konu olmaktadır. Bu nedenle TİHV olarak temel varlık sebebimize dayalı işkence ve diğer ağır/ciddi insan hakları ihlalleri kapsamında hazırlayacağımız alternatif raporun yanısıra, bir bütün insan hakları alanına yönelik İHOP'un kolaylaştırıcılığında hazırlanacak alternatif raporda da yer alacağız. Ayrıca özel olarak cezaevlerine yönelik özel bir alternatif rapor hazırlığı için de kimi kurumlarla görüşmeler sürmektedir.

- iii. "aralıksız sokağa çıkma yasağı" sırasında Cizre'de "bodrum" diye nitelenen mekanlarda öldürülen çok sayıda kişiye (130 ila 189 kişi) ilişkin olarak Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine (AİHM) yapılan başvurular sonucu 34 dava dosyası ile ilgili AİHM'deki 13 Kasım 2018 tarihindeki duruşmaya Hafıza Merkezi, İHD ve TİHV olarak 30 sayfalık değerlendirme raporumuz ile-tilmiştir.
- iv. 2018 yılında da başta Avrupa Konseyi ve Birleşmiş Milletler organları ve Avrupa Birliği Türkiye Delegasyonu olmak üzere ilgili AB kurumları ile olumlu ilişkiler devam ettirildi. İlgili Avrupa Konseyi ve BM komitelerinin ve komiserlerinin Türkiye ziyaretleri sırasında yapılan toplantılarına TİHV katılım göstermeye devam etti.
- v. TİHV kuruluşundan bu yana Türkiye'de bulunan yerleşik diplomatik ve Konsüler Misyonlar ile dikkatli ve özenli bir ilişki içerisinde olmuştur. TİHV özellikle bazı elçilik ve konsolosluklar ile ilişkilerini savunuculuk kapsamında sürdürmeye 2018 yılında da devam etti. Bu nedenle 2018 yılında da TİHV'in tüm temsilcilikleri büyükelçiliklerden gelen toplantı ve tanışma davetlerini vakıf prensiplerine uygun düşmesi koşulu ile sıklıkla kabul etti. Toplantılar çoğunlukla

TİHV'in tanıtılması ve Türkiye'nin başta işkence yasağı olmak üzere insan haklarının korunması çerçevesinde analizlerinin paylaşılmasını içerdi.

3.3.4. Ortadoğu'ya Yönelik Çalışmalar

TİHV 2015-2019 Strateji Planı doğrultusunda Ortadoğu'ya yönelik çalışmalarını bu dönemde de sürdürüldü. 2003 yılından itibaren özellikle Filistinli, yanısıra İsraili kurumlarla işkence ve diğer ağır insan hakları alanında sistematik bir şekilde sürdürülmeye çalışılan ortak çalışmalar 2017 Aralık ayında başlattığımız AB tarafından desteklenen "Cezasızlıkla Mücadele" projemiz ile geliştirildi. Raporun 4. Bölümünde yer alan Özel Projeler başlığı altında da ifade edileceği gibi İsrail ve Filistin'de gerçekleştirmeyi planladığımız birçok çalışma var. Bu çalışmalar İsrail'de faaliyet yürüten İşkenceye Karşı Halk Komitesi (PCATI), Filistin'de ise Aile ve Çocuk Danışma Merkezi (GTC) ile birlikte yürütülmektedir. Tüm bu çalışmaların bölge için kalıcı sonuçlar yaratmasını umut ediyoruz.

3.4. İletişim Çalışmaları

Bu çalışma döneminde başta TİHV web sitesi'nin geliştirilmesi ve sosyal medya hesaplarının etkinleştirilmesi olmak üzere TİHV İletişim çalışmalarının güçlendirilmesine yönelik hazırlık çalışmaları sürdürülmektedir. Bu kapsamda 27 Nisan 2018 tarihinde İzmir Temsilciliğinde bir toplantı düzenlenmiş ve bundan sonraki dönem için bir planlama yapılmıştır. Bu başlık yeni dönem (2020-2024) stratejik planında özel olarak ele alınacaktır.

2018 yılında 1038 kişi TİHV Türkçe Günlük İnsan Hakları Bültenini 132 kişi İngilizce bülteni takip etti. Sosyal medya hesaplarımız da yüksek oranlarda takip edildi. Ayrıca web sitemiz 2018 yılında toplam 42398 tekil kullanıcı tarafından kullanılmıştır (tekil kullanıcı ayrı IP anlamında ele alınmayıp, giriş sayısından bağımsız tek internet hatından girişleri esas almaktadır).

4. ÖZEL PROJELER ve DİĞER ÇALIŞMALAR

TİHV, 2015-2019 Strateji Planında yer verdiği amaç ve hedefleri doğrultusunda ve son dönemde insan hakları alanında yaşanan ağır tahribatları da göz önünde bulundurarak çeşitli proje başvuruları hazırladı. Bu projeler vakfın ana çalışması/amacını destekleyen çalışmalardır. Vakfın bu çerçevede hazırladığı ve 2018 yılında sürdürdüğü projeler aşağıda yer almaktadır.

4.1. Türkiye, Filistin ve İsrail’de İşkencede Cezasızlıkla Mücadele Projesi

1 Aralık 2017 tarihi itibari ile Türkiye İnsan Hakları Vakfı tarafından, İsrail İşkenceye Karşı Halk Komitesi (PCATI), İnsan Hakları Derneği (İHD), ve Aile ve Çocuk Rehberlik ve Eğitim Merkezi (GTC) ortaklığı ve Adli Tıp Uzmanları Derneği (ATUD) iş birliğinde Avrupa Birliği desteği ile uygulanmaya başlanan projemizin ana hedefi projenin faaliyet yeri olan Türkiye, İsrail ve Filistin’de cezasızlıkla çok yönlü bir yaklaşımla mücadele ederek işkence ve kötü muamelenin ortadan kaldırılmasına katkı sunmaktır. Proje faaliyet süresi 24 aydır.

Rehabilitasyon Çalışmaları

İşkence Görenlere Yönelik Tıbbi, Ruhsal ve Sosyal Destek

Bu proje kapsamında TİHV’in Diyarbakır ve İstanbul’daki tedavi ve rehabilitasyon merkezleri ile Cizre ve Van Referans Merkezlerinde işkence görenler ve yakınlarına yönelik çalışmaların yanısıra Filistin Betlehem’de bulunan GTC ilk kez işkence görenlere yönelik tedavi ve rehabilitasyon çalışmalarını birlikte başlatma şansımız olmuştur. Bu çalışmaya ilk kez başlayacakları için 7-8 Mart 2018 tarihinde İstanbul’da GTC’den bir klinik psikolog ve eğiticinin katıldığı iki günlük deneyim paylaşımı programı gerçekleştirilmiştir. Bunun yanısıra GTC’de doğrudan bu çalışmada yer alan bir psikolog ve bir sosyal çalışmacının da katılımları ile 8-9 Mayıs 2018, 19 Ekim 2018, 22-23 Şubat 2019 ve 3-4 Mayıs 2019 tarihlerinde TİHV ekibinin gerçekleştirdiği peer vizyon programları gerçekleştirilmiştir. Ayrıca yine TİHV ekibi tarafından Filistin’de 16-18 Ekim 2018 tarihinde 16 Filistinli sağlıkçının katılımı ile işkence görenlerin tedavi süreçlerindeki temel yaklaşımlarını içeren bir eğitim programı gerçekleştirilmiştir. Bu eğitim ile birlikte Filistin’de pek çok kurumla ilişkiler olgunlaşmaya başlamıştır.

Tüm bu hazırlık süreçlerinin bir sonucu olarak ilk 12 ay içinde GTC tarafından beş işkence görenin tedavi

süreçleri başlatılmıştır. Bu proje kapsamında öngörülen 20 başvurunun tedavi ve rehabilitasyon programına alınması hedefinin ikinci yıl daha da kuvvetlenecek olan çalışmalar sonucu gerçekleşeceği beklenmektedir.

İşkence Araçları Üzerine Eğitim

TİHV tarafından yeni işkence yöntemlerinin tanısı, rehabilitasyonu ve dokümantasyonu için yeni bir eğitim modülü geliştirilecektir. 2019 yılı içinde gerçekleştirilecek iki günlük eğitim programında yaklaşık 20 sağlık çalışanının katılımı hedeflenmektedir.

Bakım Verenlerin Bakımı

24-25 Kasım 2018 tarihinde tüm çalışanların katılımıyla, işkence gören kişilerle çalışmanın zorlukları ve ikincil travmayı azaltmaya yönelik yöntemlerin tartışıldığı ilk toplantı gerçekleştirilmiştir. İkinci toplantı 2019 yılında gerçekleştirilecektir.

İsrail’de ise, tüm PCATI çalışanlarının ve gönüllülerinin katılımı ile **Bakım Verenlerin Bakımı** programı sürmektedir.

Bilimsel Çalışma

TİHV’in gerçekleştirdiği çalışmalara raporun 1. Tedavi ve Rehabilitasyon çalışmaları bölümünde yer verilmiştir.

İşkencede Hesap Verilebilirlik Çalışmaları

Filistin, İsrail ve Türkiye’de, etkili soruşturma ve dokümantasyon ile işkencede hesap verilebilirliğin artırılması için aktiviteler gerçekleştirilmektedir. TİHV’in gerçekleştirdiği çalışmalara raporun çalışmalar bölümünde yer verilmiştir.

İsrail’de ise, işkence görenlerle dayanışma günü nedeniyle 26 Haziran 2018 tarihinde üç dilde özet bilgi notları yayımlanmış, ilgili diğer kurumlarla birlikte işkenceye maruz kalan bir Filistinlinin dava süreci için Şubat 2018 tarihinde bir amicus hazırlanmış, Ağustos 2018 tarihinde ise İsrail’deki kimi resmi kurumlara mektuplar gönderilmiştir.

Hukuki Destek

TİHV'in gerçekleştirdiği çalışmalara raporun çalışmalar bölümünde yer verilmiştir.

İsrail'de ise, İsrail Yüksek Mahkemesi'ne sunmak üzere iki farklı dava için dilekçe hazırlanmaktadır. Ayrıca PCATI tarafından, gözaltında bulunan 14 kişiye hukuki destek verilmiştir. Proje sonuna kadar 30 kişiye ulaşma hedeflenmektedir.

Alternatif Tıbbi Değerlendirme Raporu

TİHV'in gerçekleştirdiği çalışmalara raporun çalışmalar bölümünde yer verilmiştir.

İsrail'de ise, işkence öyküsü bulunan dört başvuru için alternatif rapor hazırlanmıştır. Proje sonuna kadar dokuz başvuru için alternatif raporun hazırlanması hedeflenmektedir.

İşkencenin Etkin Raporlanma ve Soruşturulması için Eğitimler

Sadece bu proje kapsamında dört İstanbul Protokolü eğitimi düzenlenmiştir.

İlk IP eğitimi, 15-16 Eylül 2018 tarihinde İstanbul'da İstanbul Tabip Odası ve ATUD işbirliğinde sağlıkçılara yönelik gerçekleştirildi. Dört eğitmen tarafından verilen eğitime toplam 23 sağlık çalışanı katıldı.

İkinci eğitim Urfa'da 22-23 Eylül 2018 tarihinde Urfa Barosu ve Urfa Tabip Odası işbirliğinde sağlık çalışanı ve hukukçulara yönelik olarak gerçekleştirildi. Altı eğitmen tarafından verilen eğitime 41 sağlıkçı ve hukukçu katıldı.

Üçüncü IP Eğitimi, 16-18 Ekim 2018 tarihinde Filistin'de (Betlehem) GTC işbirliğinde sağlıkçılara yönelik gerçekleştirildi. Beş eğitmen tarafından verilen eğitime toplam 16 sağlık çalışanı katıldı.

Dördüncü eğitim ise 2-4 Kasım 2018 tarihinde İsrail'de (Tel Aviv) PCATI işbirliğinde sağlık çalışanlarına yönelik olarak gerçekleştirildi. Beş eğitmen tarafından verilen eğitime 11 sağlıkçı katıldı.

Yine bu proje kapsamında Türkiye'de 18-19 Mayıs 2019 tarihinde Ankara Barosu işbirliğinde hukukçulara yönelik Ankara'da bir eğitim ile 2019 sonbaharında sağlıkçı ve hukukçulara yönelik bir başka İstanbul Protokolü eğitimi ile yine 2019 yılı içinde İsrail'de hukukçulara yönelik bir İstanbul Protokolü eğitimi de planlanmış durumdadır.

İşkenceni Önleme Mekanizmalarının Kurulması/ Güçlendirilmesi Çalışmaları**İzleme Çalışmaları**

Ulusal Önleme Mekanizması (UÖM) rolünü de üstlenen

Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu, TİHV tarafından düzenli olarak izlenecek ve yıllık raporlar hazırlanarak tüm ilgililer ile paylaşılacaktır.

Kampanyalar ve Savunuculuk Çalışmaları

Bu özel bu proje kapsamında;

TİHV'in gerçekleştirdiği çalışmalara raporun çalışmalar bölümünde yer verilmiştir.

Bütün Kişilerin Zorla Kaybedilmeden Korunmasına Dair Uluslararası Sözleşme'nin Türkiye tarafından imzalanması ve onaylanması için farkındalık kampanyası yürütülmektedir. Bu kapsamda, diğer etkinliklerin yanı sıra 12 Mayıs 2019 tarihinde İstanbul'da "Hakikat ve Adalet Konferansı" gerçekleştirilmiştir.

İstanbul Protokolü'nün hazırlanıp BM organlarına 1999 yılında sunulmasının 20. yıldönümü nedeniyle İstanbul Protokolünün anlamı ve hazırlık süreci ile ilgili bir belgesel film hazırlanmıştır. Bu belgeselin ilk kez gösterimini de içeren İstanbul Protokolünün 20. yılı etkinliği 2019 Ağustos ayında İstanbul'da gerçekleştirilecektir.

2019 Eylül'ünde Türkiye'de bağımsız ve etkin bir UÖM kurulması hedefiyle bir konferans düzenlenecektir. Bu konferansta UÖM için İşkenceye Karşı İhtiyari Protokol'de belirlenen kriterler tartışılacak, etkin bir UÖM için tartışma yürütülecektir.

Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Konseyi'nin Evrensel Periyodik İnceleme Mekanizmasının 3. Periyodik Raporu için alternatif rapor hazırlanacak ve ulusal/uluslararası düzeyde savunuculuk çalışmaları gerçekleştirilecektir.

Eğitim Programları

3-4 Mart 2018 tarihinde İşkencenin Önlenmesine yönelik LGBTİ+ Örgütleri ile Deneyim Paylaşımı Programı gerçekleştirdik. Programa katılan 15 kişiyle işkence gören LGBTİ+ bireylerin tedavi ve rehabilitasyonlara erişimleri ve LGBTİ+ bireylerin gördükleri işkencenin daha etkili bir şekilde raporlanması konuşuldu.

TİHV, Adli Tıp Uzmanları Derneği ve Türk Tabipleri Birliği tarafından Türkiye'de cezaevlerinde işkence ve kötü muamelenin engellenmesi amacıyla bir eğitim modülü geliştirilip 2019 yılı içinde sağlık çalışanlarına yönelik Cezaevi ve sağlık başlığında bir eğitim gerçekleştirilecektir.

Yine 2019 yılında Türkiye'de farklı illerde çalışan insan hakları savunucularına fiziksel ve dijital güvenlikleri için eğitim verilecektir.

4.2. Travma ve İnsan Hakları Enstitüsü Projesi²

İnsan hakları alanında faaliyet sürdüren sivil aktörler (sivil kurumlar, akademisyenler, hukuk ve sağlık çalışanları, vb) arasında ortak çalışmanın kolaylaştırılması; süregiden ağır/ciddi insan hakları ihlallerinin belgeleme ve raporlama yoluyla ortaya çıkarılması; insan hakları ve insan eliyle gerçekleştirilen travma alanında bilimsel bilgi üretimi, yaygınlaştırılması ve uygulanması ve ağır/ciddi insan hakları ihlalleri mağdurlarının onarım ve tazminat hakkının güçlendirilmesini hedefleyen iki yıllık bu projenin Avrupa Komisyonu tarafından kabul edilmesi sonucu 1 Aralık 2017 tarihinde proje başladı. İHD ve ATUD'un da katkıları ile gerçekleştirilecek bu projede ülke içinde başta Gündem Çocuk Derneği ve Diyarbakır'da TUHAD-FED olmak üzere özellikle son dönemde "kapatılmış" insan hakları örgütlerinin ortamları ile, yurtdışında ise bu konuda birlikte çalışma arzularını paylaşan Hollanda'da travma alanında en etkin ağ olan Arq Psychotrauma Expert Group içindeki Foundation Centrum⁴⁵, Avusturya'da Viyana Üniversitesi Tıp Fakültesi Etik ve Hukuk Enstitüsü, İngiltere'de SOAS Üniversitesi İnsan Hakları ve Hukuk Merkezi ve merkezi ABD'de bulunan Fen Bilimleri, Mühendislik ve Tıp Ulusal Akademileri'nin uluslararası İnsan Hakları Ağı sekreteryası ile ortak çalışmalar formüle edildi. Bu projenin aynı zamanda özellikle ağır baskı ortamlarında akademik derinliğe dayalı gündelik hayata etkin müdahil olma konusunda örnek olabilecek "Travma ve İnsan Hakları Enstitüsü" nün kuruluş sürecine de önemli katkı sağlayacağı öngörülmektedir. Bu proje, (1) Travma ve İnsan Hakları Enstitüsü'nün (TİHE) kurulması için hazırlık çalışmaları ve (2) TİHE'nin bir sivil toplum ağı olarak hayata geçirilmesinin ilk aşaması olacak bir pilot program olmak üzere iki ana faaliyet alanından oluşuyor.

TİHE'nin Kurulması İçin Hazırlık Çalışmaları

Bu aktiviteler ile baskı koşullarında etkin biçimde faaliyet gösterebilecek bir sivil toplum ağı olarak TİHE'nin kurulması için ortak stratejiler üretmeyi ve bir model oluşturmayı hedeflemektedir. Projeye katılacak sivil toplum aktörlerinin bilgi birikimleri ve deneyimleri TİHE'nin şekillendirilmesine katkı sağlayacak ve bu birikim ve deneyimler kurumsallaşmış bir yapı içerisinde yaygınlaştırılacaktır.

Bilgi ve deneyim paylaşımı toplantıları

29 Eylül 2018'de Diyarbakır'daki insan hakları kuruluşları ile birlikte, bölgesel sivil toplum örgütleri, ihraç edilen akademisyenler, sağlık ve hukuk çalışanları ve gazeteciler

ile bir araya gelinmiştir. 7 Ekim 2018'de ise İstanbul'da insan hakları kuruluşları ile bir araya gelindi ve TİHV'in travma ve insan hakları enstitüsü kuruluşuna ilişkin planları diğer katılımcılar ile paylaşıldı.

Her iki toplantıda da katılımcılar, ülkede süregelen koşullar, sahanın acil ihtiyaçları ve insan haklarının içine girdiği kriz ışığında, ağır ve ciddi insan hakları ihlalleri konusunda bağımsız bir enstitünün varlığının ihtiyaç olduğunu ifade etmişlerdir.

22 Ocak 2019 tarihinde İstanbul'da TİHE projesinin tüm paydaşlarının ve ilgili sivil toplum kuruluşlarının katılımı ile ilk yıl değerlendirme toplantısı gerçekleştirilmiş ve bilgi paylaşımı yapılmıştır. TİHE'nin gelecekteki işleyişine ilişkin fikir alışverişinde bulunulmuş ve işbirlikleri tartışılmıştır.

En az iki AB ülkesindeki travma ve / veya insan hakları enstitüleriyle ve ilgili üniversite bölümleriyle toplantılar

Viyana Üniversitesi Tıp Etiği ve Hukuku Enstitüsü (Avusturya), ARQ Psikotravma Uzman Grubu (Hollanda) Londra Üniversitesi Doğu ve Afrika Çalışmaları (SOAS), Uluslararası İnsan Hakları Hukuku Merkezi (Birleşik Krallık) ile iletişime geçilmiştir. ABD merkezli Ulusal Bilim Akademisi İnsan Hakları Sekreterliği ile iletişime geçilmiş ve TİHV ile enstitü kuruluşu çalışmaları üzerine işbirliği yapmak isteyecek akademisyen ve enstitülere, bu kurum aracılığıyla bir çağrı gönderilmiştir.

21 Kasım 2018'de ARQ Psikotravma Uzman Grubu ile Amsterdam'da bir araya gelinmiş ve enstitü kuruluş planları paylaşılmıştır. Toplantı neticesinde ARQ ile bir işbirliği üzerine anlaşma sağlanmıştır. Hem ARQ hem de TİHV'de birer çalışma grubu oluşturulmuş ve bir yol haritası çizilmesi üzerine çalışmalara başlanmıştır. 4-5 Mart 2019'da Birleşik Krallık'ta yer alan kurumlar ile bir araya gelinmiş ve TİHE ile SOAS Üniversitesi, Essex Üniversitesi ve Barış ve Demokrasi Araştırmaları Merkezi arasında kurulabilecek akademik ilişkiler ve işbirlikleri tartışılmıştır.

TİHE'nin kurulması için analiz raporu

Farklı disiplinlerden gelen akademisyenlerden oluşan "TİHE Akademisyen Çalışma Grubu", insan hakları aktivistleri, TİHV çalışanları ve gönüllülerinden oluşan bir çalışma grubu oluşturulmuştur. Bu çalışma grubu TİHE'nin organizasyonel modeli ve altyapısını ortaya çıkarmak üzere çalışmaya başlamıştır. Analiz raporu için altta yer alan başlıklarda çalışmalar yapılmaktadır:

² 1 Aralık 2017 tarihinde başlayan proje 30 Kasım 2019'da sona erecektir.

- Türkiye’de ve dünyada insan hakları ortamının karşı karşıya kaldığı güncel sorunların analizi
- Türkiye’deki insan hakları hareketinin kuvveti, zayıf yönleri ve potansiyeli; ayrıca karşılaşılabilecek yeni zorlukların değerlendirilmesi
- Ağır insan hakları ihlalleri ile mücadelede sahanın ihtiyaçlarının saptanması ve sahada çalışan sivil toplum aktörlerinin beklentilerinin değerlendirilmesi
- TİHV’in geçmiş ve güncel araştırma ve eğitim programlarının kapasitesinin değerlendirilmesi ve gerekli görülen revizyonlar
- TİHE’nin genel çerçevesinin çizilmesi: Çalışma alanı, amaçları, temel prensip ve yaklaşımları
- Türkiye ve dünyada benzer girişimlerin araştırılması
- TİHE’nin kurumsal yapısı ve fonksiyonlarının belirlenmesinde hukuki alternatiflerin saptanması
- Devlet eliyle travma ve insan hakları alanında güncel akademik tartışmaların incelenmesi
- Pilot program altında çalışma modellerinin düzenli olarak incelenmesi
- Paydaş analizi

TİHE için Pilot Program Kapsamında Yürütülen Faaliyetler

Pilot program kapsamında yürütülen faaliyetler ile insan hakları örgütleri ve hak temelli örgütler, akademisyenler ve insan hakları savunucuları arasında işbirliği ve deneyim paylaşımı yapılmış/yapılmakta, bu aktörlerin gelecekte TİHE’nin çalışma alanlarını oluşturacak olan dokümantasyon ve izleme, araştırma, eğitim ve rehabilitasyon alanlarında kapasitelerin gelişmesine de katkı sağlaması hedeflenmektedir.

Ağır/Ciddi İnsan Hakları İhlallerinin İzlenmesi ve Belgelenmesi

Kapatılan Gündem Çocuk Derneği çalışanları tarafından yürütülen, silahlı çatışma ortamlarında gerçekleşen çocuklara yönelik insan hakları ihlallerine odaklanan çalışmaya başlanmıştır. Çalışma ekibi 23 Temmuz 2018’de İzmir’de bir araya gelmiş ve bu toplantıda alınan karar sonucu mevcut raporlar üzerinden bir meta analiz çalışması başlatılmıştır ve sonuçlandırılmıştır. Meta analiz çalışmasının sonuçları üzerinden çalışma grubu mevcut rapor ve kaynaklardaki eksiklikleri tespit etmiş, çatışmalardan etkilenen bölgelerde görüşmeler aracılığıyla veri toplama çalışması hayata geçirilmiştir. Bu kapsamda Diyarbakır ve Ankara’ya üç ziyaret gerçekleştirilmiştir.

Çocuk haklarına yönelik ihlallerin belgelenmesi için bir kılavuz oluşturulacak ve çalışmanın kendisi de bir rapor haline getirilecektir.

Hasta Mahpuslar ve Sağlığa Erişim Üzerine Rapor

TİHV, TUHAD-FED ve Diyarbakır Barosu işbirliği ile, hasta mahpuslar ve sağlığa erişim koşulları üzerine raporlama çalışması başlamıştır. 24 Kasım 2018’de İstanbul’da gerçekleşen toplantıda hasta mahpusların sağlığa erişimde yaşadıkları hak ihlalleri üzerine bilgi paylaşımı yapılmış, veri toplama metodolojisi ve belgeleme tartışılmıştır. Çalışmanın takvimi oluşturulmuştur. İHD ve CISST ile görüşme yapılmış ve sahada yapılacak belgeleme çalışması üzerine işbirliği gündeme alınmıştır. 12-13 Ocak 2019 tarihlerinde Diyarbakır’da Diyarbakır Barosu’nun koordinasyonunda yürütülen çalışmada belgeleme ve raporlama konusunda verilen eğitimin yanı sıra Cezaevi Komisyonu ve TUHAD-FED ile uygulamaya yönelik meseleler ele alındı.

Çatışma Bölgelerinde Bağımsız İnceleme Ziyaretleri ve Raporlar

Ağır insan hakları ihlallerinin görünür kılınması, adalet ve onarım süreçlerine katkı sağlamak amacıyla bağımsız heyetlerin hakikat çalışmaları önem taşımaktadır. Bu konuda var olan bilgi ve deneyimlerin ışığında bağımsız ziyaretlere ilişkin kılavuzların gözden geçirilmesi, hazırlık ve planlama konusunda yapılacak çalışmaları ortaklaştırmak için bir çalışma başlatılmıştır. TİHV ortamında yapılan değerlendirmeler ve İzmir’de yapılan eğitimler ışığında Cizre’de 2015 yılındaki sokağa çıkma yasakları ve askeri operasyonlardan sonra bölgedeki onarım süreçlerini gözlemlemek amacıyla bir ön ziyaret gerçekleştirilmesine karar verilmiştir. 26-28 Kasım 2018’de hekim, adli tıp uzmanı, sosyal çalışmacı ve belgeleme uzmanından oluşan bir TİHV heyeti Cizre’de bağımsız inceleme ziyareti kapsamında ön inceleme gerçekleştirmiştir. Ziyaret öncesi Şırnak Tabipler Odası ve Baro ile iletişime geçilmiştir. Ziyaret sırasında Şırnak Endüstri ve Ticaret Odası, Şırnak Esnaf ve Zanaatkarlar Odası, Şırnak Tabip Odası, Şırnak Barosu, Bisiklet ve Doğa Derneği, Özgür Hukukçular, EĞİTİMSEN ve KESK ile görüşülmüş ve yapılan değerlendirmelere dair bir ön inceleme raporu hazırlanmıştır.

Araştırma ve Eğitim Programları

Akademisyenlerle Ağır / Ciddi İnsan Hakları İhlalleri ve Travma Alanında Ortak Çalışma

Yürütülen araştırma ve koordinasyon çalışmalarının yanı sıra 11 BAK akademisyeninden oluşan bir çalışma grubu, TİHV’in 28 yılda gerçekleştirdiği araştırma ve eğitim faaliyetlerinin analiz çalışmasına başlamıştır. Bu çalışma ile TİHE kuruluş çalışmalarına katkı

yaratmak amaçlanmaktadır. Kuruluşundan itibaren tüm TİHV araştırma faaliyetlerinin envanteri çıkarılmış ve konu başlıklarına göre kategorize edilmiştir. Farklı disiplinlerden gelen akademisyenlerden oluşan çalışma grubu tarafından güncel olarak Türkiye’deki ağır insan hakları ihlalleri ile mücadelede ihtiyaç duyulan alanlara cevap verebilecek bir araştırma ajandası oluşturmak hedeflenmiştir.

TİHV’in Etik Kurulu’nun geçmiş çalışmaları incelenmiş ve TİHE çatısı altında gerçekleştirilecek çalışmalara yönlendirici bir rolde dâhil olabilecek bir yapıya gelmesi için revize edilme çalışmaları başlamıştır.

Araştırma Çalışması

Türkiye’deki farklı grupların özel ihtiyaçlarını belirlemek amacıyla farklı sosyal grupların travma deneyimindeki benzerlikler ve farklılıklar üzerine bir araştırma çalışması başlatılmıştır. Çalışma, Türkiye’de sosyal travmanın, devlet tarafından uygulanan baskı ve siyasal şiddet süreçlerindeki değişimler sonucu yeni bir boyut kazanmış olduğu varsayımına dayanmaktadır. Sosyal ve bireysel düzeyde travma deneyimleri üzerine ana gruplar belirlenmiştir. (1) Olağanüstü hal uygulamalarından etkilenen kişiler (2) Darbe girişimiyle ilişkilendirilen kişiler (3) Silahlı çatışma, operasyonlar ve sokağa çıkma yasaklarından etkilenen kişiler (4) Bombalı saldırılar dâhil olmak üzere sivillere yönelik saldırılardan etkilenen kişiler (5) LGBTI bireyler. Farklı gruplara yönelik 120 kişi ile yapılacak görüşmeler planlandıktan sonra görüşmeler 2018 yılı İlkbaharında başlamıştır. 2018 yılı Kasım ayı sonunda görüşmeler tamamlanmış ve deşifre edilmiştir. Analiz süreci 2018 yılı Aralık ayında başlamıştır, araştırma raporu ise 2019 yaz döneminde tamamlanacaktır.

Eğitim programları

TİHV tarafından sürdürülen eğitim çalışmalarının yanı sıra “İnsan Hakları ihlallerinin izlenmesi, belgelenmesi ve raporlanması” üzerine insan hakları savunucuları ile akademisyenleri bir araya getirmeyi hedefleyen iki eğitim tasarlanmış ve gerçekleştirilmiştir.

İnsan hakları ihlallerinin izlenmesi, belgelenmesi ve raporlanması üzerine eğitim programı:

27-28 Ekim 2018’de gerçekleşen ilk eğitim programı, insan hakları savunucularının ağır / ciddi insan hakları ihlalleri ve travma ile ilişkili konularda araştırma yapımlarına olanak sağlamak, ortak araştırma programları yürütme kapasitelerini ve yeteneklerini artırmak amacıyla gerçekleştirilmiştir. Bilimsel araştırma yöntemleri, cinsiyet perspektifi, araştırma etiği, görüşme teknikleri,

veri toplama ve istatistiksel değerlendirmeler ile nitel araştırma üzerine oturumlardan oluşmuştur.

Araştırma etiği ve yöntemleri üzerine eğitim programı

10-11 Kasım 2018’de gerçekleşen ikinci eğitimde sorundan soruya insan hakları araştırmalarında ve uygulamalarında bilimsel yöntemler, araştırma teknikleri ve etik konular üzerine odaklanılmıştır. Veri toplamanın ötesinde, insan hakları alanında belgelemenin, bilimsel bilgiler ışığında ve katkısı ile nasıl iyileştirilebileceği üzerine bir tartışma yürütülmüştür.

Operasyonel işbirlikleri ve ağ oluşturma

Rehabilitasyon ve psikososyal destek konusunda operasyonel işbirliğinin sürdürülebilirliğine katkıda bulunmak ve travma gören gruplara rehabilitasyon hizmeti veren sivil toplum örgütleri ile bilgi ve deneyim paylaşımı yapmak amacıyla görüşmeler gerçekleştirilmeye başlanmıştır.

İlk psikososyal destek koordinasyon toplantısı 27 Eylül 2018’de Mardin’de gerçekleştirilmiştir. TİHV çalışanlarından oluşan bir ekip bugüne kadar travmatik deneyimleri olanlara yönelik rehabilitasyon ve psikososyal destek süreçlerine katılan uzman ve sivil toplum örgütleri ve yerel ağlar ile bir araya gelmiştir.

Tıbbi ve psikolojik destek

Çatışma bölgelerinde ağır ciddi insan hakları ihlallerine maruz kalan beş kişi, TİHV’in tıbbi ve ruhsal destek programına dahil edilmiştir. Bu grup içinde yer alan üç kişi zorla kaybettirilen kişilerin yakınları, iki kişi ise uzun yıllar cezaevinde kalmış ve sağlık haklarına erişimin engellenmesi de dahil olmak üzere ağır hak ihlallerine maruz kalmış kişilerdir. Ağır / ciddi insan hakları ihlallerine maruz kalmış 50 kişiye (çatışma bölgelerindeki bireyler ve bombalı saldırılardan etkilenenler başta olmak üzere) tıbbi ve psikolojik destek sağlanması hedeflenmektedir.

4.3. İnsan Hakları Savunucusu Olan Akademisyenleri Destekleme Projesi³

Özellikle İzmir’de son dönemde üniversiteden “ihraç edilen” akademisyen arkadaşlarımız ile birlikte hazırlanan ve Avrupa Komisyonu’na iletilen iki yıllık proje başvurusunun kabul edilmesi üzerine 1 Aralık 2017 tarihinde proje başladı.

Proje ile Türkiye’de hak ihlaline uğrayan akademisyenleri ve sivil toplum aktörlerini desteklemeyi ve güçlendirmeyi amaçlanmaktadır. Proje kapsamında insan hakları

³ 1 Aralık 2017 tarihinde başlayan proje 30 Kasım 2019’da sona erecektir.

alanındaki çalışmaları ve söylemleri nedeniyle siyasi, idari ve hukuki baskılara maruz kalan akademisyenlerin (hem psiko-sosyal hem de akademik faaliyetleri açısından) desteklenmesi, sivil toplumla bağlarının kuvvetlendirilmesi ve bu yolla insan hakları aktörlerinin kapasitelerinin artırılması hedeflenmektedir. Projenin nihai hedefi, insan hakları alanında disiplinler-arası ve bütünsel bir yaklaşımın olanaklarını yaratarak yenilikçi bir çalışma modeli geliştirmektir.

Proje, İzmir’de ikamet eden ve “Bu suça ortak olmayacağız!” bildirisine imza attığı için KHK’larla ihraç edilmiş olan 12 akademisyen tarafından TİHV bünyesinde yürütülmektedir.

Bu projenin de aynı zamanda “Travma ve İnsan Hakları Enstitüsü” nün kuruluş sürecine de önemli katkı sağlaması beklenmektedir.

Akademisyenlerin Korunması ve Güçlendirilmesi

İnsan Hakları Rehberi: Hak ihlaline uğramış akademisyenlere hukuki ve psiko-sosyal destek kanallarını aktaran İnsan Hakları Rehberi’nin içeriği, gönüllü avukatlar ve uzman psikologlardan oluşan bir ekip tarafından projeyi yürüten akademisyenlerle birlikte hazırlanmış ve rehberin hukuki bölümü en güncel bilgileri (OHAL dönemi sonrasında yaşanabilecek gelişmeleri) içerecek şekilde Kasım 2018 tarihi itibarıyla tihvakademi.org.tr sitemizde yayımlanmıştır.

Rehber, kamudan ihraç edilen, üniversitelerin kapatılması, sözleşmelerin yenilenmemesi gibi nedenlerle artık üniversitede olmayan ve halen üniversitelerde çalışmakta olan akademisyenlere yönelik hazırlanmıştır. Amaç, akademiye karşı karşıya kalın/kalınabilecek hak ihlalleri nedeniyle yaşanan mağduriyetlerin, maddi-manevi hak kayıplarının telafisi için yapılacak hukuksal başvurularda izlenecek yol ve yöntemlerin haritasını çıkarmaktır. Bu saikle rehber, hak ihlallerinin tespitini, idari ve adli soruşturmalara ve hak arama yollarına ilişkin hukuki bilgileri, ilgili mevzuat ve dilekçe örneklerini içermektedir.

İnsan Hakları Rehberi projenin sonunda Türkçe olarak 1500 adet basılacak ve çeşitli bölgelerdeki sivil toplum örgütleri, sendikalar ve dayanışma ağları kanalıyla dağıtılacaktır.

Uluslararası Dayanışma Kampanyası: Türkiye’de akademisyenlerin yaşadığı hak ihlalleriyle ilgili uluslararası sivil toplum aktörlerini ivedilikle bilgilendirmek, ulusal ve uluslararası kamuoyunda farkındalık yaratmak amacıyla taşıyan bu faaliyet kapsamında öncelikle insan hakları örgütlerini, akademik alandaki ulusal ve uluslararası mesleki organizasyonları, AB’deki yükseköğrenim kurumlarını içerecek bir iletişim ağı organize edilmiştir. Şu anda ileti-

şim ağı, yurtdışındaki üniversitelere, akademik birliklere, insan hakları örgütlerine, AB’de insan hakları ve eğitim komisyonlarına mensup 250 katılımcıyı içermektedir.

Ayrıca dayanışma kampanyası kapsamında, “İnsan Hakları İçin Akademisyenler” başlığını taşıyan ve temelde akademisyenlerin yaşadığı hak ihlallerine, Türkiye’de ciddi bir tahribata uğramış akademik özgürlük ve ifade özgürlüğüne dikkat çekmeyi amaçlayan bültenler hazırlanmıştır. Bugüne kadar sayısı 4’e ulaşmış bu Türkçe ve İngilizce bültenler, periyodik olarak hem projenin internet sitesinde yayımlanmakta hem de mevcut iletişim ağıyla bizzat paylaşılmaktadır. Nisan 2018’de “Barış İçin Akademisyenlere Yönelik Baskı ve İhlaller” temasıyla ilki yayımlanmış olan bültenimizi, Temmuz 2018’de “Olağanüstü Koşullarda Üniversite” temalı bülten izlemiştir. En güncel bilgileri dayanışma ağıyla paylaşmayı hedeflediğimiz bültenlerimizden üçüncüsü Aralık 2018’de, “Barış İçin Akademisyenlere Yönelik Yargı Süreçleri” temasıyla adil yargılanma hakkının ihlaline dikkat çekmek için hazırlanmıştır. Son bültenimiz ise, merkezine Barış İçin Akademisyenlerin kurucusu olduğu alternatif akademik oluşumları koyarak, “Türkiye’de Akademisyen Aktivizminin bir Örneği Olarak Barış Akademisyenleri” temasıyla Nisan 2019’da yayımlanmıştır. Bu bültenler dışında, İngilizce ve Türkçe olarak “Barış İçin Akademisyenler Vakasının Kısa Tarihi” isimli bir rapor hazırlanarak, benzer şekilde hem web sitemizde hem de dayanışma ağıyla paylaşılmıştır.

Ayrıca proje tanıtımını yapan 2000 adet broşür basılmıştır.

Öte yandan dayanışma kampanyasında TİHV’den 2 temsilciden oluşan bir heyet, 2019 sonbahar aylarında iki AB ülkesine iki ziyaret düzenleyecek; üniversiteler ve akademik kurumlar, akademisyenler ve öğrenci birlikleri, hak örgütleri, Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisi, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi vb. ilgili kurumlarla görüşerek brifing sunacaktır.

İnteraktif workshop: İhraç edilen akademisyenlerin psiko-sosyal olarak güçlendirilmesini ve bu konuda yaşanan yeni hak ihlallerinin yarattığı sosyal travmanın profesyoneller arasında değerlendirilmesini hedefleyen bu faaliyet alanı üç ayaktan oluşmaktadır. İlk ikisi, ihraç edilen akademisyenlerin bu süreçte yaşadıkları psiko-sosyal travmalara yönelik olarak İzmir ve İstanbul’da uzman ruh sağlıkçıların danışmanlığında düzenlenen grup terapileridir. Her iki çalışmada başlangıçta grup bazında sorunlar ve ihtiyaçlar belirlenmiş, sonraki seanslar bu doğrultuda şekillenmiştir. 2018 yılında İzmir’de 12 ihraç edilmiş akademisyenin katılımıyla beş seans düzenlenmiş olup 2019’da ayda bir kez olmak üzere toplam 5 seansa ulaşacak şekilde grup terapisi devam edecektir. İstanbul’da grup terapisi Marmara

Bölgesi'nden katılan ihraç edilmiş 14 akademisyenin oluşturduğu grupla TİHV'in gönüllü ruh sağlıkçıları tarafından sürdürülmüştür.

Üçüncü workshop serisi, akran-görüşü/değerlendirmesi ve bilgi ve deneyim paylaşımı yoluyla İzmir'de travma konusunda çalışan ruh sağlıkçılarının kapasitesini artırmaya yönelik düzenlenmiştir. Bu amaçla TİHV ve Psiko-Sosyal Dayanışma Ağı'nın gönüllü psikolog ve psikiyatristlerinden oluşan 20 kişilik bir katılımcı grubuyla Kasım 2018'de 90 dakikalık "peer-vision" çalışmalarına başlanmış ve seanslar 10 hafta boyunca devam etmiştir.

İnsan Haklarını Korumak ve Desteklemek için Akademisyenlerin Çalışmalarının Kolaylaştırılması

Eğitimler: Proje bünyesinde biri halka açık, diğeri insan hakları aktivistlerine yönelik iki farklı eğitim programı hayata geçirilmiştir: insan haklarının felsefi, sosyal ve hukuki temellerini güncel problemlerle bir arada ele almayı hedefleyen Haklarla Düşünmek seminerleri 14 Mart 2018 tarihinde başlamıştır. Bugüne kadar dersler, 52 farklı kurumdan gelen toplam 670 kişi katılımcı tarafından izlenmiştir. Mayıs 2019 itibariyle toplam 20 ihraç edilmiş akademisyen tarafından sunulmuş olacak bu eğitim seminerlerinin programında şu dersler yer almıştır:

İnsan Haklarının Felsefi Temelleri (Nilgün TOKER)

İnsan Hakları Tartışmaları ve Pratiğinin Tarihsel Gelişimi (Kasım AKBAŞ)

Demokrasi ve İnsan Hakları Arasında Zorunlu Bir İlişki Var mı? (Serdar TEKİN)

İşkencenin Değişen Yüzü (Ümit BİÇER)

Travmaya Neden Olanlar ve Uğrayanlar (Melek GÖREGENLİ)

Toplumsal Cinsiyet ve İnsan Hakları (Hatice YEŞİLDAL)

Geçmişten Günümüze Türkiye'de Üreme ve Cinsel Hakların Durumu (Aslı DAVAS)

Savaş, Göç ve Mülteciler (Cem TERZİ)

Türkiye'nin Göç Gündemi (Cansu AKBAŞ DEMİREL)

Birlikte Yaşamı Haklarla Kurmak (Lülüfer KÖRÜKMEZ)

Savaşın Panzehiri: Barış Dili (Zerrin KURTOĞLU)

Bir İnsan Hakkı Olarak Barış Hakkı (Kıvılcım TURANLI YÜCEL)

Sağlık Hakkı (Feride AKSU TANIK)

Davranışsal İktisat, Karar Verme Süreçleri ve Seçmen Kararını Etkileyebilecek Öneriler (Eren KIRMIZIALTIN)

Yurttaşın Bütçe Hakkı (Aydın ARI)

Medeni Ölüm (Elçin AKTOPRAK, Dinçer DEMİRKENT)

Fail, Tanık, Mağdur ve Diğerleri (Esra DABAĞCI)

Bir Hak Talebi Olarak İklim Adaleti (Nermin BİTER)

Temel Bir İnsan Hakkı Olarak Temiz ve Erişilebilir Enerji Politikası (Mühdan SAĞLAM)

Haklarla Düşünmek Seminerleri Haziran 2019'da Gözde Özdikmenli'nin "Savaş, Göç ve Çocuk Hakları", Hanifi Kurt'un "Çocuk hakları ve Medya", Ekim 2019'da Güldem Özatağan'ın "Güncel Gıda Rejiminin 'İçinde' ve 'Karşısında' İzmir" ve Caner Murat Doğançayır'ın "Türkiye'de Güncel Gıda Rejimi Nasıl Kök Saldı? Yasal bir Kronoloji" dersleriyle devam edecektir.

TİHV ve diğer STK çalışan ve gönüllüleri için düzenlenen İnsan Hakları Eğitim Programı ise insan haklarını disiplinler arası bir yaklaşımla aktararak temelde sivil toplumun kapasitesini artırmayı hedeflemektedir. Ağustos 2018 tarihine kadar ihtiyaç belirleme ve müfredat oluşturma çalışmaları süren 10 haftalık bu eğitim prog-

ramı, İzmir'de farklı STK'lardan gelen 20 katılımcıyla 17 Ekim-26 Aralık 2018 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Her dersin projeyi yürüten ihraç edilmiş akademisyenler tarafından verildiği bu eğitim programında "insan hakları kavramı; insan hakları ihlallerinin kapsamı; hak ihlallerinin nedenleri olarak savaş ve şiddet; tahakküm ve ayrımcılık; insan hakları savunucularının özellikleri; olağanüstü koşullarda insan hakları savunucularının korunması; hak ihlallerinin sonuçları olarak insanlıktan çıkarma, değersizleştirme, dezavantajlı gruplar yaratma ve toplumsal çözülme; bireysel ve toplumsal travmalar; insan hakları savunucularının mücadele ve müdahale yöntemleri; İnsan Hakları ihlallerinde tedavi/rehabilitasyon ve onarım mekanizmaları; insan hakları alanında

savunuculuk ve politika etkileme faaliyetleri” gibi konular yer almaktadır.

Aktivistlere yönelik olan İnsan Hakları Eğitimi, yine 20 kişilik bir katılımcı grubuyla bu kez Diyarbakır’da 12 ve 18 Mayıs 2019 tarihlerinde 20 saatlik bir programla devam edecektir.

İşbirliği Mekanı: Projenin yürütüleceği ve aynı zamanda TİHV İzmir Temsilciliği ile beraber çalışmaya imkân veren koşullardaki ofis, İşbirliği Mekânı olarak 20.02.2018 tarihinde yapılan bir açılışla resmi olarak hayata geçmiştir. Mekan, ihraç edilen akademisyenlerin hem bir araya gelip toplantılar düzenleyebilecekleri hem de mevcut çalışma odalarıyla akademik çalışmalarını yürütebilecekleri şekilde düzenlenmiştir. Bunun için 177 kitaptan oluşan bir insan hakları kütüphanesi kurulmuş olup kütüphanenin kapasitesi her geçen gün artmaktadır.

Uzaktan Eğitim Sisteminin Kurulması: Gelecekte Travma ve İnsan Hakları Enstitüsü’nde verilecek derslerin altyapısını oluşturacak uzaktan eğitim sisteminin kurulması için öncelikle fizibilite çalışması yapılmıştır. Bu amaçla, 14- 15 Nisan 2018 tarihlerinde Ankara’da İnsan Hakları Okulu tarafından düzenlenen beceri eğitime katılım gösterilmiştir. Ardından Kasım 2018’de uzaktan eğitim sistemi için teknik altyapı (web domain ve hosting) temin edilmiştir. 25 Mart 2019’da eğitim stratejisinin belirlenmesi ve örnek uygulamaların incelenmesi için bir “eğiticilerin eğitimi” gerçekleştirilmiştir. Ders içeriklerinin uzaktan eğitime uygun hale getirilmesine yönelik çalışmalar halen devam etmektedir. Projenin sonunda sistemin uygulamaya konulması yolunda hazırlık aşamasının tamamlanması öngörülmektedir.

Akademik Özgürlüğe Yönelik İhlalleri ve Kısıtlamaları Belgelemek: İhraç edilmiş akademisyenlerin maruz kaldığı insan hakları ihlallerini, bunların travmatik etkilerini ve travmayla nasıl başa çıktıklarını belgelemek ve raporlamak amacıyla taşıyan bu araştırma, anket ve mülakat olmak üzere iki aşamadan oluşmaktadır. Şubat 2018’de farklı disiplinlerden gelen akademisyenlerin yer aldığı bir araştırma ekibi kurulduktan sonra, örneklem çalışmasına başlanmıştır. Bunun için Kanun Hükmünde Kararnameler tek tek incelenmiş ve Türkiye üniversitelerinden ihraç edilmiş 5882 akademisyeni içeren bir veritabanı oluşturulmuştur. Bu veritabanı farklı değişkenleri içerecek şekilde haritalandırılmış ve bu harita tihvakademi.org.tr sitesinde yayınlanmıştır.

Veritabanı işlenecek şekilde düzenlendikten sonra, araştırmanın kavramsal çerçevesi için yoğun bir literatür çalışmasına girişilmiştir. İnsan hakları ihlallerini “sosyal travma” kavramıyla birlikte okumaya imkan veren 60 soruluk anket formunun değerlendirilmesi için iki uzman paneli düzenlenmiştir. Travma çalışmaları konusunda

deneyimli 4 ruh sağlığıncının katıldığı ilk panelin ardından sosyal bilimler alanında çalışan 3 akademisyenin katılımıyla ikinci panel Mayıs 2018 tarihinde organize edilmiştir. Son olarak anket formu değerlendirme için hukukçulara gönderilmiştir.

Uzman panellerin ardından saha çalışmasını yürütecek akademisyenler için Haziran ve Temmuz 2018’de veri toplama eğitimleri yapılmıştır. İlk eğitim projenin araştırma koordinatörü tarafından, ikinci eğitim ise hassas görüşme tekniklerini ele alan bir psikoloğun danışmanlığında gerçekleştirilmiştir. Haziran 2018’de yapılan pilot anket çalışmasının ardından, saha araştırması Ağustos 2018’de başlamıştır. Nisan 2019 itibarıyla Ankara, İstanbul, İzmir, Karaburun, Muğla, Bursa, Eskişehir, Diyarbakır ve Mersin’de 236 akademisyenle anket yapılmıştır. Benzer şekilde Ankara, İstanbul, Bursa ve Muğla’da 30 akademisyenle mülakat tamamlanmıştır. Anketlerden elde edilen verilerin proje kapsamında temin edilen SPSS programına girişleri ve mülakatların transkripsiyonları eşgüdümlü ilerlemektedir. Yazım aşamasına Temmuz 2019’da başlanacak olan araştırma raporu Kasım 2019’da yayınlanacak ve kamuoyuyla paylaşılacaktır.

Belgesel Film: Barış İçin Akademisyenlerin imza sürecinden itibaren yaşadıklarına ve yürüttükleri dayanışma sürecine odaklanan *Karanlıkta Şarkı Söylemek* adını taşıyan belgesel filmin prodüksiyon aşaması tamamlanmıştır. Filmin çekimleri İzmir, Eskişehir, Dersim, İstanbul, Kocaeli ve Mersin’de gerçekleştirilmiştir. Barış İçin Akademisyenlerin tarihsel süreci Ankara Dayanışma Akademisi, Eskişehir Okulu, Kampüssüzler, Dersim Dayanışma Akademisi, TİHV Akademi, İzmir Dayanışma Akademisi, Kocaeli Dayanışma Akademisi ve Sokak Akademisine mensup akademisyenlerle yapılan görüşmelerle aktarılmaktadır. Filmin post-prodüksiyon aşamasına Kasım 2018’de başlanmıştır.

Akademik Tahribat Üzerine Araştırma: Bu araştırmanın amacı Türkiye’deki üniversitelere ve akademisyenlere yönelik devletin sistematik müdahalesini belgelemek ve analiz etmektir. Araştırmanın temel varsayımı Türkiye’deki siyasal bağlamın akademik özgürlüğün engellenmesi ile olan ilişkisidir. Böylelikle çalışma Türkiye’deki akademik tahribat, insan hakları ihlalleri ve bu sürece götüren politik, idari, hukuki mekanizmalar arasındaki bağlantıyı açığa çıkarmayı amaçlamaktadır. Üniversitelerdeki tedbir rejiminin yapısal özelliklerine odaklanan bu araştırma, akademik tahribatı hem süreç hem de çıktılar olarak ele almaktadır. Bu amaçla öncelikle şimdiye kadar yayınlanmış Kanun Hükmünde Kararnameler analiz edilmiş ve onunla eş zamanlı ilerleyen literatür araştırması tamamlanmıştır. Raporun tamamı Kasım 2019’da yayınlanacak ve kamuoyuyla paylaşılacaktır.

Sivil Toplum Aktörleriyle Dört Bölgede Atölye Çalışmaları: Araştırma çalışmalarının bulguları ve sonuçları (Aktiviteler 3.1 ve 3.3), projenin son iki ayında dört ilde (İstanbul, İzmir, Ankara ve Diyarbakır) düzenlenecek bir günlük atölyeler vasıtasıyla yerel sivil toplum aktörleri ile paylaşılacaktır. Atölyelerde yerel sivil toplum aktörlerinin geribildirimleri alınacak ve taslak raporlar buna göre revize edilecektir.

Proje Değerlendirme Raporunun Hazırlanması: Projenin yeniliklerinden biri, akademisyenler, TİHV ve diğer insan hakları aktörleri arasında mevcut baskı ortamında deneysel bir ortaklık modeli gerçekleştirme girişimidir. Projenin sonunda, uygulanan ortaklık çerçevesini ve katılımcıların deneyimlerini değerlendiren bir raporun hazırlanması öngörülmektedir. İlgili raporda, ortaklaşa yürütülen çalışmalardan elde edilen deneyim ve bu projenin akademisyenlerin risk altındaki insan hakları savunucuları olarak güçlenmesine nasıl katkıda bulunduğu ele alınacaktır. Bu deneyim, sivil toplum ağı olarak faaliyet gösterecek Travma ve İnsan Hakları Enstitüsü kapsamında, akademisyenler ile sivil toplum aktörleri arasında ortak çalışma, üretim ve eylemleri mümkün kılacak sürdürülebilir, esnek, açık ve bağımsız bir modelin oluşturulmasına katkıda bulunacaktır.

4.4. İşkenceye Karşı Veri Tabanı (GATE) Projesi

TİHV, İşkence Mağdurları için Uluslararası Rehabilitasyon Konseyi (IRCT) bünyesinde yürütülmekte olan ve Aralık 2017’de başlayan GATE projesinde Avrupa bölgesi merkezi olarak yer almaktadır. Proje, TİHV’in uygulayıcı merkez statüsünde olduğu “Cezasızlıkla Mücadelede Veri” (Ocak 2016 – Mart 2017) projesinin devamı niteliğinde olup Eylül 2019’da sona erecektir. IRCT üyeleri tarafından tasarlanan ve uygulayıcı merkezlerin katkısıyla geliştirilen veri tabanı, dünyanın farklı bölgelerinde 43 rehabilitasyon merkezinde kullanılmaktadır. GATE projesi kapsamında TİHV, Avrupa bölgesi merkezi olarak Macaristan ve Kosova’da iki merkeze (Cordelia ve KRCT) veri tabanının kullanımı, veri güvenliği ve sorumlu veri yönetimi gibi konularda destek sağlamaktadır. Bunun yanı sıra, TİHV İstanbul Tedavi ve Rehabilitasyon Merkezi’yle sınırlı olacak şekilde başvuru bilgileri veri tabanına girilmekte, elde edilen istatistik raporlar periyodik olarak IRCT merkezine gönderilmektedir. Mayıs 2018 itibarıyla bu proje kapsamında yürütülmüş faaliyetler aşağıdaki gibidir:

- 8-9 Şubat 2018’de Kosova (Priştina’da KRCT) ve Macaristan’da (Budapeşte’de Cordelia) iki rehabilitasyon merkezine iki günlük ziyaretler yapıldı.

- 12-16 Mart 2018’de Danimarka’da (Kopenhag) düzenlenen 5 günlük “Veri Güvenliği ve Sorumlu Veri Yönetimi Eğiticiler Eğitimi”ne TİHV adına proje çalışanı ve TİHV İstanbul temsilciliği hekimi katıldı.
- 28-30 Mayıs 2018’de İstanbul’da Cordelia ve KRCT çalışanlarına yönelik “Veri Güvenliği ve Sorumlu Veri Yönetimi Eğitimi” düzenlendi.
- 25-27 Şubat 2019 tarihinde Kosova (Priştina’da KRCT) rehabilitasyon merkezinde TİHV tarafından deneyim paylaşımı/eğitim programı düzenlendi.
- 11-13 Mart 2019 tarihinde Macaristan’da (Budapeşte’de Cordelia) rehabilitasyon merkezinde TİHV tarafından deneyim paylaşımı/eğitim programı düzenlendi.

4.5. Ödüller

4.5.1. Uluslararası Psikanaliz Birliği 2019 ödülü

TİHV İstanbul tedavi ve rehabilitasyon merkezimizin bünyesinde, ağır insan hakları ihlalleri ve işkenceye uğrayanlara yönelik, psikanalistlerin ve psikanalitik çevrenin katılımı ve katkısı ile yıllardır sürdürülen Psikanalitik Psikoterapi Programımız, Uluslararası Psikanaliz Birliği (IPA) tarafından, “IPA in the Community Award in Humanitarian Organisations” ödülüne değer görülmüştür.

İşkence görenlere yönelik bu değerli olanağın yaratılmasında ve sürdürülmesinde emek veren tüm çalışanlarımız başta olmak üzere, gayret ve özveri ile sürece katkı sunan herkese teşekkür eder ve bu onur verici ödül için kutlarız.

4.5.2. Arkadaşlarımızın Aldığı Ödüller

Bu dönemde arkadaşlarımızın aldığı tüm ödüller hepimiz için bir gurur kaynağı olmuştur.

- 28 Kasım 2018 tarihinde Almanya’da düzenlenen bir tören ile Albert Osswald Derneği tarafından 1994 yılında verilmeye başlanan ‘Hessen Barış Ödülü’nü başta işkence mağdurlarının rehabilitasyonu için gösterdiği çabanın yanı sıra ve işkencenin araştırılması ve belgelenmesine yönelik çalışmaları nedeniyle Türkiye İnsan Hakları Vakfı Başkanı Adli Tıp Uzmanı Prof. Dr. Şebnem Korur Fincancı’ya verilmiştir.
- İnsan hakları savunucusu ve yayıncı Ayşenur Zarakolu adına İnsan Hakları Derneği (İHD) İstanbul Şubesi tarafından bu yıl 17’ncisi verilen Ayşenur Zarakolu Düşünce ve İfade Özgürlüğü Ödülleri’ 9 Mayıs 2019 tarihinde İstanbul’da düzenlenen bir tören ile Türkiye İnsan Hakları Vakfı Başkanı Prof. Dr. Şebnem Korur Fincancı, Özgür Gündem’le dayanıştığı için Bakırköy

Cezaevi'nde hapsedilen gazeteci Ayşe Düzkan ve Silivri Cezaevi'nde tutulan Anadolu Kültür Yönetim Kurulu Başkanı ve hak savunucusu Osman Kavala'ya verilmiştir.

- iii. 2019 Martin Ennals ödülü finalistlerinden olan İHD Eş Genel Başkanı ve aynı zamanda TİHV Kurucular Kurulu Üyesi Eren Keskin'in yurtdışı seyahat yasağı devam ettirildiği için 13 Şubat 2019 Cenevre' de düzenlenen ödül törenine katılamaması nedeniyle, ödülü 9 Mayıs 2019 tarihinde Ankara'da düzenlenen bir tören ile kendisine verilmiştir.

Martin Ennals Ödülü jürisi dünyanın önde gelen on insan hakları kuruluşundan oluşmuştur: Af Örgütü, FIDH, Human Rights First (Önce İnsan Hakları), HURIDOCS, ISHR (Uluslararası İnsan Hakları Servisi), Brot für die Welt, Front Line Defenders, Human Rights Watch. (İnsan Hakları İzleme), ICJ (Uluslararası Hukukçular Komisyonu) ve OMCT (İşkence Karşıtı Dünya Organizasyonu)

4.6. Türkiye İnsan Hakları Vakfı İşkence Görenlerin ve Yakınlarının Tedavi ve Rehabilitasyon Sürecinde Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Çalışması

İşkence ve kötü muameleyle maruz kalmış kişilere ve yakınlarına Türkiye İnsan Hakları Vakfı tarafından sunulan tedavi ve rehabilitasyon hizmetleri sırasında toplumsal cinsiyet eşitliğine gerekli özen ve hassasiyetin gösterilmesi için tedavi ve rehabilitasyon öncesinde, sürecinde ve sonrasında özen gösterilmesi konusu 2013 yılından itibaren vakfımızın özel bir gündemi idi. Bu kapsamda tüm merkezlerimizin katılımı ile 2018 yılında özel bir çalışma yürütülmüş ve "Türkiye İnsan Hakları Vakfı işkence görenlerin ve yakınlarının tedavi ve rehabilitasyon sürecinde toplumsal cinsiyet eşitliği" belgesi hazırlanmaktadır.

Söz konusu belgede tedavi ve rehabilitasyon çalışmalarında toplumsal cinsiyet eşitliği konusu iki ana başlık çerçevesinde ele alınmaktadır. Öncelikle maruz kalınan işkence ve kötü muamele yönteminden bağımsız olarak tüm TİHV başvurularına sunulan tedavi ve rehabilitasyonun toplumsal cinsiyet eşitliği prensiplerine uygun olarak sürdürülmesi için yapılması gerekenlere değinilmektedir. Belgenin devamında ise cinsel işkence ve kötü muameleyle maruz kalanların tedavi ve rehabilitasyon süreçlerinin nelere dikkat edilmesi gerektiği üzerinde durulmaktadır.

Bu belgenin de yol göstericiliğinde tüm ortamımızın kuvvetlendirilmesi önümüzdeki dönemin özel bir başlığı olacaktır.

4.7. TİHV Çalışanlarının Sorun, İhtiyaç ve Taleplerini Tespit Anketi

Özlük Hakları Komisyonumuz tarafından hazırlanan ve dört bölüm altında (Çalışma ortamı, İş tanımı, Özlük hakları ve Vakıf içi ilişkiler) 28 sorudan oluşan anket 2018 yılında tüm Vakıf çalışanları arasından 45 kişiyle gerçekleştirilmiştir. Söz konusu anket dört bölüm altında (Çalışma ortamı, İş tanımı, Özlük hakları ve Vakıf içi ilişkiler) 28 sorudan oluşmaktadır.

Ankete verilen yanıtlar, yanıtlarda yer alan çözüm önerileri üzerine çalışmalar sürmektedir. Çözüm önerilerini de gözetken Özlük Hakları Komisyonumuzun çalışmalarının önümüzdeki çalışma dönemine ışık tutacağı aşikardır.

4.8. TİHV Temsilcilik ve Merkezlerinin Çalışmaları

4.8.1. TİHV Diyarbakır Temsilciliği

- 15 Mart 2018 tarihinde Almanya, Belçika, Hollanda, İngiltere Büyükelçilikleri Siyasi İşler sorumluları ile TİHV Diyarbakır Temsilciliğinde görüşme yapıldı.
- 17 Mart 2018 tarihinde Diyarbakır Tabip Odasının düzenlediği Barış, Dostluk, Demokrasi ödül törenine katıldık.
- 23 Mart 2018 tarihinde Diyarbakır Tabip Odası Eş Başkanı Dr. Mehmet Şerif Demir'in gözetimine alınmasını protesto etmek için Tabip Odasının yaptığı basın açıklamasına katıldık.
- 07 Nisan 2018 tarihinde Zan Enstitüsünün gerçekleştirdiği "Hafıza Mekanları" paneline başvuru hekimimiz Elif Turan katıldı.
- 14 Nisan 2018 tarihinde Diyarbakır Tabip Odası Genel Kuruluna katıldık.
- 19 Nisan 2018 tarihinde Emek, Barış ve Demokrasi platformu vakfımızı ziyaret etti.
- 21 Nisan 2018 tarihinde Mardin Tabip Odası'nın Genel Kuruluna başvuru hekimimiz Elif Turan katıldı.
- 25 Nisan 2018 tarihinde Cizre Referans Merkezi başvuru hekimimiz Serdar Küni'nin Şırnak Adliyesi'nde görülen duruşmasına Barış Yavuz, Gulan Kaleli, Elif Turan ve Murat Aba katıldı.
- 03 Mayıs 2018 tarihinde Diyarbakır Barosu ziyaret edildi.
- 07 Mayıs 2018 tarihinde Diyarbakır Barosu İşkenceyi Önleme Komisyonu ile TİHV Hukuk Birimi arasında görüşme gerçekleştirildi.

- 09 Mayıs 2018 tarihinde Diyarbakır Barosu İşkenceyi Önleme Komisyonu ile ikinci kez toplantı yapıldı.
- 10 Mayıs 2018 tarihinde Danimarka, İsveç, Norveç, Finlandiya Büyükelçileri ve sivil toplum örgütü temsilcileri ile öğlen yemeği yenildi akabinde de vakıf toplantı salonunda ortak toplantı yapıldı.
- 12 Mayıs 2018 tarihinde İnsan Hakları Derneği Diyarbakır Şubesinin Genel Kuruluna katıldık.
- 01 Haziran 2018 tarihinde AB Türkiye Delegasyonu ile toplantı yapıldı.
- 05 Haziran 2018 tarihinde İnsan Hakları Derneği Diyarbakır Şubesi ziyaret edildi.
- 08 Haziran 2018 tarihinde Heinrich Böll Stiftung vakfımızı ziyaret etti.
- 12 Haziran 2018 tarihinde Avustralya Büyükelçiliği ile sivil toplum örgütleri olarak görüşme gerçekleştirildi.
- 16 Temmuz 2018 tarihinde gözüaltına alınıp bırakılan Dr. Halis Yerlikaya Diyarbakır Tabip Odasında ziyaret edildi.
- 16 Temmuz 2018 tarihinde Hayata Destek Vakfı ziyaret edildi.
- 17 Temmuz 2018 tarihinde Tuhad-Fed ile ağır insan hakları kapsamında görüşme gerçekleştirildi.
- 19 Temmuz 2018 tarihinde Tuay-der ağır insan hakları kapsamında ziyaret edildi.
- 25 Temmuz 2018 tarihinde Toplum Gönüllüleri Vakfı ziyaret edildi.
- 30 Temmuz 2018 tarihinde ÖHP ile ağır insan hakları kapsamında görüşme yapıldı.
- 31 Temmuz 2018 tarihinde Toplum Gönüllüleri Vakfı, TİHV Diyarbakır çalışanlarına mülteciler ve hukuki durumlarına yönelik sunum yaptı.
- 17 Ağustos 2018 tarihinde İnsan Hakları Derneği Diyarbakır Şubesi ile görüşme yapıldı.
- 03 Eylül 2018 tarihinde Cumartesi Annelerinin her Cumartesi günü Koşuyolu Parkı'nda gerçekleştirdikleri anmanın 499. Hafta itibarı ile parkta yapılmasının yasaklanması nedeniyle İnsan Hakları Derneği Diyarbakır Şubesi, Türkiye İnsan Hakları Vakfı Diyarbakır Temsilciliği, Diyarbakır Barosu, Diyarbakır Tabip Odası ve Hak İnisyatifi olarak İHD Diyarbakır Şubesinde bir basın açıklaması yapıldı.
- 18 Eylül 2018 tarihinde Dicle Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde yapımına başlanan "Mahkum Koşusu" Diyarbakır Tabip Odası yöneticileri ve TİHV Diyarbakır Temsilciliğinden Elif Turan'dan oluşan heyet tarafından incelendi.
- 20 Eylül 2018 tarihinde AB Türkiye Delegasyonu ve Diyarbakır'da faaliyet gösteren sivil toplum örgütü temsilcileri kahvaltılı toplantıda biraraya geldiler.
- 22-23 Eylül 2018 tarihlerinde Şanlıurfa'da avukatlar ve doktorlara yönelik İstanbul Protokolü eğitimi yapıldı.
- 24 Eylül 2018 tarihinde Cizre Başvuru Hekimimiz Serdar Küni'nin Şırnak'ta görülen duruşmasına Barış Yavuz ve Gulan Çağın Kaleli katıldı.
- 28 Eylül 2018 tarihinde Mardin'de görülmeye başlanan "Cizre Ambulansı Davası"na katıldık.
- 2 Ekim 2018 tarihinde Norveç Helsinki Komitesi ile toplantı yapıldı.
- 19 Ekim 2018 tarihinde Gezici Sağlık Heyeti çalışması kapsamında Şanlıurfa'ya gidildi. İnsan Hakları Derneği Şanlıurfa Şubesinde başvurular alındı ve Şanlıurfa'da bulunan sivil toplum örgütleri ziyaret edildi.
- 6 Kasım 2018 tarihinde Diyarbakır Barosu'nun gerçekleştirilen Genel Kurulu sonrasında Baro yönetimi ziyaret edildi.
- 12 Kasım 2018 tarihinde Diyarbakır Tutuklu Aileleri Yardımlaşma Derneği (Tuay-Der) vakfımızı ziyaret etti.
- 15 Kasım 2018 tarihinde Denge Denetleme Ağı vakfımızı ziyaret etti.
- 21 Kasım 2018 tarihinde Gezici Sağlık Heyeti çalışması kapsamında Batman'a gidildi. İnsan Hakları Derneği Batman Şubesinde başvurular alındı ve Batman'da bulunan sivil toplum örgütleri ziyaret edildi.
- 27 Kasım 2018 tarihinde Fransa Senatosu Avrupa İşleri Komitesi ile vakfımızda görüşme yapıldı.
- 10 Aralık 2018 tarihinde İnsan Hakları Haftası Etkinlikleri kapsamında İnsan Hakları Derneği Diyarbakır Şubesi, Türkiye İnsan Hakları Vakfı Diyarbakır Temsilciliği, Diyarbakır Barosu, Diyarbakır Tabip Odası ve Hak İnisyatifi ile birlikte "İnsan Hakları Anıtı"nda basın açıklaması yapıldı.
- 11 Aralık 2018 tarihinde İnsan Hakları Haftası Etkinlikleri kapsamında Amed Şehir Tiyatrosunda "Kuyu" filminin gösterimi yapıldı.
- 12 Aralık 2018 tarihinde İnsan Hakları Haftası Etkinlikleri kapsamında cezaevlerinde gerçekleşen hak ihlallerini protesto etmek için basın açıklaması yapıldı.
- 13 Aralık 2018 tarihinde İnsan Hakları Haftası Etkinlikleri kapsamında "Bîra Mi'tetin/ Hatırlıyorum" filminin gösterimi yapıldı.

- 14 Aralık 2018 tarihinde İnsan Hakları Haftası Etkinlikleri kapsamında Tahir Elçi Anması yapıldı.
- 15 Aralık 2018 tarihinde İnsan Hakları Diyarbakır Şubesinde her Cumartesi gerçekleştirilen Kayıp Yakınları Oturma Eyleminin 514. Haftasına katıldık.
- 15 Aralık 2018 tarihinde İnsan Hakları Haftası Etkinlikleri kapsamında “Sağlık ve Hukuki Boyutuyla Cezaevleri: Hasta Mahpuslar ve Açlık Grevleri” hakkında bir panel gerçekleştirildi.
- 16 Aralık 2018 tarihinde İnsan Hakları Haftası Etkinlikleri kapsamında Diyarbakır Stadyumunda Ayrımcılığa karşı bir basın açıklaması yapıldı ve stada “ İnsan Haklarıyla İnsandır/ Evrensel Beyanname 70 yaşında “ pankartıyla çıkıldı.
- 16 Ocak 2019 tarihinde Roza Kadın Derneği ile toplantı yapıldı.
- 24 Ocak 2019 tarihinde TİHV Diyarbakır Temsilciliği, İHD Diyarbakır Şubesi, Diyarbakır Barosu, ÖHD ve Diyarbakır Tabip Odası tarafından açlık grevlerine dair basın açıklaması yapıldı.
- 10 Şubat 2019 tarihinde açlık grevinde bulunan Leyla Güven evinde ziyaret edildi. Dr. Zeki Gül ve Dr. Elif Turan tarafından muayene edildi.
- 18 Şubat 2019 tarihinde Rengarenk Umutlar Derneği ziyaret edildi.
- 20 Şubat 2019 tarihinde Diyarbakır Tabip Odası ve TİHV Diyarbakır Temsilciliğinden oluşan heyet Leyla Güven’i ziyaret etti. TİHV Başkanı Prof. Dr. Rasime Şebnem Korur tarafından muayene edildi.
- 22 Şubat 2019 tarihinde HDP Bağlar Belediyesi Eşbaşkan adayları vakfımızı ziyaret etti.
- 24 Mart 2019 tarihinde DİSA’nın düzenlediği sivil toplum buluşmasına katıldık.
- 25 Mart 2019 tarihinde TİHV Diyarbakır Temsilciliği ile Diyarbakır Tabip Odası Leyla Güven’i ziyaret etti. Ziyaret esnasında Leyla Güven’i muayene etti.
- Temsilcilik çalışanları ile haftada bir gün işleyişe dair yürütme toplantıları yapıldı. Ayrıca ayda bir genel değerlendirme amaçlı yürütme toplantıları, yine ayda bir kez vaka değerlendirme toplantısı ve ayda bir kez dosya tarama toplantıları yapıldı.
- Her ay ‘ruhsal ekip değerlendirme/süpervizyon toplantısı’ yapıldı.
- Her ay ruhsal ekibin katılımıyla ‘psikoterapötik bakışla tıbbi değerlendirme görüşmeleri’ toplantıları yapıldı.
- Her ay Ruhsallık alanından gönüllülerle değerlendirme/süpervizyon toplantıları düzenli olarak yapıldı.
- 3 ay boyunca (Mart-Mayıs) her hafta 5 saat düzenli genç gönüllülerle çalışma programı etkinliği gerçekleştirildi.
- RCC çalışanlarının katılımı ile bir gün boyunca diğer sosyal destek kurumlarında çalışan ruh sağlığı çalışanlarının da katıldığı eğitim programı gerçekleştirildi.
- Ruh sağlığı çalışan ve gönüllülerinin katıldığı her biri ayda bir defa olan üç farklı süpervizyon ve okuma grubu çalışması düzenli olarak gerçekleştirildi.
- Gönüllü ve çalışanlarımızın da katıldığı yoğunlukla bireysel ve toplumsal ruhsal travmanın etkileri üzerine çalışan bir psikanalist ile bir günlük çalışma programının gerçekleştirilmesine katkı sunuldu.
- İHD, Barış Meclisi, ÇHD, Gezi Dayanışması, Hakikat ve Hafıza Merkezi, Eşit Haklar gibi kurumların ve oluşumların cezaevleri, işkence, kayıplar, toplu mezarlar, askerde hak ihlalleri, LGBTİ bireylerin maruz kaldığı ihlaller, mülteciler, hasta mahpuslar, tek tip elbise, OHAL ve KHK’lar ile ilgili konularda ortak basın açıklamalarına katılım sağlandı. Birlikte değişik etkinlikler düzenlendi.
- Hrant Dink anması ve İHD’nin “Kayıplarımızı İstiyoruz” ve hasta mahpuslar için düzenlenen “F Oturma” eylemlerine katıldık. Cumartesi Anneleri etkinliğinin 700. haftasında polis saldırısı nedeniyle yaşanan süreçte Cumartesi annelerinin yanında olmaya devam edildi.

4.8.2. TİHV İstanbul Temsilciliği

- İstanbul Temsilciliğimiz 2018 yılında İHD, Tabip Odası, insan hakları örgütleri başta olmak üzere diğer örgütlerle yakın ilişkilerini sürdürdü. Vakfın tanıtımı, etki alanının genişletilmesi ve değişik hak ihlallerine uğrayan kesimlere ulaşılması amacıyla değişik zamanlarda kurum toplantıları düzenlendi, tüm çağrı ve toplantı davetlerine katılım sağlandı.
- Ülke içinden ve dışından çeşitli heyetlerle bir araya gelindi.
- Vakıf çalışmaları, işkencenin değişen yüzü ve yaygın uygulamalar, hapishanelerde yaşanan insan hakları ihlalleri, sokağa çıkma yasakları, ağır insan hakları ihlalleri OHAL uygulamaları, KHK ile kapatılan çok sayıda kurum, tutuklamalar ile ilgili çok sayıda gazete röportajları verildi, radyo ve televizyon programlarına katıldı.
- BMMYK’nın yürütücülüğünde ayda bir kez gerçekleştirilen sığınmacılarla çalışan sivil toplum örgütlerinin toplantılarına katıldı.

- Lisans, yüksek lisans öğrencileri ile staj ve gönüllü çalışma başvurularına yönelik görüşmeler yapıldı. Üniversitelerde Vakfın tanıtımı amaçlı sunumlar yapıldı.
 - Vakfımızın başkanı Şebnem Korur Fincancı, Ahmet Nesin, Erol Önderoğlu'nun Gündem gazetesi ile dayanışmak amacıyla yaptıkları Sembolik Sorumlu Yazı İşleri Müdürlüğü sonrası açılan soruşturma sonucu tutuklanmaları ile ilgili devam eden davalar başta olmak üzere değişik Adliyelerde Barış İçin Akademisyenler, Gazeteciler İnsan Hakları Savunucularının ve Berkin Elvan gibi davaların takibi yürütüldü.
 - 7 Kasım 2018 tarihinde HDP Milletvekili ve DTK Eş Başkanı Leyla Güven Abdullah Öcalan üzerindeki tecridi protesto etmek için Süresiz Dönüşümsüz Açlık Grevine başladı. Bu grev tüm cezaevlerinde süresiz dönüşümsüz Açlık Grevi yapan binlerce tutuklunun katılımına dönüştü. Süren Açlık grevlerinin takip edilmesi, çözüm için müzakere ortamının yaratılması amacıyla İstanbul'da İHD, Tabip Odası ve SES ile Vakfımız bir İzleme heyeti oluşturdu. Hapishanelerdeki grevcilerle, cezaevi müdürleri, hekim ve savcılarla görüşmeler ve değişik ortak etkinlikler yürütüldü.
 - Af Örgütü Türkiye Masası ve Hafıza Merkezinin çağrısı ile hak örgütleri her hafta bir araya gelerek süren baskıcı ortam karşısında birlikte bir dayanışma oluşturuldu.
 - Temsilciliğimizin tüm diğer etkinlikleri aşağıda özetlenmiştir.
 - **2 Mart 2018** - Her yıl düzenlenen Deneyim Paylaşım Programı başlatılmıştır. Haftada bir gün toplam otuz saat süren bu program takvimi aşağıdaki gibidir. Bu program 25 Mayıs'ta sona erecektir.
- Bu çalışmanın programı aşağıdadır;

Temel Modül

2 Mart 2018

İnsan Hakları Mücadelesi / TİHV'in Kuruluşu, Misyonu, İlkeleri, Organizasyonu, Geçmiş ve Güncel Çalışmaları

9 Mart 2018

Şiddetin Toplumsal Dinamiği

16 Mart 2018

Gözetiminde Kaybetmeler ve Cezasızlık

23 Mart 2017

İşkencenin Değerlendirilmesi; Tedavinin Organizasyonu/İlkeleri; Tanılama ve Belgeleme Süreçleri-İstanbul Protokolü

30 Mart 2018

İşkencenin Ruhsal ve Sosyal Etkileri; Sosyal ve Psikiyatrik /Psikolojik; Psikiyatrik Tanılama ve Belgelemenin İlkeleri

6 Nisan 2018

İşkencenin Değişen Yüzü

13 Nisan 2018

Travma Yaşayanlarla Karşılaşmalarda Ruhsallık Bilgisi Duyarlılığıyla Görüşme

Tıp ve Sosyal Bilimler Alt Dalı

20 Nisan 2018

İnsancıl Hukuk Felsefesi, Av. Ercan Kanar

27 Nisan 2018

Hukuksal Bağlamda Hakikat, Adalet ve Onarım Mekanizmaları

4 Mayıs 2018

Kurgusal Bir Olgunun Değerlendirilmesi ve Belgeleme; Dr.Canan Korkmaz-TİHV Başvuru Hekimi / Prof. Dr. Ümit Biçer-Adli Tıp Uzmanı

11 Mayıs 2018

Açlık Grevine Etik ve Tıbbi Yaklaşım, WKS Başvuruları İle Çalışma Pratikleri, Yrd. Doç. Dr. Hamiyet Yüce-Fizyoterapi ve Rehabilitasyon

18 Mayıs 2018

İşkence Yöntemleri ve Yarattığı Sağlık Sorunları; Doç. Dr.Ümit Ünüvar-Adli Tıp Uzmanı

25 Mayıs 2018

Genel Değerlendirme ve Kapanış

Ruhsallık Alt Dalı**20 Nisan 2018**

İşkence Görenlere Yönelik Sosyal Çalışma; Cansu Turan-Sosyal Hizmet Uzmanı/ Bilal Yıldız- Sosyal Hizmet Uzmanı

27 Nisan 2018

Psikanaliz Bağlamında 'Travma' Kavramsallaştırması, Toplumsal Travmatik Yaşantılar ve İşkence; Baran Gürsel-Klinik Psikolog / Dr. İlker Özyıldırım-Psikiyatri Uzmanı

4 Mayıs 2018

İşkence Görenlere Yönelik Psikanalitik Psikoterapi; Temel 'Duyuş', 'Duruş' ve 'Tutumlar' A.Lale Orhon Baykal-Klinik Psikolog/ Dr. İlker Özyıldırım-Psikiyatri Uzmanı

11 Mayıs 2018

Toplumsal Travma İçinde Çocuk Olmak/Çocuklarla Çalışmak; Deniz Akyıl Sokullu-Psikolog /Tuğba Kocaefe-Klinik Psikolog

18 Mayıs 2018

Çeşitli Bağlamlardan Kurgusal Bir Olgunun Değerlendirilmesi; Baran Gürsel-Klinik Psikolog /Aylin Kula Güney-Klinik Psikolog

25 Mayıs 2018

Genel Değerlendirme ve Kapanış

- **3-4 Mart 2018-** İşkencenin Önlenmesine Yönelik LGBTİ+ Örgütleri ile Deneyim Paylaşımı Programı düzenlenmiştir. Bu Eğitimin programı aşağıdaki gibidir .

"İşkencenin Hukuki ve Tıbbi Çerçevesi

Uluslararası ve Ulusal Mevzuatta İşkence Yasağı

Travma Yaşayanlarla Karşılaşma

İşkence Görenlere Yönelik Tedavi ve Rehabilitasyon Çalışmaları

Tıbbi Tedavi ve Rehabilitasyon

İşkencenin Sosyal Etkileri ve Sosyal Destek

İşkence Gören LGBTİ+'larla Temas ve Çalışma Konusundaki Zorluklar"

- **14 Mart 2018** - İnsan Hakları Derneği ile birlikte önce kaçırılarak kayıt dışı işkenceye tabi tutulan ve sonra da resmi olarak gözaltına alınan Nur Muhammed Abay ile ilgili basın toplantısı yapılmıştır, Ümit Efe katılmıştır.
- **2 Nisan 2018** - TİHV ve İHD Kurucusu Leman Fırtına için İHD Toplantı Salonunda bir anma düzenlenmiştir. Ümit Efe, Şebnem Korur Fincancı katıldı.
- **3 Nisan 2018** - İnsan Hakları Derneği Toplantı Salonunda "Eren Keskin Yalnız Değildir" başlıklı bir basın açıklaması düzenlenmiştir. Ümit Efe katıldı.
- **6 Nisan 2018** - Türkiye İnsan hakları Vakfı olarak Eren Keskin Ziyaret edilmiştir. Bu ziyarete Şebnem Korur, Metin Bakkalıcı, Ümit Biçer, İdil Karşıt, Ümit Efe katıldı.
- **18 Nisan 2018** - TİHV Başkanı Şebnem Korur Fincancının Çağlayan Adliyesinde devam eden duruşmasına katıldık. Bu duruşmaya Metin Bakkalıcı, Ümit Biçer, Ümit Efe katılmıştır.
- **26 Nisan 2018** - Cumhuriyet Halk Partisi Şişli İlçe Yöneticileri Vakfımızı ziyaret etti. Ümit Biçer ve Ümit Efe katıldılar.
- **5 Mayıs 2018** - Barış Vakfı Tarafından Nippon Otelde düzenlenen "Çatışmalı Süreçlerde Sivil Toplumun Rolü" başlıklı toplantıya katıldı. Ümit Efe katıldı.
- **7 Mayıs 2018** - Eren Keskinin yargılandığı duruşmaya Ümit Efe katıldı.
- **17 Mayıs -31 Mayıs 2018** - Kayıplara Karşı Mücadele haftası başladı İnsan Hakları Derneği ve Türkiye İnsan Hakları Vakfı ortak bir kampanyayı başlattılar ve bir hafta boyunca etkinlikler devam etti. Bu etkinliğin programı aşağıdaki şekilde düzenlendi ve Vakıf adına Ümit Efe katıldı.
- **17 Mayıs 2018 Perşembe - Maksut Tepeli'nin Mezar Yeri Açıklansın**
Saat: 13.00
Yer: Helvacı Dede Mezarlığı/Feriköy
19 Mayıs 2018 Cumartesi 686. Hafta Buluşması
Saat: 12.00
Yer: Galatasaray Meydanı
19 Mayıs 2018 Cumartesi - Rıdvan Karakoç ve Hasan Ocak Anması
Saat: 15.00
Yer: Gazi Cemevi
26 Mayıs 2018 Cumartesi - 687. Hafta Buluşması
Saat: 12.00
Yer: Galatasaray Meydanı
- **27 Mayıs 2018 Pazar - 23 yılımızda Galatasaray'dayız.**
Saat: 20.00
Yer: Galatasaray Meydanı
- **3 Haziran 2018** - TİHV Kurucular Kuruluna İstanbul Temsilcilikten Ümit Efe, Ümit Biçer, Şebnem Korur Fincancı katıldı.
- **20 Haziran 2018** - Af Örgütünün İnsan Hakları Örgütlerine dönük hak ihlalleri raporunu paylaştığı ve neler yapılabilir konusunda karşılıklı görüş alışverişi yaptığı toplantıya Ümit Efe katıldı.
- **25-26 Haziran 2018** - İsveç Red Cross ile yapılan değişim programı kapsamında Bilal Yıldız ve Deniz Akyıl Stockholm'de iki gün süren çalışma gerçekleştirilmiştir.
- **26 Haziran 2018** - İşkence Görenlerle Dayanışma günü nedeniyle İnsan Hakları Derneği ile ortak bir basın toplantısı İnsan Hakları Derneği Salonunda düzenlendi. Ümit Efe, Ümit Biçer ve Şebnem Korur Fincancı katıldı.
- **3 Temmuz 2018** - İsviçreli Mülteci Hakları Federasyonu görevlisi ile Ümit Efe ve İdil Karşıt görüştiler.
- **5 Temmuz 2018** - Amerika Birleşik Devletleri Dışişleri İnsan Hakları alanında yeni görevlendirilmiş Eric Egleston ile Ümit Efe, Ümit Biçer, İdil Karşıt görüştü.
- **14 Temmuz 2018** - İnsan Hakları Derneği Kayıplara Karşı Komisyon ile Ümit Efe görüşme yaptı.
- **17 Temmuz 2018** - İnsan Hakları Derneği İstanbul Şubesinin 32.Kuruluş Yıldönümü nedeniyle saat 12,00 de Sultanahmet Meydanında yapılan basın açıklamasına Ümit Efe katıldı.
- Aynı nedenle saat 19.00 da dernek binasında düzenlenen resepsiyona Şebnem Korur Fincancı, Ümit Efe, Deniz Akyıl, Bilal Yıldız katıldı.
- **19 Temmuz 2018** - Polonyalı serbest gazeteci Aga Rostkowska ile Ümit Efe ve İdil Karşıt görüştü.
- **24 Temmuz 2018** - Ümit Biçer Mezopotamya haber ajansı ile OHAL'İN kalıcılaştırılması ile ilgili röportaj yaptı.
- **26 Temmuz 2018** - Küçük Millet Meclisinin nezaket ziyaretini Ümit Biçer karşıladı.
- **13 Ağustos 2018** - MSF (Sınır Tanımayan Hekimler) Türkiye bürosu ile görüşüldü.
- **14 Ağustos 2018** - Belgesel Sinemacılar Birliğinin Değerlendirme toplantısına Ayşe Çetintaş Yüksel katıldı.

- **28 Ağustos 2018** - Cumartesi Annelerinin 700. haftasına Ümit Efe, Şebnem Korur Fincancı katıldı. Polis saldırdı ve Galatasaray yoğun bir barikatla yayalara ve Cumartesi annelerine kapatıldı.
 - **1 Eylül 2018** - İHD Kurucusu Didar Şensoy mezarı başında anıldı.
 - **6 Eylül 2018** - Cumartesi anneleri ile toplantı yapıldı.
 - **10 Eylül 2018** - Çağlayan Adliyesinde tutuklu avukatların devam eden davasına Ümit Biçer katıldı.
 - **11 Eylül 2018** - Vakfımız Psikiyatristlerinden Özgenin babasının cenazesine Ümit Efe katıldı.
 - **12 Eylül 2018** - 12 Eylül askeri cuntasının yıldönümünde İHD İstanbul Şubesinin Harbiye Radyoevi önünde düzenlediği basın açıklamasına Ümit Efe katıldı.
 - **19 Eylül 2018** - Avrupa Konseyi İnsan Hakları alt Komisyonu ile Ümit Efe Point Otelde görüştü.
 - **22 Eylül 2018** - Musa Anter Ödül Törenine Bilal Yıldız katıldı.
 - **27 Eylül 2018** - Mardin'e Ambulans davası için gidildi. Ümit Biçer, Ümit Efe, Zerrin Oğlağı ile Pınar katıldılar.
 - **9 Ekim 2018** - Şebnem Korur Fincancı'nın duruşmasına katılım sağlandı.
 - **10 Ekim 2018** - Çağlayan Adliyesinde İnsan Hakları Derneği tarafından düzenlenen Ankara Gar katliamı ile ilgili basın açıklamasına Bilal Yıldız katıldı.
 - **10 Ekim 2018** - Çağlayan Adliyesinde Kurucumuz Gencay Gürsoy'un davasını izlemek üzere Vakıf adına Bilal Yıldız katıldı.
 - **12 Ekim 2018** - Adrian Schuster (SWISS Refuce Concil) ile Ümit Efe görüştü.
 - **15 Ekim 2018** - Avrupa İnsan Hakları Komiseri ile Divan Otelde görüşüldü. Ümit Biçer ve Ümit Efe katıldılar.
 - **17 Ekim 2018** - CISST ile görüşme yapıldı.
 - **18 Ekim 2018** - İHD Cezaevi Komisyonu ile görüşme yapıldı.
 - **19 Ekim 2018** - Ümit Efe ve Elçin Türkdoğan, Yavuz Binbay ile görüştü.
 - **26-27 Ekim 2018** - İzmir'de düzenlenen İnsan Hakları Enstitüsü Çalışması doğrultusundaki Belgeleme eğitimine İstanbul'dan Ümit Efe, Bilal Yıldız ve Ümit Biçer katıldılar.
 - **3 Kasım 2018** - İnsan Hakları Derneği Genel Kuruluna Ümit Efe katıldı.
 - **8 Kasım 2018** - Sığret temsilcileri ile İstanbul Temsilciliği görüştü.
 - **10-11 Kasım 2018** - İzmir'de düzenlenen "belgeleme eğitimi" çalışmasına katılım sağlandı. İstanbul'dan Ümit Biçer ve Ümit Efe katıldı.
 - **17-18 Kasım 2018** - İnsan Hakları Hareketi Konferansına katılım sağlandı. Ümit Biçer, Ümit Efe İstanbul'dan katıldı.
 - **24-25 Kasım 2018** - İzmir Kuşadası Pamucak köyünde Bakım Verenlerin Bakımı kapsamında düzenlenen iki günlük toplantıya tüm temsilcilik katıldı.
 - **26-27-28 Kasım 2018** - Cizre'de alan çalışması yapıldı. Ümit Efe, Canan Korkmaz, Bilal Yıldız ve Ümit Biçer katıldı.
 - **3 Aralık 2018** - İnsan Hakları Örgütleri ile Hafıza Merkezi ve Af Örgütünün çağrısı ile bir toplantı yapıldı ve Ümit Efe katıldı.
 - **6-7 Aralık 2018** - Red-Cros ile değişim programı çerçevesinde iki günlük yapılandırılmış bir görüşme yapıldı.
 - **10 Aralık 2018** - İnsan Hakları Haftası Açılışı Sultanahmet meydanında Saat 12:00 de yapıldı. TİHV ve İHD ortak açıklamalarını okudular. İHD İstanbul Şube Başkanı Gülseren Yoleri ve TİHV Başkanı Şebnem Korur Fincancı konuşmalar yaptı. Ümit Efe katıldı.
- Aynı gün saat 19.00 -21.00 arası Cezayir Toplantı Salonunda İnsan Hakları Haftası nedeniyle TİHV ve İHD bir resepsiyon düzenledi.
- **11 Aralık 2018** - İnsan Hakları Haftası etkinlikleri kapsamında Sirkeci postanesinden İHD ve TİHV Hasta mahpuslara kart gönderdi. Ümit Efe katıldı.
 - **12 Aralık 2018** - Af Örgütü tarafından tütün deposunda düzenlenen resim sergisine Ümit Efe katıldı.
 - **13 Aralık 2018** - Şebnem Koruru Fincancının devam eden duruşması Ümit Efe ve Ümit Biçer tarafından takip edildi.
 - **15 Aralık 2018** - İnsan Hakları Haftası etkinlikleri kapsamında Cumartesi anneleri ve hasta mahpuslar etkinlikleri İHD kapısı önünde düzenlendi.
 - **16 Aralık 2018** - İnsan Hakları Haftası etkinlikleri kapsamında Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi -Bomontide İnsan Hakları Haftası etkinlikleri kapsamında TİHV ve İHD İnsan Hakları Panoraması etkinliği düzenlendi. Şebnem Korur Fincancı, Ümit Efe, Şükriye Bider ve İdil Karşıt.

- **17 Aralık 2018** - İnsan Hakları Haftası Kapanışı etkinliği olarak TİHV ve İHD Barbaros Parkında “İnsan Hakları İçin El ele” Etkinliği düzenledi. Ümit Biçer, Bilal Yıldız, Ümit Efe katıldı.
- **17 Aralık 2018** BİANET tarafından düzenlenen İfade Özgürlüğü / İnsan Hakları Habercilik Buluşmasına İdil Karşıt katıldı.
- **19 Aralık 2018** - İstanbul Çağlayan Adliyesinde devam eden ve karar aşamasına gelen Başkanımız Şebnem Korur Fincancı'nın duruşması izlendi. Tüm temsilcilik çalışanları ve diğer temsilciliklerden gelen temsilciler ve genel sekreter Metin Bakkalcı katıldı.
- **20 Aralık 2018** - 19 Aralık hapisaneler katliamının 18. yıldönümü nedeniyle düzenlenen Fotoğraf Sergisi ve Yaşayan Kütüphane etkinliğine Ümit Efe katıldı.
- **22 Aralık 2018** - Dayanışma Ağı tarafından 19 Aralık Hapishane katliamının 18. yıldönümü nedeniyle düzenlenen panele konuşmacı olarak TİHV Genel Sekreteri Metin Bakkalcı katıldı.
- **10 Ocak 2019** - İstanbul Tabip Odasının çağrısı ile İnsan Hakları Derneğinde düzenlenen Hapishanelerde yaygın bir şekilde devam eden Açlık Grevleri ile ilgili toplantıya Ümit Efe katıldı.
- **11 Ocak 2019** - Uluslararası Af Örgütü ve Hafıza Merkezinin çağrısı ile İnsan Hakları Örgütleri toplantı yaptılar. Ümit Efe katıldı.
- **22 Ocak 2019** - Taksim Gönen Otelde Travma ve İnsan Hakları Enstitüsü ile ilgili İnsan Hakları Aktivistleri ve akademisyenler ortak bir toplantı yaptı.
- **23 Ocak 2019** - Vakfımızın başkanı Şebnem Korur Fincancı'nın Gündem gazetesi ile dayanışma amaçlı yaptığı nöbetçi yayın yönetmenliği nedeniyle yargılandığı duruşmaya Ümit Biçer ve Ümit Efe katıldı.
- **26 Ocak 2019** - Cizre'de yapılan Yönetim Kurulu Toplantısına gidildi.
- **28 Ocak 2019** - Vakfımızın başkanı Şebnem Korur Fincancı'nın Gündem gazetesi ile dayanışma amaçlı yaptığı nöbetçi yayın yönetmenliği nedeniyle yargılandığı duruşmaya İstanbul temsilciliği tüm ekibiyle ve diğer temsilciliklerin katılımı ile katılındı. Duruşma öncesi Çağlayan Adliyesi önünde bir basın açıklaması yapıldı. Vakfımızın Genel Sekreteri Metin Bakkalcı ve birçok STK temsilcisi konuşmalar yaptı.
- **31 Ocak 2019** - Beş yıllık stratejik plan ile ilgili temsilciliğimizde toplantı yapıldı.
- **31 Ocak 2019** - Hapishanelerde devam eden açlık grevleri ile ilgili İzleme Kurulu toplantısına Ümit Efe katıldı.
- **7 Şubat 2019** - Diyarbakır'a Coşkun Üsterci, Aytül Uçar, Ümit Efe ve Emin Yüksel'den oluşan Komisyon Cizre Referans merkezi çalışmalarının güçlendirilmesi ile ilgili olarak gitti ve Tedavi ekibi ile toplantı yaptı.
- **8 Şubat 2019** - Hapishanelerde devam eden Açlık Grevlerini takip etmek amacıyla İstanbul Tabip Odası, İnsan Hakları Derneği, Türkiye İnsan Hakları Vakfı, SES ten oluşan İzleme heyeti bir basın açıklamasını İnsan Hakları Derneği İstanbul Şubesi Toplantı Salonunda gerçekleştirdi. Basın açıklamasına Ayşe Çetintaş Yüksel katıldı.
- **9-10 Şubat 2019** - Cizre Referans Merkezine, Coşkun Üsterci, Aytül Uçar, Ümit Efe ve Emin Yükselden oluşan Komisyon Cizre Referans merkezi çalışmalarının güçlendirilmesi ile ilgili olarak gitti toplantı yaptı.
- **13 Şubat 2019** - Birinci BIA Çarşamba - Medya Dışı Sesler, “Medya ve Habercilik” Toplantısı konuşmacı Aksu Bora, Moderatör Nadire Mater. Bu toplantıya Nazım Dikbaş Vakıf adına katıldı.
- **19 Şubat 2019** - Açlık Grevlerini İzleme Heyeti Bakırköy Hapishanesine ilgili ziyaretleri yapmak amacıyla gitti. İzin verilmedi ve bir basın açıklaması engellemelere rağmen yapıldı.
- **20 Şubat 2019** - Muhtar Adayı Silva Vakfımızı ziyaret etti.
- **27 Şubat 2019** - Vakfımızın başkanı Şebnem Korur Fincancı'nın “Bu suça ortak olmayacağız” başlıklı bildiriye imza atması nedeniyle yargılandığı duruşmaya Ümit Biçer ve Ümit Efe katıldı.
- **27 Şubat 2019** - Saat 10.30'da *Aynalı Geçit Toplantı Salonu'nda*, ortaklaşılan insan hakları örgütleri temsilcilerinin katıldığı basın açıklaması gerçekleştirildi.
- **27 Şubat 2019** - Hak İnisyatifi ile görüşme yapıldı. Ümit Efe , Ümit Biçer katıldı.
- **28 Şubat 2019** - Açlık Grevleri İzleme Heyeti Silivri Hapishanesine ilgili ziyaretleri yapmak amacıyla gitti İzin verilmedi ve bir basın açıklaması yapıldı.
- **1 Mart 2019** - Her yıl düzenlenen Deneyim Paylaşım Programı başlatılmıştır. Haftada bir gün toplam otuz saat süren bu program takvimi aşağıdaki gibidir. Bu program 31 Mayıs'ta sona erecektir.

Bu çalışmanın programı aşağıdadır.

Değişik disiplinlerden 40 öğrenci katıldı.

Temel Modül

1 Mart 2019, İnsan Hakları Mücadelesi / TİHV'in Kuruluşu, Misyonu, İlkeleri, Organizasyonu, Geçmiş ve Güncel Çalışmaları

15 Mart 2019, Şiddetin Toplumsal Dinamiği

22 Mart 2019, İnsan Hakları Tarihi

29 Mart 2019, İnsan Hakları Felsefesi

05 Nisan 2019, İşkencenin Ruhsal ve Sosyal Etkileri; Sosyal ve Psikiyatrik /Psikolojik; Psikiyatrik Tanılama ve Belgelemenin İlkeleri

12 Nisan 2018, İşkencenin Değişen Yüzü

19 Nisan 2018, Travma Yaşayanlarla Karşılaşmalarda Ruhsallık Bilgisi Duyarlılığıyla Görüşme

Tıp ve Sosyal Bilimler Alt Dalı

26 Nisan 2019, Gözaltında Kaybetmeler ve Cezasızlık

03 Mayıs 2019, Kapatılarak Cezalandırmanın Tarihsel Süreci

10 Mayıs 2019, Açlık Grevine Etik ve Tıbbi Yaklaşım, WKS Başvuruları İle Çalışma Pratikleri

17 Mayıs 2019, İşkence Yöntemleri ve Yarattığı Sağlık Sorunları

24 Mayıs 2019, Kurgusal Bir Olgunun Değerlendirilmesi ve Belgeleme

31 Mayıs 2019, Genel Değerlendirme ve Kapanış

Ruhsallık Alt Dalı

26 Nisan 2019, İşkence Görenlere Yönelik Sosyal Çalışma

03 Mayıs 2019, Psikanaliz Bağlamında 'Travma' Kavramsallaştırması, Toplumsal Travmatik Yaşantılar ve İşkence

10 Mayıs 2019, İşkence Görenlere Yönelik Psikanalitik Psikoterapi; Temel 'Duyuş', 'Duruş' ve 'Tutumlar'

17 Mayıs 2019, Toplumsal Travma İçinde Çocuk Olmak/Çocuklarla Çalışmak

24 Mayıs 2019, Çeşitli Bağlamlardan Kurgusal Bir Olgunun Değerlendirilmesi

31 Mayıs 2018, Genel Değerlendirme ve Kapanış

- **4 Mart 2019** - İnsan Hakları Örgütleri ile toplantı yapıldı. Nazım Dikbaş ve Ümit Efe katıldı.
- **9 Mart 2019** - Taksim Hill Otelde, Açlık Grevleri İzleme Heyeti tarafından "Açlık Grevleri ve Türkiye" başlıklı bir panel / Forum düzenlendi.
- **11 Mart 2019** - Taksim Dayanışmasının Basın Açıklamasına ve Berkin Elvan'ın mezar anmasına Nazım Dikbaş katıldı.
- **12 Mart 2019** - İzmir Temsilcilik Çalışanımız ve "Bu suça ortak olmayacağız" başlıklı bildiriye imza atması nedeniyle yargılanan Nermin Biter'in duruşmasına Ümit Biçer, Ümit Efe, Nazım Dikbaş katıldı.
- **13 Mart 2019** - İkinci BİA Çarşambaşı 'Medya Dışı Sesler', "Yerel Seçimler Yaklaşırken medya ve habercilik" toplantısı. Konuşmacı Prof. Dr. Onur Hamzaoğlu ve Moderatör Mehveş Evin. Bu toplantıya Nazım Dikbaş katıldı.
- **4 Nisan 2019** - İnsan Hakları Derneğinde süren ve giderek kritik bir aşamaya gelen Açlık Grevleri ile ilgili tüm kurumlar ile bir toplantı yapıldı.
- **15 Nisan 2019** - Şebnem Korur Fincancı'nın duruşmasına katılım sağlandı.
- **18 Nisan 2019** - 150 Kurumun imzası ile Açlık Grevinin kritik evresine dikkat çeken bir müzakere ortamının sağlanmasını hedefleyen bir deklarasyonu

İnsan Hakları Derneği İstanbul Şubesi Toplantı Salonunda basına okundu. Ümit Biçer ve Ümit Efe katıldı.

- **19 Nisan 2019** - Açlık Grevlerini İzleme heyeti Düzce hapishanesini ziyaret etti.
- **21 Nisan 2019** - Özlük Hakları Komisyonu İstanbul'da toplandı. Aytül Uçar, Nermin Biter, Enver Baran Gürsel ve İdris Üzen katıldı.
- **27 Nisan 2019** - HDK Bileşenleri tarafından düzenlenen Açlık Grevleri ile ilgili panele Ümit Biçer katıldı.

4.8.3. TİHV İzmir Temsilciliği

- 8 Haziran 2018 tarihinde TİHV Akademi tarafından organize edilen Haklarla Düşünmek Eğitim seminerleri dizisi kapsamında İzmir Büyük Şehir Belediyesi Fuar Gençlik Tiyatrosu salonunda Ümit Biçer (İşkencenin Değişen Yüzü) ve Melek Göregenli'nin (Travmaya Neden Olanlar ve Uğrayanlar) konuşmacı olduğu seminer gerçekleştirildi.
- 13 Haziran 2018 tarihinde Türkcan Baykal, Ata Soyer Derneğinde İstanbul Protokolü eğitimi verdi.
- 23 Haziran 2018 tarihinde Türkcan Baykal ve Habibe Güneş İzmir Tabip Odası'nda genç hekim ve avukatlara yönelik İstanbul Protokolü eğitimi verdi.
- 26 Haziran 2018 tarihinde "BM 26 Haziran İşkence Görenler ile Dayanışma Günü" nedeniyle TİHV, İHD, ÇHD, ÖHD ve Zindanlar Boşalsın İnisyatifi ile ortaklaşa basın açıklaması yapıldı.
- 28 Haziran 2018 tarihinde barış bildirisini imzacısı oldukları için açığa alınan Dokuz Eylül Üniversitesi'nden 11 akademisyen hakkında açılan soruşturmanın bir yıldır sonuçlanmaması nedeniyle Eğitim-Sen İzmir 3 Nolu Şube tarafından rektörlük binası önünde yapılan basın açıklaması ve siyah çelenk bırakma eylemine TİHV İzmir temsilciliğinden Coşkun Üsterci, Habibe Güneş ve Aslı Davas katılım sağladı.
- 29 Haziran 2018 tarihinde İzmir Emek ve Demokrasi Güçleri tarafından 24 Haziran Cumhurbaşkanı ve Milletvekili Genel Seçimlerinin sonuçlarını değerlendirmek amacıyla yapılan kitlesel basın açıklamasına TİHV çalışanları katılım sağladı.
- 2 Temmuz 2018 tarihinde İzmir Bornova İlçesi Çamdibi semtinde nefret söylemi ve fiziki saldırılara maruz kalan Suriyeli mültecilerin durumunu yerinde tespit etmek üzere Halkların Köprüsü Derneği, Mülteci Der, İHD ve TİHV tarafından oluşturulan ziyaret ve gözlem heyetinde TİHV adına Coşkun Üsterci yer aldı. Bu kapsamda mahalle muhtarları, mahalle sakinleri, mağdurlar ve İnsan haklarından sorumlu İzmir Vali Yardımcısı ile görüşmeler gerçekleştirildi.
- 10 Temmuz 2018 tarihinde barış bildirisini imzacısı 8 akademisyenin görev yaptıkları Dokuz Eylül Üniversitesi'nden 701 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile ihraç edilmelerini protesto etmek amacıyla yapılan kitlesel basın açıklamasına TİHV çalışanları katılım sağladı.
- 26 Temmuz 2018 tarihinde TİHV İzmir Temsilciliği'nde Dokuz Eylül Üniversitesi'nden ihraç edilen akademisyenler ile dayanışmak amacıyla bir buluşma gerçekleştirildi.
- 15 Eylül 2018 tarihinde Enstitü Projesi kapsamında KHK ile kapatılan Gündem Çocuk Derneği'nin gerçekleştirdiği hazırlık toplantısına Feride Aksu ve Nilgün Toker katıldı. Temsilcilik çalışanları toplantı organizasyonuna yardımcı oldular.
- 29 Eylül 2018 tarihinde KHK ile Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesinden ihraç edilen aynı zamanda TİHV gönüllüsü olan psikiyatri uzmanı Dr. Halis Ulaş'ın muayenehanesinin açılışına TİHV çalışanları katılım sağladı.
- 1 Ekim 2018 tarihinde TİHV İzmir Temsilciliği'nin ilk psikiyatri uzmanı ve İstanbul Protokolü yazarlarından Dr. Emre Kapkın anısına İzmir Tabip Odasında yapılan anma etkinliğine TİHV İzmir Temsilcisi Veli Lök ve temsilcilik çalışanları katılım sağladı. Etkinliğin organizasyonunda TİHV adına Habibe Güneş görev aldı.
- 3 Ekim 2018 tarihinde Cumhuriyet Meydanında, İzmir Tabip Odası tarafından gerçekleştirilen "Sağlıkta Şiddete Hayır!" başlıklı kitlesel basın açıklamasına TİHV çalışanları katılım sağladı.
- 3 Ekim 2018 tarihinde DİSK tarafından gerçekleştirilen ekonomik krize karşı yarım günlük iş bırakma eylemi ve kitlesel basın açıklamasına destek ve dayanışma amacıyla TİHV çalışanları katılım sağladı.
- 10 Ekim 2018 tarihinde İzmir Emek ve Demokrasi Güçleri tarafından yapılan 10 Ekim Ankara Garı Katliamı anmasına TİHV çalışanları katılım sağladı.
- 10 Ekim 2018 tarihinde Türkan Saylan Kültür Merkezi önünde İzmir Tabip Odası tarafından yapılan "Sağlıkta Şiddet Yasası İstiyorum" başlıklı etkinliğe TİHV çalışanları katılım sağladı.
- 19 Ekim 2018 tarihinde TİHV Akademi tarafından organize edilen Haklarla Düşünmek II eğitim seminerleri dizisi kapsamında İzmir Büyük Şehir Belediyesi Fuar Gençlik Tiyatrosu salonunda Hatice

Yeşildal (Toplumsal Cinsiyet ve İnsan Hakları) ile Aslı Davas'ın (Geçmişten Günümüze Türkiye'de Üreme ve Cinsel Hakların Durumu) konuşmacı olduğu seminer gerçekleştirildi.

- 27 - 28 Ekim 2018 tarihinde TİHV Enstitü Projesi kapsamında hak temelli örgütlerin temsilcilerine yönelik olarak yapılan "İnsan Hakları İhlallerini İzleme, Belgeleme ve Raporlama" başlıklı eğitime TİHV İzmir temsilciliği çalışanları, eğitimci, katılımcı olarak ya da organizasyonunda görev alarak katkı sağladı.
- 2 Kasım 2018 tarihinde sağlıkta şiddeti önlemeye yönelik olarak hazırlanan ve TBMM'de görüşülen yasa taslağının daha etkin düzenlemeler içermesi talebiyle İzmir Tabip Odası tarafından Türkan Saylan Kültür Merkezi önünde yapılan eyleme TİHV çalışanları katılım sağladı.
- 2 - 4 Kasım 2018 tarihinde İzmir'in Selçuk İlçesinde Nesin Matematik Köyünde ikincisi gerçekleştirilen "Uluslararası Ege İnsan Hakları Okulu"nda Nilgün Toker, Serdar Tekin ve Cansu Akbaş Demirel konuşmacı olarak yer aldılar.
- 10 - 11 Kasım 2018 tarihinde TİHV Enstitü Projesi kapsamında hak temelli örgütlerin temsilcilerine yönelik olarak yapılan "İnsan Hakları Araştırmalarında Etik ve Bilimsel Yaklaşım" başlıklı eğitime TİHV İzmir temsilciliği çalışanları, eğitimci, katılımcı olarak ya da organizasyonunda görev alarak katkı sağladı.
- 16 Kasım 2018 tarihinde TİHV Akademi tarafından organize edilen Haklarla Düşünmek II eğitim seminerleri dizisi kapsamında İzmir Büyükşehir Belediyesi Fuar Gençlik Tiyatrosu salonunda Cem Terzi (Savaş, Göç ve Mülteciler), Cansu Akbaş Demirel (Türkiye'nin Göç Gündemi) ve Lülüfer Körükmez'in (Birlikte Yaşamı Haklar ile Kurmak) konuşmacı olduğu seminer gerçekleştirildi.
- 17 - 18 Kasım 2018 tarihlerinde İzmir Pamucak'ta gerçekleştirilen "15. Türkiye İnsan Hakları Hareketi Konferansı"nın organizasyonunda Coşkun Üsterci, Nilgün Toker, Serdar Tekin ve Aytül Uçar aktif olarak görev aldılar.
- 17 Kasım 2018 tarihinde Vakıf gönüllüsü ve KHK ile ihraç edilen Prof. Dr. Cem Terzi'nin muayenehane açılışına TİHV çalışanları katılım sağladı.
- 24 - 25 Kasım 2018 tarihinde tüm temsilciliklerden çalışanların ve YK üyelerinin katılımıyla İzmir Pamucak'ta gerçekleştirilen bakım verenlerin bakımı toplantısının organizasyonunda Coşkun Üsterci ve Aytül Uçar görev aldı.

- 5 - 8 Aralık 2018 tarihleri arasında, Ege Üniversitesi İletişim Fakültesi İletişim Çalışmaları Topluluğu ve Fransız Kültür Merkezi ile ortaklaşa "TİHV 8. İnsan Hakları Belgesel Film Günleri" gerçekleştirildi. Dört gün boyunca gösterilen 24 belgesel filmi toplam 2.920 izleyici izledi. Ayrıca 3 yönetmen ile söyleşiler gerçekleştirildi. 9. İnsan Hakları Belgesel Film Günleri'nin sosyal medya ve basın üzerinden yaygın bir şekilde duyurusu yapıldı. Bu kapsamda aralarında Bianet, Evrensel, Gazete Duvar, Diken, Artı Haber, Hürriyet, Amerika'nın Sesi (VOA) nin de olduğu çok sayıda aktif haber sitesinde belgesel film günleri ile ilgili haberler yer aldı.
- 10 Aralık 2018 tarihinde "BM 10 Aralık İnsan Hakları Günü" nedeniyle İHD, ÇHD, ÖHD ile ortak basın toplantısı gerçekleştirildi.
- 12 Aralık 2018 tarihinde aynı zamanda vakıf başvurusu olan İngiliz vatandaşı iki kardeşin Muğla'da yargılandıkları davanın duruşması Coşkun Üsterci tarafından gözlemci olarak izlendi.
- 13 Aralık 2018 tarihinde Türk Tabipleri Birliği Merkez Konseyi üyeleri hakkında açılan dava ile ilgili olarak Türk Tabipleri Birliği ile dayanışma amacıyla İzmir Tabip Odası'nda gerçekleştirilen basın açıklamasına TİHV çalışanları katılım sağladı.
- 15 Aralık 2018 İzmir Barosu tarafından "BM İnsan Hakları Haftası" nedeniyle yapılan "İnsan Hakları Savunucuları İnsan Haklarının Sorunlarını Konuşuyor" başlıklı konferansta Nilgün Toker ve Coşkun Üsterci iki ayrı panelde konuşmacı oldular.
- 15 Aralık 2018 tarihinde İnsan Hakları Gündemi Derneğinin açılış kokteyline TİHV'yi temsilen Coşkun Üsterci katıldı.
- 15 Aralık 2018 tarihinde İHD eski Genel Başkanı ve TİHV Kurucular Kurulu Üyesi Akın Birdal'ın Yakın Kıtabevinde gerçekleştirilen söyleşi ve imza etkinliğine TİHV'yi temsilen Coşkun Üsterci katıldı.
- 21 Aralık 2018 tarihinde TİHV Akademi tarafından organize edilen Haklarla Düşünmek II eğitim seminerleri dizisi kapsamında İzmir Büyükşehir Belediyesi Fuar Gençlik Tiyatrosu salonunda Zerrin Kurtoğlu (Savaşın Panzehiri: Barış Dili) ve Kıvılcım Turanlı Yücel'in (Bir İnsan Hakkı Olarak Barış Hakkı) konuşmacı olduğu seminer gerçekleştirildi.
- 23 Aralık 2018 tarihinde Eğitim-Sen İzmir 2 Nolu Şube tarafından düzenlenen panelde konuşmacı olan Türkcan Baykal, 'kadın ve devlet şiddeti ile baş etme' konulu bir sunum yaptı.

- 25 Aralık 2018 tarihinde TİHV Başkanı Şebnem Korur Fincancı'nın "Bu Suça Ortak Olmayacağız" başlıklı bildiriye imzaladığı için Terörle Mücadele Kanunu'nun propaganda suçunu düzenleyen 7/2 . maddesini ihlal ettiği gerekçesiyle İstanbul 37. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından 2 yıl 6 ay hapis cezası ile cezalandırılmasını protesto amacıyla İzmir Tabip Odası, İzmir Barosu, SES İzmir Şubesi, ÇHD, ÖHD, İHD İzmir Şubesi, İnsan Hakları Gündemi Derneği, Halklar Arası Dayanışma Köprüsü Derneği, Hak İnisyatifi İzmir ve İMECE Dostluk ve Dayanışma Derneği ile TİHV İzmir Temsilciliği'nde ortak basın toplantısı gerçekleştirildi.
- 17 Ekim – 26 Aralık 2018 tarihleri arasında TİHV Akademi tarafından hak temelli örgütlerin üyelerinden oluşan 20 katılımcıya yönelik on hafta boyunca haftada bir gün ve iki saat olmak üzere insan hakları eğitimi programı gerçekleştirildi.
- 26 Aralık 2018 tarihinde İzmir Seferihisar ilçesi Belediyesi Başkanı Tunç Soyer'in danışmanları TİHV İzmir temsilciliğini ziyaret ettiler.
- 4 Ocak 2019 tarihinde Vakıf binasında gerçekleştirilen kokteyl ile İHEP eğitimi katılımcılarına sertifikaları verildi.
- 12 Ocak 2019 tarihinde cezaevlerinde sürmekte olan açlık grevleri nedeniyle İHD, ÖHD, ÇHD ve TUHAYDER ile ortak basın açıklaması yapıldı.
- 16 Ocak 2019 tarihinde İnsan Hakları Gündemi Derneği (İHGD) yöneticileri vakfı ziyaret ettiler.
- 19 Ocak 2019 tarihinde İzmir Emek ve Demokrasi Güçleri tarafından yapılan Hrant Dink anmasına TİHV çalışanları katılım sağladı.
- 25 Ocak 2019 tarihinde TİHV Akademi tarafından organize edilen Haklarla Düşünmek III eğitim seminerleri dizisi kapsamında İzmir Barosu salonunda Feride Aksu Tanık'ın (Sağlık Hakkı) konuşmacı olduğu seminer gerçekleştirildi.
- 2 - 3 Şubat 2019 tarihinde Hafıza Merkezi tarafından İstanbul'da gerçekleştirilen "Yaratıcı İletişim Atölyesi" başlıklı eğitim çalışmasına Eylem Yıldız ve Hanifi Kurt katıldılar.
- 6 Şubat 2019 tarihinde Habibe Güneş ve Zeki Gül İzmir Tabip Odasında açlık grevlerini izleyen avukatlara yönelik eğitim çalışması yaptılar.
- 22 Şubat 2019 tarihinde TİHV Akademi tarafından organize edilen Haklarla Düşünmek III eğitim seminerleri dizisi kapsamında İzmir Barosu salonunda Eren Kırmızıaltın (Davranışsal İktisat, Seçmen Davranışı ve Seçmen Kararını Etkileyecek Öneriler) Aydın Arı'nın (Bir Yurttaş Hakkı Olarak Bütçe Hakkı) konuşmacı olduğu seminer gerçekleştirildi.
- 5 Mart 2019 tarihinde Nilgün Toker, İzmir Barosu İnsan Hakları Merkezi üyesi avukatlara yönelik "İnsan Hakları Genel Teorisi" başlıklı program kapsamında eğitim çalışması yaptı.
- 7 Mart 2019 tarihinde Habibe Güneş, İzmir Barosu İşkenceyi Önleme Grubu üyesi avukatlara yönelik "İşkenceyi tanıma ve belgelemede görüşme teknikleri" başlıklı bir eğitim çalışması yaptı.
- 19 Mart 2019 tarihinde barış bildirisi imzacısı akademisyen Dilek Karabulut hakkında İzmir 17. Ağır Ceza Mahkemesinde görülen davanın duruşmasına ve sonrasında yapılan basın açıklamasına TİHV çalışanları katılım sağladı.
- 22 Mart 2019 tarihinde TİHV Akademi tarafından organize edilen Haklarla Düşünmek III eğitim seminerleri dizisi kapsamında İzmir Barosu salonunda Elçin Aktoprak ve Dinçer Demirkent'in konuşmacı olduğu "Medeni Ölüm" temalı seminer gerçekleştirildi.
- 26 Mart 2019 tarihinde Feride Aksu Tanık, İzmir Barosu İnsan Hakları Merkezi üyesi avukatlara yönelik "İnsan Hakları Genel Teorisi" başlıklı program kapsamında eğitim çalışması yaptı.
- 2 Nisan 2019 tarihinde Nilgün Toker, İzmir Barosu İnsan Hakları Merkezi üyesi avukatlara yönelik "İnsan Hakları Genel Teorisi" başlıklı program kapsamında eğitim çalışması yaptı.
- 8 Nisan 2019 tarihinde barış bildirisi imzacısı akademisyen Erkin Başer hakkında İzmir 19. Ağır Ceza Mahkemesinde görülen davanın duruşmasına ve sonrasında yapılan basın açıklamasına TİHV çalışanları katılım sağladı.
- 9 Nisan 2019 tarihinde Serdar Tekin, İzmir Barosu İnsan Hakları Merkezi üyesi avukatlara yönelik "İnsan Hakları Genel Teorisi" başlıklı program kapsamında eğitim verdi.
- 11 Nisan 2019 tarihinde İnsan Hakları Derneği İzmir Şubesi tarafından tecride karşı cezaevlerinde süren açlık grevlerine dikkat çekmek için yapılan 1 günlük nöbet eylemine TİHV çalışanları destek verdi.
- 12 Mart 2019 tarihinde Serdar Tekin, İzmir Barosu İnsan Hakları Merkezi üyesi avukatlara yönelik "İnsan Hakları Genel Teorisi" başlıklı program kapsamında eğitim verdi.
- 19 Mart 2019 tarihinde Zeynep Barkot, İzmir Barosu İnsan Hakları Merkezi üyesi avukatlara yönelik "İnsan Hakları Genel Teorisi" başlıklı program kapsamında eğitim çalışması yaptı.

- 17 Nisan 2019 tarihinde Halkların Köprüsü Derneği tarafından organize edilen “I. Uluslararası Mülteci Filmleri Festivali” açılış etkinliğine TİHV çalışanları katılım sağladı.
- 23 Mart 2019 tarihinde TİHV Kurucularından Ata Soyer anısına İzmir Tabip Odası, TİHV ve Ata Soyer Sağlık ve Politika Araştırmaları Derneği ortak etkinliği olarak gerçekleştirilen “İnsan Hakları” panelinde Zeki Gül ve Serdar Tekin konuşmacı olarak yer aldılar. Açlık grevlerinde hekim sorumluluğunun ele alındığı panele TİHV çalışanları katılım sağladı.
- 22 Nisan 2018 tarihinde İzmir Bölge Adliye Mahkemesinin Soma’da 301 madencinin öldüğü iş cinayeti ile ilgili yerel mahkemenin kararını onaylamasını protesto amacıyla İzmir Barosu tarafından mahkeme önünde yapılan basın açıklamasına TİHV’i temsilen Coşkun Üsterci katıldı.
- 22 Nisan 2018 tarihinde CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu’na yönelik nefret saldırısı ve linç girişimini protesto amacıyla Konak Meydanında yapılan basın açıklamasına TİHV’i temsilen Coşkun Üsterci katılım sağladı.
- 22 Nisan 2019 tarihinde Ankara’da hak savunucularına yönelik polis saldırısı ve gözaltı işlemlerini protesto amacıyla İHD, ÇHD, ÖHD ile ortak basın açıklaması gerçekleştirildi.
- 26 Nisan 2019 tarihinde İzmir Emek ve Demokrasi Güçleri tarafından Konak Kemeraltı girişinde yapılan 1 Mayıs Mitingine çağrı amaçlı basın açıklaması ve bildiri dağıtımına TİHV’i temsilen Coşkun Üsterci katılım sağladı.
- 26 Nisan 2019 tarihinde TİHV Akademi tarafından organize edilen Haklarla Düşünmek III eğitim seminerleri dizisi kapsamında İzmir Barosu salonunda Esra Dabağcı’nın (Tarih ile Bellek Arasında Tanıklığın Toplumsal Tezahürleri) konuşmacı olduğu seminer gerçekleştirildi.
- 27-28 Nisan 2019 tarihinde İzmir Barosu İnsan Hakları Merkezi üyesi avukatlara yönelik “İnsan Hakları İhlallerini İzleme, Belgeleme ve Raporlama” eğitimi Coşkun Üsterci, Nilgün Toker ve Habibe Güneş tarafından yapıldı.
- 29 Nisan 2019 tarihinde İHD ve TİHV’in çağrısıyla İzmir’de faaliyet yürüten 32 kurum ve inisiyatifin imzaladığı “Yaşamı Savunuyoruz, Hukuk İşletilsin, Kimse Ölmesin!” başlıklı metin İHD İzmir şubesi binasında basın ve kamuoyu ile paylaşıldı.
- 30 Nisan 2019 tarihinde Feride Aksu Tanık, İzmir Barosu İnsan Hakları Merkezi üyesi avukatlara yönelik

“İnsan Hakları Genel Teorisi” başlıklı program kapsamında eğitim çalışması yaptı.

- 6 Mayıs 2019 tarihinde barış bildirisini imzacısı akademisyen ve TİHV çalışanı Cansu Akbaş Demirel hakkında İzmir 14. Ağır Ceza Mahkemesi’nde görülen davanın duruşmasına ve sonrasında yapılan basın açıklamasına TİHV çalışanları katılım sağladı.
- 7 Mayıs 2019 tarihinde Nilgün Toker, İzmir Barosu İnsan Hakları Merkezi üyesi avukatlara yönelik “İnsan Hakları Genel Teorisi” başlıklı program kapsamında eğitim çalışması yaptı.
- 8 Mayıs 2019 tarihinde barış bildirisini imzacısı ve TİHV gönüllüsü akademisyenler Halis Ulaş hakkında İzmir 21. Ağır Ceza Mahkemesinde açılan davanın duruşmasına ve Özer Yersüren hakkında İzmir 19. Ağır Ceza Mahkemesinde açılan davanın duruşmasına ve sonrasında yapılan basın açıklamasına TİHV çalışanları katılım sağladı.
- 8 Mayıs 2019 tarihinde Avrupa Birliği Türkiye Delegasyonu Başkanlığı ve İzmir Büyük Şehir Belediyesi tarafından ortak organize edilen “Ortak Bir Gelecek için Birlikte Çalışıyoruz” temalı açık hava sergisinin açılışı ve ardından gerçekleştirilen resepsiyona TİHV’i temsilen Coşkun Üsterci katılım sağladı.
- 13 Mayıs 2019 tarihinde Soma’da yitirilen 301 madencinin anısına İzmir Emek ve Demokrasi Güçleri tarafından yapılan etkinliğe TİHV çalışanları katılım sağladı.
- 14 Mayıs 2019 tarihinde Serdar Tekin, İzmir Barosu İnsan Hakları Merkezi üyesi avukatlara yönelik “İnsan Hakları Genel Teorisi” başlıklı program kapsamında eğitim çalışması yaptı.

4.8.4. TİHV Cizre Referans Merkezi

- 17.03.2018 tarihinde Cizre’de bulunan 4 özel eğitim kurs merkezi ziyaret edildi.
- 23.04.2018 tarihinde Şırnak’ta görülen TİHV Cizre Referans Merkezi Temsilcisi Serdar Küni’nin duruşmasına katılım sağlandı.
- 12.05.2018 tarihinde Özel Cizre Tıp Merkezi’nin açılışına katılım sağladık.
- 19/20.05 2018 tarihinde İstanbul da tedavi merkezleri toplantısına 2 kişi katıldı.
- 23.05.2018 tarihinde Cizre HDP ilçe örgütü ziyaret edildi.
- 05.08.2018 tarihinde Ankara’da düzenlenen Özlük Hakları komisyonuna 1 kişi katıldı.
- 31.08.2018 Cizre’de çalışan Şırnak barosuna kayıtlı 5 avukat ziyaret gerçekleştirilmiştir.

- 8.09.09.2018 tarihinde Diyarbakır Cizre Van toplantısına 4 kişi katılım sağladık.
 - 24.09.2018 tarihinde Şırnak'ta görülen Serdar hocanın duruşmasına katılım sağlandı.
 - 28.09.2018 tarihinde Mardin'de görülen "Cizre Ambulans Davası"na katılım sağlandı.
 - 08.10.2018 tarihinde İstanbul'da Düzenlenen Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Çalışmasına 1 kişi katılım sağladı.
 - 17.10.2018 tarihinde Cizre, İdil, Şırnak HDP DBP yönetimleri kendi yerlerinde ziyaret edildiler.
 - 18.10.2018 tarihinde Silopi HDP DBP yönetimleri kendi yerlerinde ziyaret edildiler.
 - 26/28.10.2018 tarihinde İzmir'de düzenlenen İnsan Hakları İhlallerini İzleme-Bilgi ve Belge Toplama-Raporlama (Analiz)Eğitimine 2 kişi katılım sağladı.
 - 10/11.11.2018 tarihinde İzmir'de düzenlenen İnsan Hakları İhlallerini İzleme-Bilgi ve Belge Toplama-Raporlama (Analiz)Eğitimine(2) 2 kişi katılım sağladı.
 - 24-25.11.2018 tarihinde İzmir Kuşadası'nda yapılan bakım verenlerin bakımı toplantısına 2 kişi katılım sağladı.
 - 26-27-28.11.2018 tarihinde "Cizre Ön İnceleme Heyeti" ne eşlik edilerek, ziyaret süresince Şırnak Tabip Odası, Şırnak Barosu, Şırnak KESK bileşenlerine (Ses Eğitimsen), Cizre Doğa ve Bisiklet Derneği, Cizre Ticaret Sanayi Odasına, Cizre Esnaf ve Sanatkarlar Odasına, Cizre'de yaşamını yitirenlerin dosyalarına bakan ÖHD bileşeni avukatlar ziyaret edildi.
 - 17.12.2018 Cizre'de 7 ASM hekimi ziyaret edildi.
 - 19.12.2018 İstanbul'da yapılan Şebnem Hoca'nın duruşmasına 1 kişi ile katılım sağlandı.
 - 23.12.2018 Ankara'daki Özlük Hakları Komisyonuna 1 kişi katılım sağladı.
 - 26.12.2018 Mardin'de görülen "Cizre Ambulans Davası"na 2 kişi katılım sağladı.
 - 29-30.12.2018 tarihinde gerçekleşen Panel ve Anmalara katılım sağlandı.
 - 26/27.01.2019 tarihinde TİHV Yönetim Kurulu toplantısı Cizre'de gerçekleşti.
 - 12.03.2019 tarihinde Cizre'de görev yapan 4 ASM hekimi ziyaret edildi.
 - 09.04.2019 tarihinde Cizre Belediyesi Eş başkanları belediyede ziyaret edildi.
 - 15.04.2019 tarihinde Şırnak'ta görülen Serdar hocanın duruşmasına katılım sağlandı.
 - 15.04.2019 tarihinde Silopi Belediyesi Eş başkanları ziyaret edildi.
 - 21.04.2019 tarihinde TİHV Özlük Hakları toplantısına katılım sağlandı.
 - 29.04.2019 tarihinde oluşturulan Açlık grevlerini izleme komisyonuna 1 kişi katılım sağladı.
 - Ayrıca TİHV adına aile ziyaretleri gerçekleştirilmiştir.
- #### 4.8.5. TİHV Van Temsilciliği
- 8 Mart 2018'de "8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü" etkinliğine TİHV olarak katılım sağlandı.
 - 8-9 Mart 2018 tarihinde İzmir Temsilciliğinden Aytül, İstanbul Temsilciliğinden Canan oryantasyon eğitimi kapsamında Van'a geldi.
 - 26 Mart 2018 tarihinde vakıf gönüllüleriyle birlikte vakfın çalışmalarına dair toplantı gerçekleştirildi.
 - 2 Nisan 2018'de Van Hakkari Tabip Odası ziyaret edildi.
 - 2 Nisan 2018 tarihinde Van HDP ziyaret edildi.
 - 12- 13 Nisan 2018 tarihinde İstanbul Temsilciğinden Canan ve Ayşe'nin katılımıyla 2 günlük oryantasyon eğitimi gerçekleştirildi.
 - 12 Nisan 2018 tarihinden itibaren İstanbul temsilciliğinden Canan ve Van Temsilciliğimizden Ayfer SKYPE üzerinden başvurular hakkında görüşme yapmaktadırlar.
 - 17 Nisan 2018 tarihinde Van KESK şubeleri ziyaret edildi.
 - 19-20 Mayıs 2018 tarihinde İstanbul'da gerçekleştirilen "Tedavi Standardizasyonu" toplantısına katılım sağlandı.
 - 10 Haziran 2018 tarihinde vakıf gönüllüleriyle birlikte toplantı gerçekleştirildi.
 - 29 Haziran 2018 tarihinde Van İHD Kongresine katılım gerçekleştirildi.
 - 6 Temmuz 2018 tarihinde İHD kongresi sonrası kurulan yeni yönetim ziyaret edildi.
 - 25 Temmuz 2018 tarihinde Van'da HDP yöneticisi olan Ayfer Şahin ve ailesinden 4 kişi gözaltında ve tutuklandıktan sonra işkence ve kötü muamele görmesine dair Van'da bulunan kurumlarla birlikte basın açıklaması yapıldı.

- 6 Ağustos 2018 tarihinde “Çocuk Çalıştayının” yapılması için Van İHD ile görüşme gerçekleştirildi.
- 8-9 Eylül 2018 tarihinde Diyarbakır’da gerçekleştirilen “Van –Cizre- Diyarbakır Temsilcilikler Buluşması” toplantısına katılım sağlandı.
- 28 Eylül 2018 tarihinde Mardin’de görülen “Cizre ambulans davasına” Ayfer Horasan katıldı.
- 1 Ekim 2018 tarihinde İsviçre’den gelen heyet karşılandı.
- 2 Ekim 2018 tarihinde vakfın gönüllüleriyle birlikte İsviçre heyeti ağırlanıp vakfın faaliyetleri aktarıldı.
- 3 Ekim 2018 tarihinde İsviçre heyeti ile birlikte Van Barosu, ÖHP, İHD kurumları ziyaret edildi.
- 25 Ekim 2018 tarihinde TUHAYDER’in kongresine katılım gerçekleştirildi.
- 27-28 Ekim tarihinde İzmir’de gerçekleştirilen “İzleme, Raporlama, Belgeleme” eğitimine katılım sağlandı.
- 3 Kasım 2018 tarihinde Van Barosunun düzenlediği “Baroların ve Avukatların Avrupa İnsan Hakları Standartları Konusunda Kapasitesinin Güçlendirilmesi Ortak Projesi” toplantısına katılım sağlandı.
- 3 Kasım 2018 tarihinde Van TUHAYDER yönetimi vakfımızı ziyaret etti.
- 14 Kasım 2018 tarihinde İKGV vakfımızı ziyaret etti.
- 19 Kasım 2018 tarihinde Van F tipi cezaevinde 64 gündür açlık grevinde olan 2 tutuklu için Van Barosu, Van Hakkari Tabip Odası, TUHAYDER, ÖHP, İHD ile birlikte basın açıklaması gerçekleştirildi.
- 22 Kasım 2018 tarihinde Van Ahtamara Kadın Platformunun 25 Kasım kadına yönelik şiddetle mücadele gününe ilişkin yapmış olduğu toplantıya katılım gerçekleştirildi.
- 24 Kasım 2018 tarihinde Baronun kadına yönelik şiddetle mücadele gününe ilişkin yapmış olduğu şiddet mağduru kadınlara dair öykü etkinliğine TİHV adına vakıf gönüllümüz Ayfer Bilici katıldı.
- 24-25 Kasım 2018 tarihinde İzmir’de “Bakım Verenlerin Bakımı” kapsamında gerçekleştirilen toplantıya katılım sağlandı.
- 19 Aralık tarihinde İstanbul Çağlayan Adliyesinde görülen Şebnem Hocamızın davasına katılım sağlandı.
- 26 Aralık tarihinde açlık grevlerini izleme heyeti (TİHV, Van Hakkari Tabip Odası, BARO, İHD, ÖHP, TUHAY-DER) olarak toplantı gerçekleştirildi.
- 27 Aralık tarihinde BARO, Van Hakkari Tabip Odası, İHD, TUHAY-DER, ÖHP ile birlikte Van F tipinde açlık grevinde olan 2 tutuklu için basın açıklaması gerçekleştirildi.
- 28 Aralık tarihinde BARO, TUHAY-DER, Van Hakkari Tabip Odası, İHD, ÖHP, KESK Şubeler Platformu ile birlikte Şebnem Hocamıza verilen cezanın kabul edilemezliğine dair, basın açıklaması gerçekleştirildi.
- 17 Ocak Tarihinde açlık grevi izleme heyeti (TİHV, Van Hakkari Tabip Odası, BARO, İHD, ÖHP, TUHAY-DER) olarak toplantı gerçekleştirildi.
- 21 Ocak tarihinde BARO, Van Hakkari Tabip Odası, İHD, TUHAY-DER, ÖHP ile birlikte Cezaevlerinde süren açlık grevleriyle ilgili basın açıklaması gerçekleştirildi.
- 6 Şubat tarihinde Diyarbakırda gerçekleştirilen Strateji Planı TİHV merkezler toplantısına katılım sağlandı.
- 16 Şubat tarihinde açlık grevi izleme heyeti (TİHV, Van Hakkari Tabip Odası, BARO, İHD, ÖHP, TUHAY-DER) olarak toplantı gerçekleştirildi.
- 17 Şubat tarihinde KESK şubeler platformu tarafından gerçekleştirilen Van’da İhraçlar ve Hukuki Süreç Paneline katılım sağlandı.
- 19 Şubat tarihinde BARO, Van Hakkari Tabip Odası, İHD, TUHAY-DER, ÖHP ile birlikte Cezaevlerinde süren açlık grevleriyle ilgili basın açıklaması gerçekleştirildi.
- 26 Mart tarihinde açlık grevi izleme heyeti (TİHV, Van Hakkari Tabip Odası, BARO, İHD, ÖHP, TUHAY-DER) olarak toplantı gerçekleştirildi.
- 27 Mart tarihinde BARO, Van Hakkari Tabip Odası, İHD ile birlikte Cezaevlerinde süren açlık grevleriyle ilgili basın açıklaması gerçekleştirildi.
- 30 Mart tarihinde İsviçre’den gelen Seçim izleme heyeti Vakfımızı ziyaret etti.
- 6 Nisan tarihinde TİHV, BARO ve Van Hakkari Tabip Odası ile birlikte Klinik, Etik ve Hukuki boyutlarıyla Açlık grevleri Paneli yapıldı.

5. GELECEK ÇALIŞMA DÖNEMİNE DAİR

5.1. 2015-2019 Strateji Planında yer alan hedeflere yönelik gelecek çalışma döneminde;

- i. İsveç Uluslararası Kalkınma Ajansı (*Sida*) ile 2015 yılında imzaladığımız ve “çalışmalarımızın esasının desteklenmesini” amaçlayan 5 yıllık “Core Funding” anlaşmamız 2019 yılında da devam edecektir. Bu anlaşma ile 2019 yılı bütçemizin önemli bir kısmı karşılanmış olacaktır.
- ii. *Norveç Büyükelçiliği ve Norveç Tabipler Birliği* ile sürdürdüğümüz işbirliği ve Norveç Büyükelçiliğinin TİHV’in ana çalışmalarını sürdürebilmesi için yaptığı katkı 2019 yılında da devam edecektir. Bilindiği gibi “İşkence görenlere yönelik tedavi ve rehabilitasyon projesi” 1998 yılından itibaren Norveç’teki çeşitli kurumlar, 2009 yılından itibaren ise Norveç Tabipleri Birliği tarafından proje bazında anlamlı ölçüde desteklenmekteydi. 2012 yılında imzalanan üç yıllık bir anlaşma 2015 yılında tamamlandıktan sonra Norveç’te kimi değişiklikler söz konusu oldu. Bu nedenle 2016 yılından sonra doğrudan Ankara’da sürdürülen müzakerelere dayalı olarak yıllık anlaşmalar yapılmaktadır. Bu kapsamda 2019 yılı ile ilgili müzakereler olumlu sonuçlanmıştır. Bu müzakereler gelecek yıllar için de sürdürülecektir.
- iii. *Birleşmiş Milletler İşkence Görenler için Gönüllüler Fonu’na* 2019 yılı için iletilen “İşkence görenlere yönelik tedavi ve rehabilitasyon projesi” başvurusuna olumlu yanıt alınmıştır. 2020 yılı için de başvuru yapılmıştır.
- iv. İsviçre’deki Savaş Travması Vakfı bir süredir TİHV’in tedavi çalışmalarına katkı sağlamaktadır. 2015 yılından sonra ise bu katkı özellikle 17 Ekim 2015 tarihinde çalışmalarını başlattığımız Cizre “referans merkezi” için kullanılmaya başlandı. İsviçre’deki Savaş Travması Vakfı ile sürdürülen görüşmeler sonucu Cizre referans merkezi çalışmalarımızı biraz daha geliştirme imkânı veren üç yıllık (2017-2019) projemiz devam edecektir. 2020 ve sonrasına yönelik müzakereler başlatılmış, prensip olarak olumlu karar paylaşılmıştır.
- v. İsviçre’deki Basel Van Dayanışma Derneği ile 2019 yılında Van Referans Merkezi için sürdürmekte

olduğu dayanışma ilişkisini 2020 yılı ve sonrasında sürdürmesi konusunda görüşmeler yapılmaktadır.

- vi. *Sigrid Rausing Trust Fund* ile vakıf genel çalışmaları için 2018 yılına ilişkin bir yıllık ve kabul edilen başvurumuzdan sonra yine vakıf genel çalışmaları için ilettiğimiz 2019-2021 dönemine ilişkin üç yıllık başvurumuz da kabul edilmiştir.

5.2. 2020-2024 Strateji Planı hazırlık süreci ve gelecek dönem için hazırlanan projeler:

- i. Önümüzdeki çalışma döneminde tüm vakıf ortamının katılımı ile TİHV 2020-2024 Strateji Planı hazırlık çalışmaları başlatılmıştır. Hazırlık sürecine ilişkin çerçeve yazısı çalışma raporuna ek olarak paylaşılacaktır.
- ii. Bu plana dayalı olarak başta Sida ile yapılması planlanan yeni 5 ya da 7 yıllık anlaşma için de çalışmalar ve müzakereler başlatılmıştır. Bu müzakere sürecinin 2019 yıl sonuna kadar tamamlanıp anlaşmanın imzalanması hedeflenmektedir.
- iii. *Avrupa Birliği* tarafından desteklenen ve 2017 Aralık ayında başlayıp 30 Kasım 2019 tarihinde tamamlanacak olan yukarıda tarif edilen “Türkiye, Filistin ve İsrail’de İşkencede Cezasızlıkla Mücadele Projesi”, “Travma ve İnsan Hakları Enstitüsü Projesi” ve “Akademisyenleri Destekleme Projesi”nin daha sonra da sürdürülebilmesine yönelik hazırlıklar çalışma döneminde başlatılmıştır.

Bu kapsamda;

- a. İzmir’de son dönemde üniversiteden “ihraç edilen” akademisyen arkadaşlarımız ile birlikte ortak çalışmalarını sürdürme imkanı da verebilecek olan ve Türkiye’de insan hakları ve hukukun üstünlüğünün tabanı olarak sivil alanının yeniden harekete geçirilmesi ve genişletilmesi temel amacını içeren kısa proje başvurumuzun Avrupa Birliği’nce kabul edildiği bilgisi gelmesi üzerine esas projenin hazırlık süreci başlatılmıştır.
- b. Travma ve İnsan Hakları Enstitüsü hazırlık çalışmalarına da katkı sağlama amacı ile sürmekte olan toplumsal travma ile baş etmek amacıyla

kültürel hakların kullanımının yaygınlaştırılması için sivil alandaki işbirlikleri ve çalışmaların güçlendirilmesi temel amacını içeren bir başka çağrı için kısa proje başvurumuz yine Avrupa Birliği'ne iletilmiştir. Başvurumuza ilişkin yanıt beklenmektedir.

- c. Diyarbakır, Cizre ve Van'daki gönüllüler dahil he-yetimizin kuvvetlendirilmesi, Hollanda'daki trav-

ma ağı ile ortak çalışmaların zenginleştirilmesi ve 2010 ve 2011 tarihlerinde gerçekleştirdiğimiz "Sürmekte olan Toplumsal Travma ile başetmeye yönelik programların geliştirilmesi" toplantılarının güncellenmiş halini, uluslararası katılımı gerçekleştirmeyi içeren bir başka proje başvurusu da Hollanda Büyükelçiliği'ne iletilmiştir. Başvuru-muza ilişkin yanıt beklenmektedir.

TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VAKFI 31.12.2018 TARİHLİ GELİR TABLOSU (TL)

	(Önceki Dönem)	(Cari Dönem)
A-BRÜT SATIŞLAR	4.209.459,10	8.817.755,32
1-Yurt İçi Satışlar	0,00	0,00
2-Yurt Dışı Satışlar	0,00	0,00
3-Bağış ve Yardımlar	4.114.985,19	8.720.925,28
4-Diğer Gelirler	94.473,91	96.830,04
B-SATIŞ İNDİRİMLERİ (-)	0,00	0,00
1-Satıştan İadeler (-)	0,00	0,00
2-Satıştan İskontolar (-)	0,00	0,00
3-Diğer İndirimler (-)	0,00	0,00
C-NET SATIŞLAR	4.209.459,10	8.817.755,32
D-SATIŞLARIN MALİYETİ (-)	0,00	0,00
1-Satılan Mamuller Maliyeti (-)	0,00	0,00
2-Satılan Ticari Mallar Maliyeti (-)	0,00	0,00
3-Satılan Hizmet Maliyeti (-)	0,00	0,00
4-Diğer Satışların Maliyeti (-)	0,00	0,00
BRÜT SATIŞ KÂRI VEYA ZARARI	4.209.459,10	8.817.755,32
E-FAALİYET GİDERLERİ	-3.692.716,78	-7.429.186,50
1-Araştırma ve Geliştirme Giderleri (-)	0,00	0,00
2-Pazarlama, Satış ve Dağıtım Giderleri (-)	0,00	0,00
3-Genel Yönetim Giderleri (-)	-140.811,24	0,00
3-Amaca Yönelik Giderler (-)	-3.551.905,54	-7.429.186,50
FAALİYET KÂRI VEYA ZARARI	516.742,32	1.388.568,82
F-DİĞER FAALİYETLERDEN OLAĞAN GELİR VE KÂRLAR	201.952,99	1.258.328,03
1-İştiraklerden Temettü Gelirleri	0,00	0,00
2-Bağlı Ortaklıklardan Temettü Gelirleri	0,00	0,00
3-Faiz Gelirleri	40.906,32	57.757,18
4-Komisyon Gelirleri	0,00	0,00
5-Konusu Kalmayan Karşılıklar	0,00	0,00
6-Menkul Kıymet Satış Kârları	0,00	0,00
7-Kambiyo Kârları	161.046,67	1.200.570,85
8-Reeskont Faiz Gelirleri	0,00	0,00
9-Enflasyon Düzeltme Kârları	0,00	0,00
10-Faaliyetle İlgili Diğer Olağan Gelir ve Kârlar	0,00	0,00
G-DİĞER FAALİYETLERDEN OLAĞAN GİDER VE ZARARLAR (-)	-77.071,02	-661,17
1-Komisyon Giderleri (-)	0,00	0,00
2-Karşılık Giderleri (-)	0,00	0,00

3-Menkul Kıymet Satış Zararları (-)	0,00	0,00
4-Kambiyo Zararları (-)	-77.071,02	-661,17
5-Reeskont Faiz Giderleri (-)	0,00	0,00
6-Enflasyon Düzeltme Zararları (-)	0,00	0,00
7-Diğer Olağan Gider ve Zararlar (-)	0,00	0,00
H-FİNANSMAN GİDERLERİ (-)	0,00	0,00
1-Kısa Vadeli Borçlanma Giderleri (-)	0,00	0,00
2-Uzun Vadeli Borçlanma Giderleri (-)	0,00	0,00
OLAĞAN KÂR VEYA ZARAR	641.624,29	2.646.235,68
I-OLAĞANDIŞI GELİR VE KÂRLAR	29.256,46	4.162,05
1-Önceki Dönem Gelir ve Kârları	1.164,72	710,00
2-Diğer Olağandışı Gelir ve Kârlar	28.091,74	3.452,05
J-OLAĞANDIŞI GİDER VE ZARARLAR (-)	-4.406,45	-111.719,35
1-Çalışmayan Kısım Gider ve Zararları (-)	0,00	0,00
2-Önceki Dönem Gider ve Zararları (-)	0,00	-111.719,35
3-Diğer Olağandışı Gider ve Zararlar (-)	-4.406,45	0,00
DÖNEM KÂRI VEYA ZARARI	666.474,30	2.538.678,38
K-DÖNEM KÂRI VERGİ VE DİĞER YASAL YÜK. KARŞILIKLARI (-)	0,00	0,00
DÖNEM NET KÂRI VEYA ZARARI	666.474,30	2.538.678,38

TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VAKFI 31.12.2018 TARİHLİ BİLANÇOSU (TL)

AKTİF (VARLIKLAR)		
	(Önceki Dönem)	(Cari Dönem)
I-DÖNEN VARLIKLAR		
A-Hazır Değerler	5.834.321,35	3.505.750,93
1-Kasa	336,66	11.769,18
3-Bankalar	5.833.984,69	3.493.981,75
B-Menkul Kıymetler	0,00	0,00
C-Ticari Alacaklar	9.474,37	11.177,56
5-Verilen Depozito ve Teminatlar	9.474,37	11.177,56
D-Diğer Alacaklar	0,00	0,00
E-Stoklar	0,00	65.545,09
7 - Verilen Sipariş Avansları	0,00	65.545,09
F-Yıllara Yaygın İnşaat ve Onarım Maliyetleri	0,00	0,00
G-Gelecek Aylara Ait Giderler ve Gelir Tahakkukları	10.500,00	0,00
1-Gelecek Aylara Ait Giderler	10.500,00	0,00
H-Diğer Dönen Varlıklar	125.620,00	172.907,24
5-İş Avansları	17.139,00	16.088,64
6-Personel Avansları	108.481,00	156.818,60
DÖNEN VARLIKLAR TOPLAMI	5.979.915,72	3.755.380,82
II-DURAN VARLIKLAR		
A-Ticari Alacaklar	5.891,71	6.387,13
5-Verilen Depozito ve Teminatlar	5.891,71	6.387,13
B-Diğer Alacaklar	0,00	0,00
C-Mali Duran Varlıklar	0,00	0,00
D-Maddi Duran Varlıklar	1.310.788,35	1.609.815,26
3-Binalar	1.097.694,85	1.097.694,85
6-Demirbaşlar	213.093,50	512.120,41
E-Maddi Olmayan Duran Varlıklar	5.032,70	31.445,55
1-Haklar	0,00	14.031,33
5-Özel Maliyetler	5.032,70	17.414,22
F-Özel Tükenmeye Tabi Varlıklar	0,00	0,00
G-Gelecek Yıllara Ait Giderler ve Gelir Tahakkukları	2.625,00	2.625,00
1-Gelecek Yıllara Ait Giderler	2.625,00	2.625,00
H-Diğer Duran varlıklar	0,00	0,00
DURAN VARLIKLAR TOPLAMI	1.324.337,76	1.650.272,94
AKTİF (VARLIKLAR) TOPLAMI	7.304.253,48	5.405.653,76

TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VAKFI 31.12.2018 TARİHLİ BİLANÇOSU (TL)

PASİF(KAYNAKLAR)		
	(Önceki Dönem)	(Cari Dönem)
I-KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR		
A-Mali Borçlar	0,00	0,00
B-Ticari Borçlar	456,63	20.571,17
1-Satıcılar	456,63	20.571,17
C-Diğer Borçlar	0,00	408,75
4-Personele Borçlar	0,00	408,75
D-Alınan Avanslar	0,00	0,00
E-Yıllara Yaygın İnşaat ve Onarım Hak ediş Bedelleri	0,00	0,00
F-Ödenecek Vergi ve Diğer Yükümlülükler	132.133,73	359.343,72
1-Ödenecek Vergi ve Fonlar	54.634,96	143.055,87
2-Ödenecek Sosyal Güvenlik Kesintileri	77.498,77	216.287,85
G-Borç ve Gider Karşılıkları	0,00	0,00
H-Gelecek Aylara Ait Gelirler ve Gider Tahakkukları	0,00	0,00
I-Diğer Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar	0,00	0,00
KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR TOPLAMI	132.590,36	380.323,64
II-UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR		
A-Mali Borçlar	0,00	0,00
B-Ticari Borçlar	0,00	0,00
C-Diğer Borçlar	0,00	0,00
D-Alınan Avanslar	0,00	0,00
E-Borç ve Gider Karşılıkları	0,00	0,00
F-Gelecek Yıllara Ait Gelirler ve Gider Tahakkukları	0,00	0,00
G-Diğer Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar	0,00	0,00
UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR TOPLAMI	0,00	0,00
III-ÖZ KAYNAKLAR		
A-Ödenmiş Sermaye	679,43	679,43
1-Sermaye	679,43	679,43
B-Sermaye Yedekleri	0,00	0,00
C-Kâr Yedekleri	4.685.011,38	0,00
5-Özel Fonlar	4.685.011,38	0,00
D-Geçmiş Yıllar Kârları	3.407.181,43	3.993.574,21
1-Geçmiş Yıllar Kârları	3.407.181,43	3.993.574,21
E-Geçmiş Yıllar Zararları (-)	-1.587.683,42	-1.507.601,90
1-Geçmiş Yıllar Zararları (-)	-1.587.683,42	-1.507.601,90
F-Dönem Net Kârı (Zararı)	666.474,30	2.538.678,38
1-Dönem Net Kârı	666.474,30	2.538.678,38
2-Dönem Net Zararı (-)	0,00	0,00
ÖZKAYNAKLAR TOPLAMI	7.171.663,12	5.025.330,12
PASİF (KAYNAKLAR) TOPLAMI	7.304.253,48	5.405.653,76

TİHV Genel Merkezi

Mithatpaşa Caddesi No: 49/11 6. Kat 06420
Kızılay/ANKARA
Telefon: +90 (312) 310 66 36
Faks: +90 (312) 310 64 63
E-posta: tihv@tihv.org.tr

TİHV Diyarbakır Temsilciliği

Lise Caddesi Eyyüp Eser Apartmanı No: 11/12
Yenişehir, DİYARBAKIR
Telefon: +90 (412) 228 26 61
Faks: +90 (412) 228 24 76
E-posta: diyarbakir@tihv.org.tr

TİHV İstanbul Temsilciliği

Bozkurt Mah. Türkbeyi Sokak Ferah Apt. No:113/6
Kurtuluş-Şişli İSTANBUL
Telefon: +90 (212) 249 30 92
Faks: +90 (212) 293 43 33
E-posta: istanbul@tihv.org.tr

TİHV İzmir Temsilciliği

1471. Sokak No: 1/1-210
Alsancak, İZMİR
Telefon: +90 (232) 463 46 46
Faks: +90 (232) 463 91 47
E-posta: izmir@tihv.org.tr

TİHV Cizre Referans Merkezi

Dicle Mahallesi, Nurullah Caddesi No 63 / 1
Cizre, ŞIRNAK
Telefon: +90 (486) 616 86 07
Faks: +90 (486) 616 86 10
E-posta: cizre@tihv.org.tr

TİHV Van Referans Merkezi

Şerefiye Mahallesi, Santral 6. Sokak Haydaroğlu İş Merkezi
B – Blok No:13 İpekyolu/VAN
Telefon: +90 (432) 214 11 37
Faks: +90 (432) 215 12 61
E-posta: van@tihv.org.tr